

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AB ve ULUSLARARASI EKONOMİK İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI

ALMANYA'DA IRKÇILIK VE ANTİSEMİTİZM

Yüksek Lisans Tezi

Serkan ERTAN

Ankara – 2012

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
AB ve ULUSLARARASI EKONOMİK İLİŞKİLER
ANABİLİM DALI

ALMANYA'DA IRKÇILIK VE ANTİSEMİTİZM

Yüksek Lisans Tezi

Serkan ERTAN

Tez Danışmanı
Doç.Dr. Mustafa Nail ALKAN

Ankara – 2012

İçindekiler

<i>Kısaltmalar</i>	V
Giriş.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	6
IRKÇILIK	6
1. Dünya barışına ve halklar arasındaki işbirliğine yönelmiş bir tehdit olarak Irk Ayırımı	9
2. Irkçılığın Kavramsal Gelişimi	10
3. Irkçılık Kavramları.....	11
3.1. Bilimsel Irkçılık	11
3.2. Sömürgeci Irkçılık.....	12
3.3. Yeni (Kültürel) Irkçılık.....	14
4. Avrupa’da Irkçılığın ve Yabancı Düşmanlığının Kökenleri	17
İKİNCİ BÖLÜM	24
ANTİSEMITİZM	24
1. Antisemitizm Türleri	26
2. Antisemitizmin Ortaya Çıkışı	27
3. Antisemitizmin Avrupa’da Tarihsel Gelişimi.....	28
3.1. Ortaçağ.....	29
3.2. On Yedinci Yüzyıl.....	30
3.3. On Sekizinci Yüzyıl	31
3.4. On Dokuzuncu Yüzyıl	32
3.5. Yirminci Yüzyıl	33
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	36
IRKÇILIK VE ANTİSEMITİZMİN ALMANYA’DA GELİŞİMİ	36
1. Almanya’nın Özel Konumu.....	36
2. Tarihsel Süreç İçinde Almanya’da Irkçılığın ve Antisemitizmin Gelişimi.....	36
2.1. Nazi Öncesi Dönem	40
2.1.1. Yahudilerin Durumu.....	40
2.2. Nazi Dönemi	47
2.2.1. Yahudilerin Durumu.....	47
2.2.1.1. Yahudi Düşmanlığının Nedenleri.....	56
a. Ekonomik Nedenler	56
b. Siyasi Nedenler	61
c. Dinî Nedenler	61
d. Psikolojik Nedenler	62

2.2.1.2. Önyargılar	63
2.2.2. Çingenelerin Durumu	63
2.2.3. Eşcinsellerin Durumu	65
2.2.4. Sakat ve Özürlü Kişilerin Durumu	66
2.3. II. Dünya Savaşı ile Birleşme Arasındaki Dönem (1945-1989)	67
2.3.1. Federal Almanya	68
2.3.2. Demokratik Almanya	72
2.4. İki Almanya'nın Birleşmesi	74
2.4.1. Birleşmeyi Hazırlayan Nedenler	74
2.4.2. Birleşik Almanya'daki Değişikliklerin Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığına Etkileri	77
a. Ekonomik Alanda	78
b. Sosyal Alanda	79
c. Siyasal Alanda	84
3. Almanya'da Yeni (İkincil) Antisemitizm	86
4. Almanya'da Aşırı Sağ Partiler	89
4.1. Alman Ulusal Demokratik Partisi (Nationaldemokratische Partei Deutschlands, NPD)	89
4.2. Alman Halkının Birliği (Deutsche Volksunion, DVU)	93
4.3. Almanya Sözleşmesi (Deutschland – Pakt)	95
4.4. Republicaner (Cumhuriyetçiler)	97
4.5. Irkçı ve Aşırı Sağcı Örgütlerin Gelişimine Karşı Yasal ve Siyasi Önlemler	101
4.6. NPD'nin Kapatılma Girişimleri	104
5. Almanya'daki Yabancıların Hukuki Durumları	107
5.1. Göçmenlikten Vatandaşlığa	107
5. 2. Göç Yasası (Zuwanderungsgesetz)	113
6. Avrupa'da Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığının Bugünkü Durumu	118
6.1. Batı Avrupa Ülkelerindeki Durum	124
7. AB'de Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı ile Mücadele	135
7.1. Amsterdam Antlaşması ve Almanya'daki Uygulanışı	135
7.2. Avrupa Temel Haklar Ajansı	136
7.3. Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı ile Mücadeleye İlişkin Çerçeve Kararı	138
Sonuç	143
Kaynakça	153
Özet	162
Abstract	163

Kısaltmalar

a.g.e.: adı geçen eser

çev. : çeviri

EUMC: European Forum on Antisemitism, Avrupa Irkçılık ve Yabancı
Düşmanlığını İzleme Merkezi

FRA: European Union Agency for Fundamental Rights, Avrupa Temel
Haklar Ajansı

NATO: North Atlantic Treaty Organisation, Kuzey Atlantik Antlaşması
Örgütü

NSDAP-AO: Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi Yabancı Ülkeler ve Yeniden
Yapılanma Organizasyonu

OED: Oxford English Dictionary

SA: Sturm Abteilung, Fırtına Bölüğü

SED: Komünist Birlik Partisi

SS: Schutzstaffel, Koruma Timi

SSCB: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği

STK: Sivil Toplum Kuruluşları

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization,
Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu

Giriş

Ulusların kendileri dışındaki milletleri kategorize etmeleri, zemine ve zamana göre değişiyor. Önce, sömürgeci beyaz adam gittiği coğrafyalardaki yerlilerle savaştı. Ok, yay gibi ilkel silahlara karşı tabanca, top ve tüfekleriyle onları yendi, onlara karşı üstünlüğünü ilk başta gelişmiş silahlarıyla kabul ettirdi. Daha sonraki aşamada onları sınıflandırdı, kendilerinden daha aşağı oldukları fikrini kabul ettirip onları köleleştirdi, onları alınıp satılan bir mal haline getirdi, onların ticaretini yaptı ve onları çalıştırdı.

Sonra, kölelik kaldırıldı. Sömürgeci beyaz adam, bu defa insanları değil ülkeleri sömürmeye başladı. Bilimsel, ekonomik, kültürel gelişmişliğini ve genetik farklılığını ortaya koyarak, kendi ırkının üstünlüğüne dayanan ideolojiler geliştirdi. Sömürdüğü ülkelerdeki insanları da, daha aşağı bir ırka mensup olduklarına inandırdı ve/veya bunu kabul ettirdi. Böylece gittikleri ülkelerin insan gücünü, yer altı ve üstü kaynaklarını yüzyıllar boyunca sömürerek elde ettikleri zenginliklerle bugünün gelişmiş “*batı medeniyetini*” oluşturuldu.

21. yüzyılda ise durum biraz daha değişti. Artık emperyalist güçler zengin kaynakların ve pazarların olduğu ülkeleri silah zoruyla fethetmiyorlar. İşgal ettikleri ülkelerin kaynaklarını uzun yıllar boyunca kullanarak oluşturdukları gelişmiş “*batı medeniyetinde*” refah içinde yaşamlarını sürdürmekte. Afrika’da, Asya’da ve Güney Amerika’da yüzyıllar boyunca sömürüp bitirdikleri ülkelerin insanlarını bitmiş tükenmiş yer altı kaynaklarıyla, fakirlikle ve birçok sosyal

sorunla baş başa bırakıp kendi ülkelerine geri döndüler. Fakirleştirdikleri coğrafyaların ekonomik ve sosyal sorunlarıyla ilgilenmediler.

Şimdilerde, silah zoruyla girdikleri ve gelişmiş “*batı medeniyetini*” borçlu oldukları ülkelerin insanlarını hem vize uygulayarak sınırlarının dışında tutmaya çalışıyor hem de ırkları, ten renkleri, dinleri, kültürel yaşayış ve alışkanlıklarındaki farklılıkları vb. gibi sebeplerle onları hor ve küçük görüyorlar. Aşırı sağcı gruplar ve ırkçılar, onları günlük yaşayışın içinde çeşitli şekillerde -*sözlü, fiziksel veya cinsel*- taciz etmekten, fiziksel şiddet kullanmaktan hatta öldürmekten çekinmiyorlar. Adaleti ve hukuku sağlayacak olan kurumların bu insanlık dışı eylemleri önlemek adına yeterince çaba göstermediği de göz ardı edilemeyecek olan bir gerçektir.

Yahudi karşıtlığı ise -*Uzakdoğu din ve milliyetçilikleri kısmen istisna olmak üzere*- nerdeyse tüm dini ve milliyetçi akımlarda ortak bir unsur, evrensel bir karşıtlık ögesidir. Tarihin çok eski dönemlerinden beri Yahudi düşmanlığı, dini, ekonomik ve sosyo-kültürel ama çoğu kez ırksal olmayan nedenlerle ortaya çıkmıştır. Toplumsal dışlanmalara, sürgünlere, çeşitli işkencelere ve katliamlara neden olmuştur.

Almanya’da ırkçı ve antisemitist eylemler, I. Dünya Savaşı sonrası yaşanan ekonomik bunalımla Yahudileri hedef almış ve II. Dünya Savaşı sonuna kadar 6 milyon Yahudi Naziler tarafından yok edilmiştir. 1970’li yıllarda başlayan ekonomik bunalım Federal Almanya’da yeniden yabancı düşmanlığının ortaya

ıkmasına neden olmuş ve bu düşmanlık 1980’li yıllardan itibaren gmen işçi ve mültecilere yönelik yabancı düşmanlığına dönüşmüştür.

İrkçılık, İşlam düşmanlığı, antisemitizm ve yabancı düşmanlığı bir kere ortaya çıktıklarında tedavisi çok zor olan hastalıklardır. Almanya’da, Berlin’de Nazilerin 1933’te Brandenburg kapısından içeriye zafer yürüyüşçü yapmalarının ardından uzun yıllar geçti. Avrupa ve Almanya Nazizmle - Faşizmle hesaplaştı. Ancak son yıllarda bazı değişiklikler meydana geldi. Avrupa ve Almanya’da yabancı düşmanlığı, ırkçılık, faşizm, neonazizm, antisemitizm ve yeni Faşizm arttı, yeniden yükselmeye başladı. Bazı rgtler çeşitli cinayetlerle ortaya ıktı.

Almanya İçişleri Bakanı Otto Schiller ve güvenlik birimleri tarafından Türk mafyasının i hesaplaşması olarak basına yansıtılan *dnerci cinayetlerinin* arkasında ařırđ sağcı grupların olduğunun ortaya çıkması Almanya’da tartışmaları da beraberinde getirdi. Siyasi partiler ve meclis, meselenin çözülmesi için çeşitli komisyonlar kurarken gözler, cinayetlerde adı geçen Alman Anayasayı Koruma Teşkilatı’na çevrildi. Ařırđ sağcı parti NPD’nin kapatılması tekrar gündeme gelirken eski istihbarat üyelerinin partiyle bağlantısı olduğu iddiaları da araştırma kapsamına taşındı. Toplumda çok etkisi yaratan bu cinayetlerin sonuna kadar araştırılacağı üzerine sözler verilirken başta 10. Almanya Cumhurbaşkanı C. Wulff olmak üzere bazı parlamenterler öldürülen dnercilerin ailelerinden özür dilediler.

Almanya’da ve Avrupa’da ırkçılık yeniden yükselişe mi geçti? Bilim, sanayi, tıp, felsefe, teknoloji, hukuk ve özellikle de insan hakları konusunda gelişmişliğin bayraktarlığını yapan “*batı medeniyeti*” nasıl olur da insanların evlerinde uyurken diri diri yakıldığı, saç ve ten renginin koyuluğundan ötürü gece sokaklarda dövüldüğü veya işinden çıkarıldığı bir yer haline gelebilir. Bunun sebep ya da sebepleri neler olabilir? Ekonomik mi, sosyolojik mi, psikolojik mi ya da hepsi birden mi?

Bu çalışmanın amacı, Almanya’da son dönemde artan ırkçı, yabancı düşmanı ve antisemitist düşünce ve eylemlerin köken ve nedenlerini tarihsel, siyasi, sosyolojik, psikolojik ve ekonomik faktörlerle birlikte ele alıp ortaya koymak ve bu yolla çıkarımlara ulaşabilmektir.

Çalışmanın yöntemi olarak, günümüzde yayınlanan çeşitli kaynaklarla birlikte geriye yönelik kaynak taraması yapılmıştır. Bu konuda Türkiye ve Almanya’da yayımlanan önemli kitaplar, makaleler, araştırma raporları, akademik tezler, resmi belgeler vb. toparlanmış ve tezde kaynak olarak kullanılmıştır.

Irkçılık ve Antisemitizmin kavramsal olarak incelemesi yapılarak tarihsel süreç içerisindeki ideolojik dönüşümünün ve gelişiminin inceleneceği ilk iki bölümden sonra üçüncü bölümde yukarıda sorulan sorulara yanıtlar aranacaktır.

Üçüncü Bölümde; dünya tarihinin Yahudi düşmanlığı ve ırkçılık sicilinde ayrı bir yeri olan Almanya’nın, geçmişinden yaşadığımız zamana gelinceye kadar

değişen eylemleri incelenecektir. Nazi öncesi dönem, Nazi dönemi ve bugün ırkçılığın hedefi olan Yahudiler, Çingeneler, Eşcinseller, Sakat - Özürlüler ile Göçmenlerin durumları kronolojik sırasıyla ayrıntılı olarak irdelenecektir.

II. Dünya Savaşı akabinde Almanya'daki aşırı sağ hareketin Federal Cumhuriyetin kurulmasından sonraki gelişimi günümüze varıncaya kadar anlatılacaktır. Bugünkü önemli aşırı sağcı siyasi partiler, seçmen kitleleri, çeşitli konulara ideolojik yaklaşımları ve içinde bulundukları koşullarından ne şekilde etkilendiklerine değinilecektir. Irkçılık ve yabancı düşmanlığının etkisiyle birlikte, göçmen işçilerin bugünkü toplumsal konum ve durumlarının sebep ve sonuçları üzerine tartışılacaktır. Ayrıca yabancı düşmanlığı ve ırkçılığın diğer Avrupa ülkelerindeki durumu ve aşırı sağcı siyasi partilerin yükseliş eğilimleri hakkında bilgi verilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

IRKÇILIK

İrkçılık, insanlık tarihine kazınmış bir kavramdır. Çeşitli aşırılıkların, dışlamacılıkların ve soykırımların temelini oluşturur.¹ İrkçılığın ve ırk ayrımının bilimsel yönden yanlışlığının ve uygulamadaki büyük zararlarının artık biliniyor olmasına karşın, bugün bile, milyonlarca kişi bu yanlış ve zararlı akımın hedefi konumundadır. Geçmişte ve şimdi, ne türlü nedenler ileri sürülürse sürülsün, ırkçılığın temelinde, çoğu kez siyasal iktidar ve gelir dağılımı kavramlarına ilişkin amaçlar da dahil olmak üzere derin sosyo-ekonomik kökler yatmaktadır. Tarihsel açıdan çok kısa bakacak olursak, ırkçılık köleci sistemde yenilgiye uğratılan kabileler üstünde egemenlik kurmaya yarayan ideolojik bir silah olarak ortaya atıldı. Sömürgecilik çağında başka anakaralara ve ülkelere giden beyazlar yerlileri sömürebilmek ve kendilerine bağımlı duruma getirebilmek için kendi ırklarının üstünlüğüne ilişkin ideolojiler geliştirdiler. Bu süreci genişletip tamamlayan emperyalizm kimi ırkların üstünlüğünü belirli din, mezhep, teknoloji ve ekonomi biçimiyle de birleştirerek ileri sürerken sömürü siyasetini haklı çıkarmaya çalıştı.²

İrkçılık, insanlığın biyolojik olarak farklı ırklara bölünmüş olduğu fikrinden çıkartılmış siyasi ve sosyal bütün doktrinleri kapsar. Geleneksel İrkçı teoriler iki temel varsayıma dayanır:

¹ Zick, Andreas, “Spielarten des Rassismus”, **Rassismus und Diskriminierung in Deutschland**, 2010, s. 4

² Ataöv, Türkkaya, “**Siyonizm ve İrkçılık**”, İstanbul, 2006, s. 6

Birincisi, genetik farklılıklar insanlara mensup oldukları ırka göre davranmayı meşrulaştırır.

İkincisi, insanlar arasındaki zeka, kültür ve ahlaki farklılıklar temel olarak genetik farklılıklardan kaynaklanır.

Buna göre; geleneksel ırkçılıkta bazı grupların (Ingroup) üstünlüğü, diğerlerinin (Outgroup) ise etnik ve kültürel vs. özelliklerinden dolayı aşağı ırk oldukları savunulur. Outgroupa mensup insanların doğuştan aşağı ırk olduğu kabul edilir. Ayrıca geleneksel ırkçılık teorilerinde, sakat – özürlü insanlar ile eşcinsellerin de aşağı ırklardan farkı yoktur.³

Siyasi olarak ırkçılık, ırklara dayalı ayrımcılığı ve kana bağlı üstün ve aşağı halklar olduğu doktrinini savunur. Irkçılık daha dar bir anlamda, farklı orijinlerden gelen insanlara karşı önyargı ve düşmanlığı ifade etmek için kullanılabilir.⁴

Irkçılık kelimesi her ne kadar genel düşünce tarzında, politik ve akademik söylemde yaygın olarak kullanılsa da kökeni aslında çok yenidir. Irk ya da ırka bağlı kelimeler Oxford İngilizce Sözlük'ün (OED) 1910 baskısında yer almasına rağmen *Irkçılık* kelimesinin karşılığı bu sözlükte yoktur. OED'nin 1982 eki ırkçılığı “ayırt edici insan niteliklerinin ve yeteneklerinin ırk tarafından belirlendiğini söyleyen kuram” olarak tarif ediyor ve İngiliz dilinde ilk olarak 1930'lu yıllarda kullanıldığını kaydediyor. Bu tarihten önce bilimsel *ırk* kuramlarını eleştirenler, karşısına aldığı ideolojik hedefi tarif etmek için ırkçılık

³ Zick, Andreas, s. 5

⁴ Türköne, Mümtaz'er, “**Siyaset, Ulus-Devlet ve Milliyetçilik**”, 2010, İstanbul, s. 642

kavramını kullanmadılar. Örneğin 1920'lerin sonunda yayınlanan geniş bir eleştiride Friedrich Hertz “ırk nefretinden” bahsetti. Irkçılık terimi Magnus Hirschfeld tarafından 1933-1934'te Almanya'da yazılan ve ardından İngilizceye çevrilip İngiltere'de 1938'te basılan bir kitap için başlık olarak kullanıldı. Kelimenin aslı ve kullanımı iki sürecin çakışmasından ortaya çıktı. Birincisi, her biri uygarlık için farklı ve değişken kültürel özellik ve yeteneğe sahip olan ırkların insan varlığının doğal, farklı ve sabit alt bölümleri olduğu düşüncesinin temelini dinamitleyen bilimsel kanıtların artmasıydı. İkincisi, Almanya'da Nazizmin yükselişine ve kısmen bilimden destek alarak aklanmış ırk düşüncesinin Yahudileri Almanya'da yabancı ve aşağı ırk olarak tarif etmek için Hitler ve Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi⁵ (NSDAP, *Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei*) tarafından kullanılmasına karşı bir tepkiydi. Almanya'da Yahudilere karşı Nazi kampanyası gündeme gelince Avrupa'nın başka yerlerinde ve Kuzey Amerika'da Yahudilerin ve Alman nüfusun diğer kesimlerinin dışlanması ve soykırıma uğratılmasını yasalaştırmak için ırk söyleminin ne şekilde kullanıldığının giderek bilincine varıldı. Politik eylemciler için olduğu kadar bazı akademisyenler ve bilim adamları için de Nazi Almanya'sında ırk düşüncesinin kullanılış biçiminin tutarlı bir reddinin formüle edilmesi zorunluluk haline geldi.⁶

⁵ 1933-1945 yılları arasında Almanya'yı yönetmiş olan siyasi partidir. Parti 1919 yılında Adolf Hitler'in akıl hocası olarak bilinen Anton Drexler ve partinin kurucu üyelerinden biri olan Karl Harrer tarafından kurulmuş, 1921 yılında ise partinin başına Adolf Hitler geçmiştir. Aslında partinin ilk adı Alman İşçi Partisi idi, 1921'de partinin başına Hitler'in geçmesiyle Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi ismini aldı. Partinin temel felsefesi milliyetçilik, sosyalizm, ırkçılık, antisemitizm, popülizm, antikomünizm üzerine kuruluydu.

⁶ Miles, Robert, “**İrkçilik**”, Çeviri: Sibel Yaman, 2000, İstanbul, s. 63

1. Dünya barışına ve halklar arasındaki işbirliğine yönelmiş bir tehdit olarak Irk Ayırımı

Irk ayrımının temel özelliklerinden biri onun *keyfiliğidir*. Irkları, halkları ya da bireyleri nesnel olarak değerlendirmez. Sadece bir etnik ya da ırksal gruba mensup olma temelinde bir ırkı, bir halkı ya da bir bireyi ayrıma tabi tutar. Onu aşağı olmakla damgalar. Öte yandan, birinin nesnel nitelikleri ne olursa olsun, diğer etnik ya da ırksal gruba mensup olması üstün olması için yeterlidir.⁷

Irk ayrımı, *insanların eşitliğinin yadsınmasıdır*. İnsanın gelişme, büyüme, her alanda insanlığa katkıda bulunma yeteneğine sahip bir varlık olduğunun yadsınmasıdır. Ve bu yadsıma, tarihin, bu dünyanın hemen tüm halklarının gelişmesinden, ileri uygarlıklarından yüksek sesle söz etmesine karşın, ırk ya da renk ögesine dayanmaktadır. Uygarlık, güç ve ilerleme, hiçbir zaman bir ırkın, ülkenin ya da halkın tekelinde olmamıştır.⁸

Irk ayrımı, yalnız eşitliği yadsımakla kalmaz. Aynı zamanda *fırsat eşitliğini de reddeder* ve bu yadsıma ırk ayrımı politikasının doğrulanması için kullanılan koşulları sürdürmeye çalışmaktadır. Böylece, sömürge halklarına insan ve doğal kaynaklarını geliştirme fırsatı hiçbir zaman verilmemiştir. Her gelişme, sömürgecilerin gereksinmelerine göre ayarlanmıştır. Cezayir, 132 yıl Fransa'nın bir parçası sayılmıştır. Bu durumda Cezayir, Fransa'nın diğer bölgeleriyle aynı düzeyde gelişmeliydi. Oysa sömürgeciliğin içerdiği ırk ayrımı Cezayir'e Fransa ile

⁷ El-Kasım, Enis, "İrkçilik ve Dünya Barışı", **Siyonizm ve İrkçilik**, Ankara, A.Ü.S.B.F. Yayınları No: 511, s. 11, 1982,

⁸ a.g.e., s. 11

aynı ölçüde gelişme olanağı vermemiştir. Nedeni açıktır; eğer Cezayirliler Fransızlarla eşit muamele görselerdi ve fırsat eşitliğine sahip olsalardı, sömürgecilik olayı ve sömürüden doğan kazançlar durmak zorunda kalırdı.⁹

2. Irkçılığın Kavramsal Gelişimi

Tarih boyunca ırkçılık, değişen toplumsal yapıya ve düzene paralel olarak değişik biçimlerde kendini göstermiş ve farklı tanımlamalarda ifadesini bulmuştur. Bilim öncesi dönemde ırkın anlamı, çoğunlukla aristokratik soy ve özellikle bir hanedanlığa ya da yönetici sınıfa ait olma ile ilişkilendirilmiştir.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra sömürge sistemlerinin yıkılıp göçmenlerin eski kıtaya yoğun bir şekilde göç etmesiyle birlikte Avrupa'da ırkçılık eskisinden tamamen farklı bir içerik kazandı. Irkçılık, göç hareketlerini durdurmak amacıyla yabancı düşmanlığını yaymanın bir aracına dönüştü. Kendisinden olmayanı dışlayıp, kendi halkını sisteme bütünleştirmeyi amaçlayan ırkçılığı açıklamak zorlaştı.¹⁰

Geçmişte olduğu gibi bugün de en büyük zorluk kavram kargaşasından kaynaklanıyor. Irkçılık, kavram olarak o kadar çok çeşitlilik kazandı ki, fikir vermesi bakımından burada bazılarını analım; Sembolik ve Modern Irkçılık, Çelişkili Irkçılık, Caydırıcı Irkçılık, Göze Çarpmayan Irkçılık¹¹, Yeni Irkçılık, Yapısal ırkçılık, Dolaysız Irkçılık, Basın Irkçılığı, Elit Irkçılık, Hergün Irkçılık,

⁹ a.g.e., s. 11 - 12

¹⁰ Taş, Mehmet, "Avrupa'da Irkçılık, Göçmenler ve Aşırı Sağ Partiler", 1999, Ankara, s. 39

¹¹ Somersan, Semra, "Sosyal Bilimlerde Etnisite ve Irk", 2004, İstanbul, s. 63

Siyah Irkçılık, Koşullu Irkçılık (geri kalmış toplumlarda batılıya hayran, kendinden geri toplumun insanlarını aşağılayan ırkçılık), Örgütlü Irkçılık, Kurumsal Irkçılık, Bilimsel Irkçılık, Renk Irkçılığı, Sömürge Irkçılığı, Devlet Irkçılığı, Açık Irkçılık, Kapalı Irkçılık vs.. Tüm bu kavramların boşuna söylendiği ileri sürülemez, hepsi toplumun bazı kesimlerinde karşılaşılan ırkçı uygulamaları tanımlamayı amaçlıyor. Fakat aynı zamanda genel bir bakışın çıkartılması bakımından da engel oluşturuyor. Avrupa toplumlarında yabancıları ayıran, dışlayan herhangi bir davranışa hemen ırkçılık etiketi yapıştırmak gibi işin kolayına gidilmesi sonucu bu kargaşaya yol açıldığı söylenebilir. Ancak bazı Avrupa ülkelerinin izledikleri yabancılar politikası ve aşırı sağ partilerin ideolojileri de çelişkili bir manzara arz ediyor.¹² Araştırmalara göre, ırkçılık; yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve islamofobi gibi bazı kavramlarla sıkı bağlantılı bulunduğundan bunlarla birlikte değerlendirilmelidir.¹³

Şimdi yukarıda sayılan ırkçılık kavramlarından önemli olan bazıları açıklanmaya çalışılacaktır.

3. Irkçılık Kavramları

3.1. Bilimsel Irkçılık

19. yüzyılda köklerini bulan ırkçılık teorisi “*Bilimsel Irkçılık*” olarak adlandırılmaktadır. Irkları biyolojik olarak tanımlayan bu teori, fiziksel özelliklerin göstergesi olarak doğasal karakteristik özellikleri kullanmış, zihinsel

¹² Taş, Mehmet, a.g.e., s. 40

¹³ Zick, Andreas, a.g.e., s. 6

ve ahlaki üstünlük / aşağılık olgusunu savunmuştur. Bu tanımlama Aryan ırkını diğer tüm ırklardan üstün görmüş ve spesifik olarak Yahudileri Asyalı insanlar şeklinde tanımlayarak hiyerarşinin en altına yerleştirmiştir.¹⁴

3.2. Sömürgeci Irkçılık

II. Dünya Savaşı öncesi pek çok Batı Avrupa ülkesinde ırkçılık, günümüzden daha yaygın, görkemli ve büyük bir fenomeni ifade etmiştir. “Sömürgeci Irkçılık” olarak nitelendirilen bu dönem, sömürge altındaki ırkların daha aşağı nitelikte olduğunu varsaymıştır. Irkçılığı teoriye döken farklı yaklaşımların içinde, sömürgeciliği meşrulaştırma aracı olarak bu kavramın tanımlandığını ortaya koyanlar da bulunmaktadır. Farklılıkların daha belirgin hale geldiği bu dönemde, asimilasyon ve modernleştirme adı altında bilimin rasyonelliği de kullanılarak hiyerarşik bir gelişim yaratma içine girilmiştir. Kapitalist dünya ekonomisinin gelişimi ışığında ele alınan ve ırkçılığı sömürgeyi meşrulaştırma aracı olarak gören yaklaşım Miles tarafından “Sömürge Paradigması” olarak adlandırılmıştır. Klasik geleneksel Marksist açıklamalara dayanan bu ifade, ırkçılığın sömürgecilik ve emperyalizmin sonucunda ortaya çıkarıldığını vurgulamaktadır. Miles ayrıca, kapitalist üretim biçiminin insanları ekonomik durumlarına göre belirli gruplara ayırdığını ve bu sınıflandırmanın işgücü ile sınırlı kalmayıp ideolojik olarak da belirdiğini iddia etmektedir. Buna göre, kapitalist üretim süreci içinde oluşan ekonomik ilişkiler, yeniden yapılandığı sınıfsal fraksiyonlar nedeniyle dışlanma ya da ırkçılığa karşı duruşu açıkça olmasa da ortadan kaldırmaktadır.¹⁵

¹⁴ Yılmaz, Fatma, “Avrupa’da Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı”, 2008, Ankara, s. 16

¹⁵ Miles, Robert, a.g.e., s. 51

Sömürgeciliğin meşrulaştırma aracı olarak ırkçılığın insanları ayırma tabi tutması, medeniyeti yayma ve üstün ırkın aşağı ırkı yönetmesinin olağan hale getirilmesi ve beraberinde bilimsel çalışmalarla antropolojik olarak desteklenen ırksal üstünlük fikrinin, aşırı radikalleşmiş teorik biçimi Alman Anti-Semitik ve Nasyonal-Sosyalist teorilerde kendini göstermiştir. 1930’larda politika malzemesi olarak kullanılmaya başlanan ve Yahudilere yönelik dini, ekonomik, sosyal, ulusal ve kültürel her alanda tahammülsüzlük ve şiddetin ifadesi haline gelen Antisemitizm, milyonlarca insanın öldüğü bir savaşın tetikleyicisi de olmuştur.¹⁶

Irk ayrımcılığının rasyonelleştirilerek meşrulaştırılmaya çalışıldığı bu dönemin II. Dünya Savaşı ile unutulmak istenen bir tarihe simgelik etmesi, bilimsel ırkçılığın da çürütülmesi adına çalışmaların başlatıldığı bir dönemi de beraberinde getirmiştir. II. Dünya Savaşı tecrübesi ve Hitler’in Yahudi Sorununa getirdiği “Nihai Çözüm¹⁷” ün sonuçlarının bilinmesi ırk söyleminin gelecekte benzer amaçlarla kullanılmasını önlemeye çalışmak için 1945’ten sonra yeni girişimlere yol açtı. En önemli girişim UNESCO tarafından yapıldı ve amaçlarına haklılık kazandırmak için bilimin katkısını, uluslararası işbirliği ve görüş birliği talep etti. 1950 ve 1960’larda düzenlenen dört ayrı oturumda uluslararası saygınlığı olan bir grup bilim adamından ırkın doğası ile ilgili bilimsel kanıtları özetlemesi istendi. Amaç “Nihai Çözüm” denen barbarlığın bilimsel olarak savunulmaz bir terime dayandığını kanıtlamaktı.¹⁸

¹⁶ Yılmaz, Fatma, a.g.e., s. 19

¹⁷ Nihai Çözüm, tüm Yahudilerin sistemli bir biçimde katledilmesi, Nazi yönetimi altındaki topraklarda tek bir Yahudi’nin bile sağ bırakılmaması anlamına geliyordu.

¹⁸ Miles, Robert, a.g.e., s. 68

Yapılan toplantılar sonucunda bilim adamlarının ırklar arasında bir fark olmadığını kanıtlamasıyla, *bilimsel ırkçılık* olarak adlandırılan bu olgu çürütülmüştür. Her ne kadar ırkçılığın bilimsel bir temeli olmadığı uluslararası alanda kanıtlanmış olsa da, hastalıklı fakat rasyonel bir düşüncenin sonucunda ortaya çıkan ırkçı tavır ve hisler, toplumsal ve bireysel düzeyin içine yerleşmiş durumdadır.

3.3. Yeni (Kültürel) Irkçılık

Soğuk Savaş döneminde zemin değiştiren ideolojiler ve özellikle 1980’lerde yeni nesil göçmen topluluklarının göç ettikleri ülkelerde kendi yaşamlarını ifade eden siyasi ve kültürel tanımlama içine girmeleri ırkçılığın bilimsel alandan çıkarak daha sosyal bir fenomene dönüşmesine ve farklı unsurlarla beslenmesine neden olmuştur. “*Kültürel Irkçılık*” olarak adlandırılan bu yeni ırkçılık biçimi, geçmişte Avrupalı devletler tarafından domine edilen ve sömürgecilik tarihinin bir parçası olan bilim destekli düzeyinden ziyade, büyük ölçüde *yabancı* ve *zayıf* olarak algılananlara karşı yöneltilen bir olgu haline gelmiştir.¹⁹

Modernitenin getirdiği ideal toplum arayışı, endüstri toplumunun çöküşü ile sosyal kimliğini koruma çabası, kültür ve ekonominin küreselleşmesi sonucu belirginleşen farklılıklar üzerine oturan *öteki* betimlemesinin vurgu kazanması ile yeni ırkçılık, farklı akademik disiplinler çerçevesinde çok çeşitli ve bazen çelişkili tanımlamalar içinde açıklanmaya çalışılmaktadır. Thranhardt, yeni ırkçılığın birbiri ile çelişen iki farklı görüşe yansımaları, bir yandan sosyal ayırım ve

¹⁹ Yılmaz, Fatma, a.g.e., s. 20

ayrımcılık karşısında devlet müdahalesinin yokluğuna bağlayanların, öte yandan ise kültürel bağımlılığa neden olan çok fazla devlet müdahalesinin olduğunu savunanların görüşlerini ele alarak açıklamaktadır. Buna göre, ırkçılığı kapitalizm öncesi geleneğin güçlü kalıntılarını barındıran kapitalist otoriter karakterli düzenin bir parçası olarak açıklayanların yanında, bireyseliğin artması ve öznenliğin popüler hale gelmesi ile zayıflayan toplumsal bağlara odaklananlar da bulunmaktadır.²⁰

Yeni ırkçılığın tanımlanmasında etkili unsurlardan biri olan *göç olgusu*, *göçün ekonomi politiği* çerçevesinde ırkçılaşıma sürecini açıklamakta kullanılmaktadır. Söz konusu yaklaşım kapitalizm içinde gelişen bu süreci göç, sermaye birikimi ve sınıf oluşumu ile bağlantılı bir şekilde açıklamaktadır. Değişen dünya ve toplum düzeni ile birlikte ırkçılığın dayandığı maddi faktörler, biyolojiden ekonomiye, sosyolojiden kültüre kayma geçirerek ırkçılığın belli dönemlerde farklı biçimlere bürünmesine neden olmaktadır.

Yeni Irkçılık, yabancı düşmanlığını doğal bir biçimde üreten *etnosantrizimden*²¹ kaynaklanır. Üçüncü Dünya ülkelerinden gelenlerin yerli kimliği bozduğu savından hareket eder. Buna göre, yabancılar başka topraklarda yaşadıkları için yerli kültüre ayak uyduramaz ve geri gönderilmelidirler. Biyolojik üstünlüğü değil de kültürel ayrımcılığı hedefleyen bu ırkçılık, etnik gruplar arasındaki ilişkileri düzenleyen yasa ve kuralların uygulanmaması sonucu ortaya

²⁰ a.g.e., s. 21

²¹ Irkçılık biyolojik karakteristiklere dayanan insan grupları arasındaki hiyerarşik farklılıkları vurgularken kabilecilik (Tribalizm) veya Etnosantrizm bir kişinin kendi grubunu yabancından daha üstün görmesidir.

çıkar. Yeni ırkçılık, geleneksel ırkçılık gibi kimi zaman bir aşırı sağ partide farklı kanatlarda temsil edildiği gibi kimi zaman da bir veya bir grup parti tarafından savunuluyor.²²

Almanya’da Irkçılık ve Antisemitizm konulu bu tezimizde, nasıl ki daha önce değindiğimiz Sömürgeci Irkçılık kavramı, II. Dünya Savaşı yılları ve öncesinde Hitler döneminde (1933-1945) Nasyonal-Sosyalist ideolojinin hedefi olarak Yahudilere yönelik zorbacı ve soykırım eylemlerini ifade etmekte kullanılıyorsa, bu bölümde anlatılan Yeni (Kültürel) Irkçılık da II. Dünya Savaşı sonrası yeniden şekillenen ve Alman Mucizesi sonrasında başta Türkiye olmak üzere dünyanın çeşitli ülkelerinden aldığı işçilerle göçmen ülkesi haline gelen Almanya’da misafir işçilere (Gastarbeiter) yönelen ırkçı ve ayrımcı tehditleri isimlendirebilmek için kullanılabilir. Çünkü, yeni ırkçılık Balibar ve Wallerstein gibi birçok düşünür ve sosyologların da belirttikleri gibi *ayrımcı* temalar üzerine inşa edilmiş bir ırkçılık türüdür.

Günümüzde uygulanan ırkçılığı 20. yüzyıl ırkçılığından ayırmak gerekir. Miles, 19. ve 20. yüzyılda görülen ırkçılığın biyolojik ve kültürel özellikleri birleştirdiğini “öteki”leri yok etmeyi amaçladığını buna karşın günümüzdekinin yalnızca aşağılamayı hedeflediklerini fakat her durumda kavramın ırkçılaştırıldığını dolayısıyla bir ideolojiye dönüştürüldüğünü ileri sürüyor. Bu farklılığın en önemli nedenlerinden biri günümüzde ırkçılığa hedef olan göçmen “öteki”lerin kapitalist üretim sürecinin neferleri gibi görünmeleridir. Bu nedenle

²² Taş, Mehmet, a.g.e., s. 53

yok edilmeleri rasyonel değildir, bunun yerine toplumun en alttakilerini oluşturmaları ve sunulan işleri sunulan ücret karşılığında yerine getirmelidirler. Balibar’a göre artık ırkçıların savundukları herhangi bir ırkın üstünlüğü değildir, kültürlerin uzlaşmazlığıdır.²³

4. Avrupa’da Irkçılığın ve Yabancı Düşmanlığının Kökenleri

En geniş, en uzun süreli ve tehlikeli ırkçılık Batı Avrupa ve onun Afrika, Asya, Avustralya ve Batı yarıküredeki kolonilerinde görülmüştür. Eski Yunan’da Yunanca konuşup, Yunan kültürünü özümsemiş toplulukları içeren Hellenler ile onların dışında kalanlar “Barbarlar” olarak ayrılmıştır. Bunun yanında kentleşmemiş ilkel topluluklara da vahşi topluluklar denilmektedir.²⁴

Roma İmparatorluğu’nda ise, yabancı düşmanlığı Romalılar ve öteki halklar ayırmacılığı şeklinde dile getirilmiştir. Fakat Romalı kavramının içine ana dilinin yanı sıra Latinceyi öğrenip Roma vatandaşlığını elde etmiş ve Roma kültürünü benimsemiş her dilden, ırktan, etnik gruptan kimseler girebiliyordu.²⁵ Yabancı Düşmanlığı, eski Yunan’da ve Roma’da genellikle uygar ve uygar olmayanlar biçiminde görülmekteydi denilebilir.

Avrupa ülkelerinde başlangıçta uygarlık farklılığı temeline dayandırılan yabancı düşmanlığı, Roma İmparatorluğu’nun yıkılması ile dinsel farklılık biçimine dönüşmüştür. Ortaçağ’da devletler dinleri ile özdeşleşmeye başlamış ve

²³ Özçalık, Sevil, “Ötekileşme ve İşlevleri”, <http://www.daplatform.com/images/otekilesme%20ve%20islevleri.pdf> (erişim tarihi: 05.06.2011) s.5

²⁴ Şenel, Alaaddin, “İrk ve Irkçılık Düşüncesi”, 1993, Ankara, s. 47

²⁵ a.g.e., s. 47

Hristiyan-Batı ile Müslüman-Doğu kavramları bu dönemde ortaya çıkmıştır. Bu dönemde, Avrupalılar Papa'nın emri ile kutsal toprakları (Kudüs) Müslümanların elinden kurtarmak için Müslümanlara karşı dış Haçlı Seferleri'ni yapmışlardır. Hz. İsa'nın ölümünden sorumlu tuttıkları ve Hristiyanlığa karşı oldukları gerekçesi ile de Yahudilere yönelik iç Haçlı Seferlerini düzenlemişleridir.²⁶ Ortaçağ'da yabancı düşmanlığının gerekçesi olarak öne çıkarılan dinsel farklılığın arkasındaki temel nedenin, Avrupalıların, o dönemde yaşadığı ekonomik bunalımlardan kaynaklandığı söylenebilir. 11. Yüzyılda İpek ve Baharat Yollarını elinde bulunduran Türklerin zenginliği, ekonomik bunalım içinde bulunan Avrupalıların düşmanlığını körüklemiştir. Türklerin Avrupa'yı işgal kaygısı, dinsel farklılıkları körükleyerek Avrupa'da yaşayan Hristiyanların birleşmesine Haçlı ordusunun oluşmasına ve 1096 – 1272 yılları arasında sekiz Haçlı Seferi düzenlenmesine neden olmuştur. Hatta Avrupalıların Türklere ve Yahudilere karşı geliştirdiği yabancı düşmanlığı zaman zaman Avrupalıların kafasında Türklerle Yahudilerin özdeşleşmesine kadar varmıştır. Bazı din adamları her iki milletin aynı kavimden geldiğini, sünnet olduklarını, örf ve adetlerinin benzediğini bile ileri sürdüler.²⁷

Bunun yanında, kilisenin koyduğu toprak sahibi olma yasağı nedeniyle tefecilikle uğraşan Yahudilerin zenginleşmesi onlara karşı düşmanlığı artırmıştır.²⁸ Örneğin, bu dönemde hükümdarlar, Yahudi bankerlerin servetlerini ele geçirmek ve Yahudi bankalarını yağma etmelerini gizlemek için kilise aracılığı ile halkı Yahudiler aleyhinde kışkırtmışlardır.²⁹

²⁶ a.g.e., s. 47-48

²⁷ Spohn, Margret, “**Her şey Türk İşi**”, Çev.Leyla Serdaroğlu, 1996, İstanbul, s. 19

²⁸ Duverger, Maurice, “**Politikaya Giriş**”, Çev.: Samim Tiryakioğlu, 1984, İstanbul, s. 24

²⁹ a.g.e., s. 29

Karşıtlığın sebebi; Hristiyan kurtarıcının ve mesajının Yahudiler tarafından reddedilmesi ve Hz.İsa'nın yaşamı ile ölümündeki Yahudi rolünün İncil'de anlatılmasıyla ilgiliydi. Yahudiler bundan dolayı suçlanıyor ve zaman zaman Hz.İsa'nın katili ve Tanrının sunduğu gerçeklerin reddiyecileri olarak baskı altında tutuluyorlardı. Buradaki önemli nokta, ortaçağda Yahudileri baskı altında tutanların onları ırk ve dil olarak farklı oldukları için kınamadıklarıdır.³⁰

Almanya'da 1930'larda Holokost³¹ ile son bulan Antisemitizm dalgası, insanlık tarihindeki en korkunç ırkçı olaylardan biridir. Her ne kadar Nazi Antisemitizmi Avrupa'daki *uzun süreli din hoşgörüsüzlüğünün bir sonucu*ysa da, Hitler'in üstün ırk teorisi bunu o güne kadar beklenmeyen bir soykırım faciasına dönüştürmüştür.

Leon Poliakov, 17. yüzyıl ve 18. yüzyıl bilimselciliğinin yarattığı ciddi sorunlara değinmektedir. Bilim adamları ve düşünürler yeni keşfettikleri deneysel metotları insanın dünyasına uygulamaya çalışırken, deri rengi, beynin şekli gibi pek çok belirgin olmayan morfolojik ve psikolojik olgular üzerinde cüretkar ve tehlikeli genellemelere gitmişlerdir. Poliakov, bu yaklaşımın Aydınlanmanın temel başarısı olan bilim devriminin dokusuna ilkel ırkçılığı nakşettiğini söylemektedir. O dönemde yapılan bu genellemeler Avrupa insanını insanlığın zirvesine oturtmaya yaramıştır. *“Daha aşağı ırklar”* denilen zenciler ve Yahudiler gibi

³⁰ Lewis, Bernard, **“Semitizm ve Anti-Semitizm, Çatışma ve Önyargıya Dair”**, 2004, İstanbul, s. 81

³¹ Holokost Yunan kökenli bir sözcük olup *“ateş başında kurban etme”* anlamına gelir. Nazi rejimi ve işbirlikçileri tarafından sistemli, bürokratik yollarla, mali açıdan ülke eli ile desteklenen bir şekilde yaklaşık altı milyon Yahudi'nin hapsedilmesi ve öldürülmesidir.

gruplar giderek Avrupalılardan sadece farklı insanlar olarak değil, daha çok ayrı canlı türleri olarak algılanmaya başlamıştır. Poliakov'un belirttiğine göre bu bilimsel yaklaşımın başlıca etkisi insanı kutsallığından mahrum bırakmak olmuştur. Akıl çağından bu yana insan doğanın bir parçası, üzerine çalışılan, sınıflandırılan ve duruma göre kontrol edilen ve kınanan bir varlık olarak ele alınmıştır. Bu yaklaşım, adeta doğanın, yaşamaya gücü yetmeyen veya uygun olmayan türlere dönük (yok edici) tavrını andırmıştır.³²

Irkların üstünlüğü düşüncesini ileri sürenler cahil veya korkak değillerdi. Tam tersine döneminin en aydın ve en maceracı insanlarıydı. Hume, Voltaire, Montesquieu, Herder, Kant ve Hegel gibi filozoflar tüm düşünce sistemlerini kapsamasa da ırkçılık hakkında fikir ürettiler, ırkçılığın yayılmasında önemli rol oynadılar. Bu bilim insanları kendi ırklarını sevmekle birlikte diğer ırklara da saygı göstermişler ve bir ırksal üstünlük doktrini geliştirmemişlerdir. Fakat on sekizinci yüzyıl sonları ile on dokuzuncu yüzyıl başlarındaki bazı yazarlar uzun vadeli ve korkunç sonuçlara yol açacak yeni bir fikir geliştirdiler. İnsanlar kendilerine ırksal olarak benzemeyenleri ya da farklı, yabancı ve belki de husumet uyandırıcı diğer kolektif özellikleri öğrenmişti. Bireylere artık, *ötekinin* sadece farklı değil aynı zamanda aşağı olduğu öğretiliyordu. Dolayısıyla, yerine getirmek zorunda olduğu aşağı bir role genetik olarak mahkûm edilmişti *öteki*. Bu doktrine göre siyahiler, yalnızca gayrı medeni değildi- *ki bu çevresel ve tarihi faktörlerle ilişkilendirilebilecek bir durumdu*- aynı zamanda, ilk çağlarda Kuzey Avrupa ormanlarında dolaşan beyaz vahşilerden farklı olarak, medenileşme yeteneğinden

³² Aktan, Gündüz, “Avrupa’daki Irkçılığın Kökenleri”, http://www.eraren.org/bilgibankasi/tr/index5_1_1.htm (erişim tarihi: 04.07.2011)

de yoksundu; işte bunun için de *-can alıcı nokta buydu-* yaşamda en verimli olabilecekleri şey *kölelikti*. Bu yeni tür ırkçılığın Yahudilere uygulanması on dokuzuncu yüzyılın başlarına rastlar. Napolyon yönetimiyle devrimci Fransız fikirlerine karşı Almanların giriştikleri mücadele de bunu teşvik etmiştir. 1803'te yayımlanan ve “Yahudilere Karşı: Tüm Hristiyan Vatandaşlara Bir Uyarı” başlığını taşıyan bir kitapçıkta yazar şöyle diyor: “Yahudilerin çok özel bir ırk oldukları tarihçiler veya antropologlar tarafından inkar edilmemektedir. Daha önceleri ortaya atılan fakat genel olarak geçerli olan, Tanrının ceza olarak Yahudilere kötü koku verdiği, kalıtsal hastalık ve rahatsızlıklarla diğer musibetleri başlarına musallat ettiği iddiası kapsamlı olarak kanıtlanamamıştır ama diğer taraftan teolojik açıdan çürütülememiştir de”.³³ Bu düşünceler İslamın ve Hristiyanlığın ilk yıllarında ırklar arası farklılıkları çevresel ve kültürel koşullara bağlayan Eski Yunan medeniyet anlayışını kısa zamanda yıkıp geçtiler.³⁴

Bu filozofların dışında, o dönem için ırkların eşitliği düşüncesini geliştiren, Nietzsche'nin ve Wagner'in yakın dostu, Hitler'in hayran olduğu Gobineau ırkçılık tarihi açısından önem taşır. Arthur de Gobineau 1854 yılında “İnsan Irklarının Eşitsizliği” adını taşıyan ve çok etkili olan bir kitap yayımladı. Gobineau'ya göre “*ari ırk*” diğer ırkların daha üstünde ve bu ırk aynı ölçüde soylu olmayan başka ırklarla *karma tehlikesi* ile karşı karşıyaydı.³⁵ Ona göre ırkların karışımı ve demokratik eşitlik fikri doğuştan aristokrat olan Aryen ırkının

³³ Lewis, Bernard, a.g.e., s. 90

³⁴ Taş, Mehmet, a.g.e., s. 39

³⁵ Stephane, Bruchfelt ve Levine, A. Paul, “**Erzählt es euren Kindern, Der Holocaust in Europa**”, München, 2000, s. 4

yıkılmasına ve Töton³⁶ kanının sulandırılmasına yol açar. Avrupa ve Asya'yı kültürleriyle zenginleştiren Aryen ırkından gelme beyaz Alman halkını ırk piramidinin en üstüne yerleştiren Gobineau, ırksal üstünlüğün doğal olduğunu ve bireylere değil gruplara uygulanması gerektiğini öne sürdü. Gobineau'a göre; *“Siyahlar tek tek müzisyen ya da sporcu olabilirler ancak grup olarak hiçbir medeniyet kuramadıkları gibi herhangi bir buluş da yapamadılar.”*³⁷ Avrupa'da milliyetçiliğin ve emperyalizmin her gün biraz daha önem kazandığı bir dönemde bu tür düşünceler kolayca kabul görüyordu.

Nazizmin Almanya'da iktidara gelinceye kadar ve iktidar süresi boyunca uzun bir zaman ırk üstüne yaptığı biyoloji – sosyoloji karışımı analizler, tek yanlı ve şartlı olarak, fiziksel görünüşlerin üstün bir ırkın özelliklerini barındırdığını saptamaktaydı. Üstün zeka ve yeteneklerin dış görünüşle kendini dışa vurduğu tezi savunuldu. Hatta bu kapsamda, sarı saçlı ve mavi gözlü saf Alman ırkını yaratmak amacıyla *“Ölüm Meleği”* olarak ün yapan Nazi doktoru Josef Mengele'nin³⁸ Nazi toplama kampı Auschwitz-Birkenau'da ölümcül deneyler yaptığı bilinir. Buradan hareketle baskı, aşağılama ve alt/üst ilişkisine dayanan baskıcı yönetimlerin kurulmasına sağlam ideolojik ve politik gerekçeler hazırlandı. Barbarlık, siyahların ve *“öteki”*lerin alinyazısı olarak görüldü. Böylece medeniyetin kuruculuğu akıllı beyazların misyonu biçiminde tanıtılarak sınırlandırıldı.

³⁶ Yunan ve Romalı tarihçilerin kayıtlarına göre Tötonlar (Teutones) bir Alman kabilesidir. Jutland (bugünkü Danimarka) yarımadası civarında yaşamışlardır. Zaman içinde Güney Avrupa'ya doğru inmişler ve diğer kabilelerle karışmışlardır.

³⁷ Taş, Mehmet, a.g.e., s. 39

³⁸ Josef Mengele (Doğum, 16 Mart 1911, Günzburg, Almanya – Ölüm, 7 Şubat 1979, Bertioga, Brezilya), Nazi toplama kampı Auschwitz-Birkenau'da yaptığı acı verici ölümcül deneylerle bilinen bir Alman Nazi doktoru. Toplama kampındaki mahkûmların hangisinin öldürüleceği, zorla çalıştırılacağı ve üstünde deney yapılacağını belirleyen SS doktorlarından biridir. İnsanlar üzerinde yaptığı, onları ölüme kadar götüren, tıbbi deneylerden dolayı, doktor olmasının da etkisiyle *“Ölüm Meleği”* ismi verilmiştir.

Miles gibi, birçok yazarın haklı olarak ırk ayrımının tarihsel olarak ideolojik amaçlarla kullanıldığını açıklamaları boşuna değildi. Fakat daha sonra ırk araştırmaları patolojik olmaktan çıkarak genlerdeki frekanslara yöneldi ki bu bilimciler arasında yeni fikirlere yol açtı.³⁹

Uzun bilimsel araştırmaların ulaştıkları genel sonuçlar ise şöyle özetlenebilir; Bir ırka özgü herhangi bir gen bulunmamaktadır. Buna göre insan toplulukları kesin olarak birbirinden ayrılamaz. Aynı ırktan veya ulustan olanların gen hareketlerinde çok büyük bir farklılık görülmemektedir. İnsanların üstün yeteneklerinin biyolojik üstünlüklerinden gelmediği, bilimsel yollardan kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde kanıtlandı. Böylece uzun zaman dilimi içinde Afrika siyahları ile Avrupa beyazlarının, Almanlar ile Yahudilerin patolojik ve kültürel bakımdan karşı karşıya getirilmelerine elveren nedensel açıklamalar büyük ölçüde çürütüldü.⁴⁰

Görüldüğü gibi ırkçılık ilk başlarda insan grupları arasındaki farklılıkları anlamak için ortaya çıktı. Zamanla Avrupa'nın kültürel üstünlüğünü ilan etmesine ve en sonunda bu üstünlüğün içsel olduğu sonucunun ortaya çıkartılmasına yaradı.

³⁹ Taş, Mehmet, a.g.e., s. 44

⁴⁰ Taş, Mehmet, a.g.e., s. 46

İKİNCİ BÖLÜM

ANTİSEMITİZM

2005 yılında, Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığını İzleme Merkezi (EUMC), European Forum on Antisemitism tarafından hazırlanmış Anti-Semitizimin güncel tanımı şöyledir; “Antisemitizm, Yahudilerin kendilerine yönelik nefret olarak da ifade edebilecekleri belirli bir anlayış biçimidir. Bunun sözlü ve fiziksel oluşumları ise Yahudi olan şahıslara ve/veya mülklerine, Yahudi cemaati kuruluşlarına ve dini etkinliklerine yöneltilmektedir”. Antisemitizm genellikle Yahudileri “kötüye giden şeylerin” nedenini açıklamada ve sıklıkla da insanlığa kötülük etmek adına komplolar kurmakla suçlamalarda kullanılır.⁴¹ Antisemitizm Yahudi bireylere karşı gösterilen münferit nefret ve ayrımcılıktan kalabalık grupların, hatta polis ve askerin tüm bir Yahudi cemaatine yönelik örgütlü saldırılarına kadar geniş bir yelpazede meydana gelebilir.

Her ne kadar Antisemitizmin etimolojisi tüm Sami halklarına yönelik olabileceğini ima etse de, terim ortaya çıkışından itibaren sadece Yahudilere yönelik saldırganlığı belirtmek için kullanılmıştır.

Konu üzerinde yetkin bir dizi uzman da çeşitli tanımlar geliştirmiştir. Holokost Uzmanı ve New York Şehir Üniversitesi Profesörü Helen Fein, Antisemitizmi: “Bireylerde tavırlar, kültürde mit, ideoloji, folklor ve imgeler, eylemlerde ise

⁴¹ <http://www.ajcgermany.org> (erişim tarihi: 11.05.2011)

Yahudilere karşı sosyal veya yasal ayrımcılık, siyasi seferberlik ve toplu olarak ya da devlet tarafından uygulanan şiddet şeklinde kendini gösteren, Yahudilerin dışlanması, kovulması ya da yok edilmesi ile sonuçlanan ve/veya bunun için tasarlanan, Yahudilerin geneline karşı hasmane inanışlardan oluşan devamlı ve gizli yapı” şeklinde tanımlar. Köln Üniversitesi'nden Profesör Dietz Bering, antisemitik inanışların yapısını tanımlamak suretiyle bu tanımı daha da geliştirir. Antisemitlere göre, “Yahudilerin doğası sadece kısmen değil, tümüyle kötüdür, yani onları iflah etmenin yolu yoktur: Yahudileri bireyler değil toplu halde görmek gerekir. Yahudiler içinde yaşadıkları toplumlara temelde yabancı kalırlar. Yahudiler kendilerini misafir eden toplumlara ya da dünyanın geneline felaket getirir, bunu da gizlice yaparlar, bu yüzden antisemitler kötü ve komplocu Yahudi karakterinin maskesini düşürmekle kendilerini yükümlü hissederler.” Bernard Lewis ise Antisemitizmi diğerlerinden bir şekilde farklı olan insanlara yöneltilen özel bir önyargı, nefret veya baskı durumu olarak tanımlar. Lewis’e göre, Antisemitizm iki belirgin özellik gösterir: Yahudiler, diğerlerine uygulananndan farklı bir standarda göre yargılanır ve “evrensel kötülük” ile suçlanırlar.⁴²

Uluslararası örgütler (EUMC) gibi devletlerin de Antisemitizmin resmi bir tanımını yapmaya yönelik çabaları olmuştur. ABD Dışişleri Bakanlığı 2005 Küresel Antisemitizm Raporu'nda, “Tek tek ya da bir grup olarak Yahudilere duyulan ve Yahudilik dini ve/veya etnik kimliğine yöneltilebilecek nefret,” tanımını getirmiştir. Antisemitizm genellikle Yahudileri insanlığa zarar vermek amacıyla gizlice

⁴² <http://www.turkyahudileri.com/content/view/279/221/lang,tr/> (erişim tarihi: 14.05.2011)

çalışmakla itham eder ve sık sık işlerin ters gitmesinin kabahatini Yahudilere yükler.⁴³

1. Antisemitizm Türleri

Katolik tarihçi Edward Flanner dört farklı antisemitizm türü belirlemiştir:

- Cicero ve Charles Lindbergh'i örnek gösterdiği, *siyasi ve ekonomik antisemitizm*;
- Anti-Yahudilik olarak da bilinen, *teolojik veya dini antisemitizm*;
- Açgözlülük ve kibir gibi belirli özelliklere sahip oldukları iddiası ve kaşrut ve şabat gibi gelenekleri uyguladıkları için Yahudilere saldıran Voltaire ve diğer Aydınlanma dönemi düşünürlerini örnek gösterdiği, *milliyetçi antisemitizm*;
- Holokost sırasında Naziler tarafından uygulandığı haliyle, *ırkçı antisemitizm*.

Ayrıca, 1990'lardan bu yana bazı yazarlar yeni bir antisemitizm türü belirlediklerini iddia etmektedirler; aşırı sol, aşırı sağ ve radikal İslamcı kesimlerden gelen bu antisemitizm, Siyonizm ve İsrail Devleti'nde bir Yahudi vatani karşıtlığına odaklanmakta ve alışılmış antisemitizm motiflerini kullanabilmektedir. Kavramın savunucuları, Siyonizm karşıtlığı, Amerikan karşıtlığı, küreselleşme karşıtlığı, üçüncü dünyacılık ve İsrail'in kötü gösterilmesi ya da davranışlarına yönelik çifte standartların antisemitizm ile ilişkilendirilebileceğini ya da üstü örtülü antisemitizm oluşturabileceğini öne sürmektedir. Karşıtları ise, kavram ile Siyonizm karşıtlığının antisemitizm ile birleştirildiğini, İsrail'e yönelik meşru eleştirilerin çok dar bir çerçeveye hapsedildiğini, İsrail'in kötü gösterilmesi eyleminin ise çok geniş bir

⁴³ <http://www.turkyahudileri.com/content/view/279/221/lang,tr/> (erişim tarihi: 14.05.2011)

çerçevede tanımlandığını, antisemitizmin anlamının sulandırıldığını ve eleştirileri bastırmak için antisemitizmin kullanıldığını iddia etmektedir.⁴⁴

2. Antisemitizmin Ortaya Çıkışı

Antisemitizm siyasi bir program olarak ilk kez Habsburg monarşisinin başkenti, Siyonizmin ve diğer birçok milliyetçi akımın doğduğu yer ve geleneksel Doğu ile seküler Batı Yahudilerinin buluşma merkezi Viyana’da ortaya çıktı.⁴⁵ 1873 yılında, Alman gazeteci Wilhelm Marr, “Yahudi Ruhunun Cermen Ruhu karşısındaki Zaferi (Der Sieg des Judentum über das Germanentum)” başlıklı yazısında, “Semitismus” kelimesini hem Yahudiler hem de Yahudilik (Yahudi olmak anlamında) kavramlarını belirtmek için kullanmıştır. Marr, 1879 yılında yayımlanan Cermen Ruhu için Yahudi Ruhu karşısında Zafere Giden Yol (Der Weg zum Siege des Germanenthums über das Judentum; The Way to Victory of Germanicism over Judaism,) isimli kitabında da daha önce kullandığı Semitizm kelimesinden türettiği Antisemitizm kelimesini kullanmıştır. Marr, Yahudilere karşı duyulan nefreti ve on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllarda genelde Yahudilerle ilişkilendirilen çeşitli liberal, kozmopolit ve uluslararası siyasi eğilimi işaret ederek, Antisemitizm sözünü ortaya attı.⁴⁶ Kitap büyük rağbet görmüş, aynı yıl Marr, Almanya ve Alman kültürüne karşı sözde Yahudi tehdidi ile mücadele edilmesini ve ülkeden zorla çıkarılmalarını savunan ilk kuruluş olan “Antisemitler İttifakı”nı kurmuştur.

⁴⁴<http://www.turkyahudileri.com/content/view/279/221/lang,tr/> (erişim tarihi: 14.05.2011)

⁴⁵ Lewis, Bernard, a.g.e., s. 80

⁴⁶ Gerlich, Horts Peter, “**Sekundärer Antisemitismus in Deutschland nach 1989**”, Technische Universität Berlin, Diplomarbeit, 2001, Berlin, s. 8-9

3. Antisemitizmin Avrupa’da Tarihsel Gelişimi

Yahudilere karşı duyulan belirgin nefret, modern çağdan ve Antisemitizm sözcüğünün ortaya atılmasından öncelere dayanır. Antisemitizm terimi yeni olmakla beraber, sözcüğün belirttiği özel Yahudi nefreti, Hristiyanlığın ortaya çıktı döneme kadar giden çok eski bir olgudur. Roma İmparatoru Konstantin’in yeni inancı kabul ederek Hristiyanların devlet aygıtının denetimini ele geçirdiği dönemden beri, Hristiyan dünyasının şu ya da bu parçasında Yahudilerin baskı altında tutulmadıkları çok az evre vardır. Yahudi düşmanlığı bazen sınırlı, bazen şiddetli, bazen salgın ama daima bir gruba özgü oldu. Yahudi nefretinin kökleri eskilere dayansa da Antisemitizm terimi önemli bir değişimi -*bu nefretin hissedilme, algılanma ve ifade edilme biçiminde meydana gelen önemli değişimi*- ifade etmekteydi. Altında yatan sosyal ya da psikolojik güdüler ne olursa olsun, Ortaçağdaki Yahudi düşmanlığı birincil olarak dinsel kavramlarla tanımlanmıştı. On beşinci yüzyıldan itibaren bu tanım artık geçerli değildi ve Yahudi nefreti, ilk aşamada kısmen ve sonra da en azından teoride, tamamen ırksal olarak yeniden tanımlandı.⁴⁷

Pogromlar (özellikle Yahudilere karşı girişilen katliamlar), Yahudilere karşı başlatılan ve genellikle hükümet yetkilileri tarafından teşvik edilen şiddet içeren kalkışmalar, antisemitizmin tarih boyunca ortaya çıkan genel yansımaları arasındadır. Çoğunlukla katliamlar, Yahudilerin ayinler için Hristiyan çocukların kanlarını kullandığı yolundaki asılsız iddialar yani kan iftirası ile alevlendi.

⁴⁷ Lewis, Bernard, a.g.e., s. 81

3.1. Ortaçağ

Antikçağda Yahudiler, kültürel farklılıklarından ve dini inançlarından dolayı ayrımcılığa uğramışlardır.⁴⁸ Ortaçağ'da bu düşmanlığa, Hristiyanlar tarafından İsa peygamberin ölümünden sorumlu tutuldukları için Tanrı katili damgası da eklenmiştir.

Ortaçağ'da Katolik Kilisesi'nin koyduğu kurallar nedeniyle Hristiyanların faizle para alıp vermesi yasaklanmıştır.⁴⁹ Yahudilerin de toprak sahibi olmaları yasaklanmıştı. Bu nedenle, Hristiyanlar toprakla uğraşıp çiftçilik yaparken, Yahudiler de tefecilik yaptılar. Zamanla ekonomik yönden çok zenginleşen Yahudilerin servetlerine el koymak isteyen hükümdarlar, kilise aracılığı ile Yahudi düşmanlığının şiddetlenmesine destek oldular.

Ortaçağ boyunca, Avrupa'daki Yahudilere birçok yerde kan iftiraları, kovulmalar, din değiştirmeye zorlamalar ve katliamları içeren baskılar yapıldı. Avrupa'daki Yahudilere yönelik önyargının temel gerekçesi din kökenliydi. Katliamlar en üst düzeyine Haçlı Seferleri sırasında ulaştı. 1096'daki Birinci Haçlı Seferi'nde Ren ve Tuna boylarındaki Yahudi cemaatleri yok edildi. I.Haçlı Seferleri sırasında Almanya ve Kuzey Fransa'daki Yahudi nüfusunun üçte biri öldürülmüştür.⁵⁰ 1147'deki İkinci Haçlı Seferi sırasında, Almanya'daki Yahudiler çok sayıda katliama maruz kaldı. 1251 ve 1320 yıllarındaki Çoban Haçlı Seferleri'nde de Yahudiler saldırılara maruz kaldılar. Haçlı Seferleri'ni, aralarında

⁴⁸ Klein, Thomas, Loseman, Volker, Mai Günther, “**Judentum und Antisemitismus von der Antike bis zur Gegenwart**”, Düsseldorf, s.12

⁴⁹ Duverger, Maurice, a.g.e., s. 24

⁵⁰ Şenay, Bülent, “**Yahudi-Hristiyan İlişkileri Tarihi ve Anti-Semitizm-Oryantalizm İlişkisi**”, Uludağ Üni.İlahiyat Fak. Cilt II, Sayı: 2, 2002, s. 126

1290'da tüm İngiliz Yahudilerinin kovulması, 1396 yılında, 100.000 Yahudinin Fransa'dan kovulması ve 1421'de binlerce Yahudinin Avusturya'dan kovulması izledi.⁵¹ Devamında İspanyol Engizisyonu, 1492'de İspanya'dan ve 1497'de Portekiz'den *-Hem Yahudi hem de Müslümanların-* kovulmaları ve çeşitli pogromlar bu dönemde yaşanan diğer felaketler olarak sıralanabilir. Yahudilerin bütün bir ülkeden geniş çaplı olarak çıkarıldıkları *tek olay* 1290'da İngiltere'de meydana gelmişti. Fakat ülkeden çıkarılanların sayısı çok azdı ve İngiliz halkı arasında hiç etkisi olmamış ya da çok az etkisi olmuştur. İspanya ve birkaç yıl sonra Portekiz'deki sürgünlerden sonra bu ülkelerde hiç Yahudi ve Müslüman kalmadı. Çok sayıda Müslüman ve Yahudi sürgüne gitmekle birlikte, çoğu kalmayı tercih ederek bir tür vaftiz sürecinden geçti.⁵²

On dördüncü yüzyılın ortasında, Kara Veba salgınının vurduğu ve nüfusunun yarıdan fazlasını kaybeden Avrupa'da Yahudiler günah keçisi yapıldı. Yahudilerin kasıtlı olarak kuyuları zehirlediği dedikodularının yayılmasıyla yüzlerce Yahudi cemaati yok edildi. Papa 6. Clement'in Yahudileri korumaya yönelik çabalarına rağmen, 1348 yılında 900 Yahudi henüz hastalıktan etkilenmemiş olan Strasburg'da diri diri yakıldı.⁵³

3.2. On Yedinci Yüzyıl

On yedinci yüzyılın ortasından sonlarına kadar olan dönemde çok sayıda çatışmaya sahne olan Lehistan-Litvanya Birliği, nüfusunun üçte birini (3 milyondan

⁵¹ www.filozof.net/Turkce/ideolojiler-tarihi/445-antisemitizm (erişim tarihi: 17.05.2011)

⁵² Lewis, Bernard, a.g.e., s. 82

⁵³ <http://www.turkyahudileri.com/content/view/279/221/lang,tr/> (erişim tarihi: 14.05.2011)

fazla insan) kaybederken, Yahudi kayıpları da yüz binleri buluyordu. İlk olarak, Khmelnistki Ayaklanması sırasında, Bohdan Khmelnitski'nin Rus Kazakları bugünkü Ukrayna'da on binlerce Yahudi'yi katletti. Kesin sayı tam olarak bilinmese de, o dönemde Yahudi nüfustaki düşüş 100.000 ila 200.000 arasında tahmin edilmektedir. Bu sayıya, göç, salgınlara bağlı ölümler ve Osmanlı'ya esir düşenler de dahildir.⁵⁴

3.3. On Sekizinci Yüzyıl

İlk olarak 18. Yüzyıldan itibaren Sanayi Devriminin etkisiyle Yahudiler yavaş yavaş eşit haklar – özellikle ticarete, bankacılıkta ve serbest meslek faaliyetlerinde - elde etmeye başladılar.⁵⁵ Bu yüzyılın ortalarına kadar Avrupa'nın her yerinde *Yahudi Mahalleleri* görmek sosyal olarak normal kabul edilmiştir. Urallardan Atlantik'e, İskoçya'dan Mısır'a kadar hiçbir yönetim Yahudileri ülkelerinin insanları ile bir tutmayı düşünmemişlerdir. “Aydınlanma Felsefesi” ile gelen eşitlik ilkesi, Yahudiler için dönüm noktası olmuştur. Yahudilere tanınan haklar, temelde aşamalı olarak gerçekleştirilmek istenene özümleme politikasından kaynaklanmıştır. Fakat Yahudilerin kendilerinden beklendiği gibi davranmamaları sonucu tüm aşamaları ile gerçekleştirilememiştir.⁵⁶ Yahudiler, kendilerine tanınan hakları ekonomik ve kültürel yönden geliştirmeleri için kullanmışlardır.

⁵⁴ www.filozof.net/Turkce/ideolojiler-tarihi/445-antisemitizm (erişim tarihi: 17.05.2011)

⁵⁵ Ebelink, Hans, Birkenfeld, Wolfgang, “**Die Reise in die Vergangenheit**”, 1981, Braunschweig, s. 164

⁵⁶ Klein, Thomas, Loseman, Volker, Mai Günther, s. 103-111

1744 yılında, Prusya Kralı II. Frederick, Breslau’da yaşayan Yahudilerin sayısını sadece on sözde korunan aile ile sınırlayarak diğer Prusya şehirlerinde de benzer uygulamaları teşvik etti. 1750 yılında, Yahudileri “evlilikten uzak durmak ile Berlin’i terk etmek” arasında bir seçim yapmaya zorladı. Bohemya’da da Yahudiler on yılda bir burada kalmak için para ödemek zorunda kalırken, 1752 yılında her Yahudi aileye tek erkek çocuk sınırlaması getirildi.⁵⁷

3.4. On Dokuzuncu Yüzyıl

1850 yılında, Alman besteci Richard Wagner, Neue Zeitschrift für Musik adlı dergide, takma bir adla Müzikte Yahudilik başlıklı bir makale yayımladı. Başta Wagner’in çağdaşları (ve rakipleri) Felix Mendelssohn ve Giacomo Meyerbeer olmak üzere, Yahudi bestecilere yönelik bir saldırı ile başlayan makale, daha da ileri giderek Yahudileri Alman kültüründe zararlı ve yabancı bir unsur olmakla suçlar.⁵⁸

1873 yılı ekonomik bunalımında olayların sorumlusu olarak toplumsal liberalizmle birlikte Yahudiler gösterilmiştir.⁵⁹ Böylece, Yahudi düşmanlığı yeniden başlamış ve bu konuda yapılan çalışmalar hız kazanmıştır. Yahudilere yöneltilen düşmanlık, ekonomik durumla paralellik göstermiştir. Ekonomik bunalım dönemlerinde düşmanlık artmış ve bu düşmanlığa haklı gerekçeler bulunmaya çalışılmıştır.⁶⁰

⁵⁷ <http://www.turkyahudileri.com/content/view/279/221/lang,tr/> (erişim tarihi: 14.05.2011)

⁵⁸ www.filozof.net/Turkce/ideolojiler-tarihi/445-antisemitizm (erişim tarihi: 17.05.2011)

⁵⁹ Willims, Johannes, “**Nationalismus ohne Nation**”, Frankfurt am Main, 1985, s.441

⁶⁰ Mora, Necla, “**Alman Kültüründe Düşman İmgesi**”, Ekim 2009, s. 25

3.5. Yirminci Yüzyıl

Yirminci yüzyılın ilk yarısında, Yahudiler iş hayatında, yerleşim ve dinlenme mekanlarına erişimde, kulüp ve örgütlere üyelikte ayrımcılığa uğruyor, üniversitelerde Yahudi öğrenci ve öğretim üyeleri sıkı kotalara tabi tutuluyordu. 1915 yılında, Leo Frank'ın Georgia'nın Marietta şehrinin önde gelenleri tarafından linç edilmesi dikkatleri ABD'deki antisemitizme çevirdi. Ülkedeki Yahudi düşmanlığı iki dünya savaşı arası dönemde zirveye ulaştı. Otomobil üreticisi Henry Ford, kendisine ait The Dearborn Independent adlı gazetesinde antisemitist fikirlerini dile getirirken, Franklin D. Roosevelt'in Yeni Anlaşma'sı 1930'ların sonunda bir Yahudi finansal komplosu olduğu saldırılarına maruz kaldı. Bu görüş, aralarında Louis T. McFadden'in de bulunduğu bazı önde gelen politikacılar tarafından paylaşılıyordu. 1940'larda, pilot Charles Lindbergh ve birçok önde gelen Amerikalı, Önce Amerika Komitesi'nin Faşizme karşı savaşta yer almasına karşı çabalarına öncülük etti. ⁶¹

Nazi işgali altındaki Avrupa'da, Yahudilerin üzerindeki baskı ve temel medeni haklardan mahrum edilmeleri, kitlesel katliama dönüşerek, 1941-1945 yılları arasında Holokost ile sonuçlandı. Nazilerin kıyım için hedef aldığı 11 milyon Yahudiden altı milyonu bu süreçte katledildi. Bu, kimileri tarafından Avrupa'da nesiller boyunca süren antisemitizmin bir sonucu olarak görülmektedir. ⁶²

Antisemitizm, Stalin ile Troçki arasındaki anlaşmazlıktan itibaren Sovyet Rusya'da sıklıkla kişisel anlaşmazlıklarda bir araç olarak kullanılmış, resmi

⁶¹ <http://www.turkyahudileri.com/content/view/279/221/lang,tr/> (erişim tarihi: 14.05.2011)

⁶² <http://www.turkyahudileri.com/content/view/279/221/lang,tr/> (erişim tarihi: 14.05.2011)

propaganda tarafından yayılan sayısız komplo teorisi ile de devam etmiştir. SSCB’de antisemitizm, 1948 yılında “köksüz kozmopolit”lere karşı yürütülen ve çok sayıda Yiddiş dilinde yazan şair, yazar, ressam ve heykeltıraşın öldürüldüğü kampanya sırasında daha da büyük boyutlara ulaştı. Bunu, Doktorlar Komplosu takip etti. Polonya’da da, benzer Yahudi karşıtı propaganda, geriye kalan Polonyalı Yahudilerin de ülkeden kaçması ile sonuçlandı. Savaşın ardından, Avrupa’daki antisemitist olaylar arasında, komünist Polonya’daki Kielce pogromu⁶³ ve Mart 1968 olayları da vardı. ⁶⁴

Modern çağda ise, antisemitler nefret etmekten oluşan ideolojilerine bir de siyasi boyut eklediler. On dokuzuncu yüzyılın son çeyreğinde Almanya, Fransa ve Avusturya’da Yahudi karşıtı siyasi partiler kuruldu. Protocols of the Elders of Zion (Siyon Liderlerinin Protokolleri) gibi yayınların basılması uluslararası Yahudi komplosunun -*gerçek dışı*- teorilerini ortaya çıkarmasına yol açmış ya da bu teorileri desteklemiştir. Siyasi Antisemitizmin bir bileşeni de milliyetçiliktir. Milliyetçilik taraftarları genelde Yahudileri vatan hainleri olarak suçladılar. ⁶⁵

On dokuzuncu yüzyılda, Yahudi maneviyatının Almanlığa düşman olduğu görüşünü savunan Alman düşünürleri, bilginleri ve sanatçıları tarafından ortaya atılan, yabancı düşmanı “Völkisch hareketi” (halk ya da halkların hareketi) Yahudi

⁶³ Pogrom, kelimenin aslı Rusçadır. Dinsel etnik veya siyasi nedenlerle bir gruba karşı yapılan şiddet hareketleridir. Bu şiddet hareketleri genellikle evleri, işyerlerini veya ibadethaneleri tahrip etmek, insanları dövmek, yaralamak, tecavüz etmek veya yaralamaktan oluşur. Bu deyim ilk olarak Yahudilere karşı yapılan şiddet hareketlerini tanımlamak için kullanılmış sonra da anlamı diğer gruplara karşı yapılan benzer şiddet olaylarını kapsayacak şekilde genişlemiştir.

⁶⁴ <http://www.turkyahudileri.com/content/view/279/221/lang,tr/> (erişim tarihi: 14.05.2011)

⁶⁵ United States Holocaust Memorial Museum, Washington D.C. , <http://www.ushmm.org> (erişim tarihi: 19.05.2011)

kavramını “Alman-olmayan” şeklinde nitelemiştir. Irk antropolojisi teorisyenleri, sahte ve bilimsel olmayan kanıtlarla bu görüşü destekledi. 1919’da kurulan ve Adolf Hitler tarafından yönetilen Nazi partisi, ırkçı teorilere siyasi bir ifade kazandı. Nazi Partisi kısmen Yahudi karşıtı propagandanın yayılmasını sağlayarak halk arasında popülerlik kazandı. Milyonlarca kişi Hitler’in Yahudilerin Almanya’dan çıkarılması çağrısında bulunan Mein Kampf (Kavgam) isimli kitabını aldı. ⁶⁶

1933’te Nazilerin iktidara gelmesiyle, parti Yahudi karşıtı ekonomik boykotlar yapılması, herkesin gözü önünde kitap yakılması emrini verdi ve ayrımcı Yahudi karşıtı yasaları kabul etti. Eylül 1935’te, Nürnberg Yasaları (Nürnberger Gesetze) ırkçı bir yaklaşımla Yahudileri taşıdıkları “kana” göre tanımladı ve “ari ırk” ve “ari olmayan ırk” ayrımı yapılması emrini verdi. Yasaya göre, Yahudiler ile ari ırk mensuplarının evlilikleri de yasaklandı.⁶⁷ Bu vesile ile ırkçı hiyerarşi de yasallaştırılmış oldu. 9 Kasım 1938 gecesı, Almanya ve Avusturya’nın her yerinde Naziler sinagogları ve Yahudi dükkanlarının camlarını yerle bir etti (Kristallnacht, günümüzde bu olay Kristal Gece Katliamı ya da Kırık Camlar Gecesi olarak bilinir.) Söz konusu olay soykırımın Nazi Antisemitizminin tek odak noktası haline geleceğı yıkım dönemine geçişin başlangıcı oldu. ⁶⁸

⁶⁶ United States Holocaust Memorial Museum, Washington D.C. , <http://www.ushmm.org> (erişim tarihi: 19.05.2011)

⁶⁷ Ebelink, Hans, Birkenfeld, Wolfgang, a.g.e., s. 165

⁶⁸ United States Holocaust Memorial Museum, Washington D.C. , <http://www.ushmm.org> (erişim tarihi: 19.05.2011)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

IRKÇILIK VE ANTİSEMITİZMİN ALMANYA'DA GELİŞİMİ

1. Almanya'nın Özel Konumu

Madame de Stâel'in "*le coeur de l'Europe*" (Avrupa'nın Kalbi) diye tanımlamış olduğu Almanya'da olanlar tüm anakarayı etkilediği için bu ülke üstünde ayrıca durmak gerekir. Alman toplumunun yakın tarihte siyasi uçlar arasında rakkase benzeri gidip geldiği söylenebilir. Bazı gözlemcilere göre, Almanlar Prusya tutuculuğu, Faşist totaliterlik, tekelci sermaye, Komünist denetim ya da Neonazizm gibi herhangi bir otoriter yönetimin er geç kurbanı olacaklardır. Bazı başkalarına göre ise, Almanya'nın geçmişte herkese ifade özgürlüğü tanıyan çoğulculuğunun da yer aldığı demokrasi geleneği de vardır. Bu görüşlerin ışığında başka hiçbir önemli devletin Almanya kadar kısa süreler içinde bir uçtan öbür uca sürüklenmediği ileri sürülebilir.⁶⁹

2. Tarihsel Süreç İçinde Almanya'da Irkçılığın ve Antisemitizmin Gelişimi

Almanya'daki ırkçı ve antisemitist eylemler bütün dünyada en çok bilinenleridir. Özellikle II. Dünya Savaşı öncesi ve sırasında Hitler Döneminde

*Doğum. 14 Ocak 1892 Lippstadt/Almanya - Ölüm. 6 Mart 1984 Wiesbaden/Almanya. Alman İlahiyatçı, Alman Protestan Kilisesi'nin nazilerle işbirliği yapmasına muhalefet eden kilisenin (Bekennende Kirche) yöneticisi ve Dünya Kiliseler Konseyi (Dünya Ökumen Kiliseler Konseyi) başkanı. Önceleri inanmış bir Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi seçmeni olan Niemöller, daha sonra kiliseler arası kavgalarda kendisini geliştirerek nasyonal sosyalizm karşıtı bir direnişçi olmuştur. 1937 yılında tutuklanarak Sachsenhausen Toplama Kampı'na götürüldü.

⁶⁹ Ataöv, Türkkaya, "**Çatışmaların Kaynağı Olarak Ayrımcılık**", A.Ü.S.B.F. İnsan Hakları Merkezi Yay. 1996, Ankara, s. 14

(1933-1945) yaşananlar dünyanın hafızasına kazınmış en korkunç ırkçı ve Yahudi karşıtı olaylardır. Bu dönemde yaşananları hem ırkçı hem de antisemitik şeklinde ayrı ayrı ifade edilmesinin nedeni, söz konusu yıllarda Alman Irkçılığının kendisine düşman ve yok edilmesi gereken hedef olarak sadece Yahudileri görmemesidir. Komünistler, Çingeneler, Eşcinseller ve Sakat-Özürlü insanlar da - *Alman olsalar dahi*- Nazi Irkçı akımının doğrudan hedefi konumundaydılar.

1914-1918 yılları arasında yer alan I. Dünya Savaşı sanayileşmiş toplumların topluca insan öldürme kabiliyetlerini tüm dünyaya göstermişti. 1919 yılının Ocak ayında Münih'te (München) Alman İşçi Partisi olarak kurulan Nazi Partisinin birçok üyesi savaşa katılmış kişilerdi ve felaketi yaşamışlardı.

Bu partiyi kuranlar ve destekçileri, Versailles hükümlerine göre terhis olmuş işsiz askerler, romantik serüvenciler ve siyasal tahrikçilerdi. Eylül ayında o zamana kadar hiç tanınmayan eski başçavuş ve ressam Adolf Hitler partinin siyasal komitesine katıldı. 1920 yılındaysa partinin adı Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi ((NSDAP, *Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei*) olarak değiştirildi. Partinin programından neye taraftar olduğu değil de neye karşı olduğu anlaşılabilirdi. Burada ilginç olan nokta, bundan sonra köktenci partilerin çoğunun aynı program yöntemini kullanmalarıdır. Nazi Partisi, Yahudi, Komünizm ve parlamento karşıtıydı.⁷⁰

Almanya'nın yenilgisi Alman Yahudilerinin suçu olarak görülüyordu. Bu yenilgi rövanş isteği yaratmıştı. Naziler Almanya'nın kurtarılması ve yeni bir

⁷⁰ Sander Oral, “Siyasi Tarih, 1914-1994”, 2007, İstanbul, s. 21

Almanya'nın kurulabilmesi için ırk biyolojisi, öjenik ve Yahudi düşmanlığının pratik politik yaşama girmesi gerektiğini söylemeye başladılar. Amaç ırk yönünden temiz ve homojen bir toplum oluşturmaktı. İnsanlar arasındaki doğal farklar ön plana çıkarılıyor ve alkışlanıyordu. 1935 yılında yürürlüğe giren Nürnberg Yasaları bu düşüncenin ürünüydü.⁷¹

Söz konusu yasalar Yahudileri amaçlıyordu ancak kısa bir süre sonra Çingeneleri de kapsamaya başladı. Sadece “Alman kanından veya Alman kanıyla akraba olan yurttaşlar” yurttaşlık haklarından tam olarak yararlanabilecekti. Tasarıyı hazırlayan hukukçuların yorumu şöyleydi: “Nasyonal Sosyalizm tüm insanların eşit olduğu yolundaki inançların karşısına, burada sert olmakla birlikte gerekli olan ve insanların temelde farklı olduklarını ifade eden inancı koymaktadır...”⁷²

Tüm bu etkenler gerek ideolojik gerekse psikolojik ve teknolojik olarak soykırımın temelini oluşturdu. Hitler ve Nazi ideolojisinin bir sonucu olarak 1933 ile 1945 yılları arasında Yahudiler, Çingeneler, Eşcinsel ve Sakat-Özürlüler topluca katledildi.

II. Dünya Savaşı'nın ardından Almanya'da ırkçı ve antisemitist düşünce ve eylemler oldukça geriledi. Bunda elbette ki savaşın getirdiği ağır yıkım ve yenilginin yanı sıra Nazi iktidarı sonrası kurulan yeni Almanya'da Nazi rejimine karşı duyulan utanç duygusunun çok etkili olduğu söylenebilir. Savaş sonrasında

⁷¹ Stephane Bruchfelt, Levine A. Paul, a.g.e., s. 7

⁷² a.g.e., s. 7

İttifak kuvvetlerinin Almanya'yı işgal etmesiyle toplama kamplarında yaşanmış olan vahşet dünya kamuoyunun gözleri önüne serilmeye başlandı. Nasyonal Sosyalist ideolojinin yok etmeyi amaçladığı 11 Milyon Yahudi'den 5-6 Milyonu ölmüş, kalanları çok ağır ve sağlıksız koşullarda çalıştırılmış olarak bulunmuştu. On binlerce eşcinsel, Çingene ve Sakat-Özürlü insan yine bu toplama kamplarında hayatlarını kaybetmişlerdi. İttifak Kuvvetleri zaferinin gecikeceği her yeni günde, onlarca ve belki de yüzlerce yeni ceset daha sayısı milyonları geçen cesetlerin arasına eklenecekti.

Yeni kurulan, kirli geçmişiyle bir ilgisi olmadığını gösterip üzerinde “*Made in Germany*” yazılı sanayi ürünleriyle dünyaya açılmayı hedefleyen Almanya, elbette ki Nazilerden kalma her şeyi ortadan kaldırdığını tüm dünyaya göstermeden bunu yapamazdı. Artık Alman ürünlerinin dünyada rağbet görebilmesi için kaliteli olması yetmiyor ayrıca kamuoyu önünde üzerindeki Nazi damgasının tüm izlerinin silinmesi gerekiyordu. Bu nedenle uzunca bir süre ırkçı ve antisemitist ideolojilerin tekrar filizlenmesine geçit verilmedi. Kaldı ki, II. Dünya Savaşı'nın ardından Almanya'da ne Nazi olduğunu iddia edebilecek birileri ne de düşman olunabilecek Yahudi, eşcinsel veya özürlü kalmıştı. Almanya savaşın getirdiği ağır ekonomik ve sosyal yıkıntıyı üzerinden çabuk attı. 1960'lı yılların başında fabrikalarında çalıştıracak emek gücü için aralarında Türkiye'nin de bulunduğu birçok ülkeden işçi alımına başladı. Misafir İşçilerin (Gastarbeiter) sayısı 1970'li yıllarda iki milyonu aşip ekonomik krizler kendini hissettirmeye başlayınca Almanya'da aşırı sağcı gruplarda tekrar bir hareketlenme başladı. Bu

defa ırkçıların hedef kitlesi arasına yeni bir olgu eklenmişti, Die Gastarbeiter (Misafir İşçiler).

Duvarın 9 Kasım 1989’da yıkılmasından sonra iki Almanya’nın birleşmesi sonucu meydana gelen sosyo-ekonomik toplumsal değişime toplumun büyük bir kısmı ayak uyduramadı. İnsanlar işlerini kaybettiler. Gelecek korkusu toplumu sardı. Bu problemler aşırı sağın güç kazanmasında çok etkili oldu. İki Almanya’nın birleşmesinden sonra, işsizlik oranının yükselmesi ve ilticacılar üzerine yapılan tartışmalar, olayları daha da kızıştırmıştır.⁷³

Almanya’daki Irkçılık ve Antisemitizmin yukarıda kısaca anlatılan süreci, birbirlerinden farklılıkları nedeniyle dört ana başlık altında incelenebilir. Bunlar;

- Nazi öncesi dönem (Weimar Cumhuriyeti),
- Nazi dönemi (III. Reich 1933-1945),
- II. Dünya Savaşı sonrası dönem (Federal Almanya),
- Berlin Duvarının yıkılmasından sonraki dönem (Birleşik Almanya).

2.1. Nazi Öncesi Dönem

2.1.1. Yahudilerin Durumu

Daha önce de anlatıldığı gibi Avrupa’da Aydınlanma Dönemine kadar Yahudi karşıtlığının özünde ırksal-etnik unsurlar değil dini öğeler yatıyordu. On dokuzuncu yüzyılın başlarından itibaren Voltaire, Hegel, Kant gibi düşünürlerin

⁷³ Canşen Efgan, “Hitler’den Torunlarına Almanya’da Eski ve Yeni Sağ”, 1997, İstanbul, s. 245-246

geliştirdikleri ırkçı fikirlerden sonra Yahudiler de dini olarak değil ama bir etnik unsur-ırk olarak görölmeye başlandılar ve karşıt ırkçı fikirlerin sıkça kullandıkları temalar haline geldiler.

Her ne kadar Almanya’da antisemitizmin köklerinden biri Hristiyanlık ise de özellikle Protestanlığın ortaya çıkışından itibaren Yahudi karşıtı öğenin çok daha belirgin hale geldiğini görebiliriz. Önceleri mezhep tartışmalarında daha ari olma iddialarının argümanı olarak kullanılan bu motif, ardından gelen mezhepler arası barış, sekülerleşme, temel hak ve özgürlüklerin kabulü ile Yahudi azınlıkların endüstri, ticaret ve kamusal alanlarda daha etkin, görünür olmaları sonucunda sosyo-politik, ideolojik bir fenomene dönüştü. Yani aşağı yukarı on dokuzuncu yüzyılın sonuna kadar süren burjuva devrimleri sürecinde Yahudi sorununun Avrupa’da hızla ciddi bir sorun haline geldiğini görebiliyoruz. Marx’ın da mesela o tarihlerde “Yahudi Sorunu” diye özel bir makale serisi yazmasının sebebi de budur. Bunun sebebi özetle şöyle ifade edilebilir: daha önce, Müslüman toplumlar dahil bütün toplumlarda belli haklardan yoksun olarak yaşıyagelmiş, belli aktivitelerden kesinlikle uzak tutulmuş, toprak sahibi olmaları, idari makamlarda, askeri makamlarda yer almaları kesinlikle yasaklanmış, çoğunlukla da bir getto da, kapalı yaşamaya mahkum edilmiş olan Yahudi toplulukların, bu burjuva devrimleri ile birlikte içinde yaşadıkları toplumların diğer halkları ile diğer bireyleriyle eşit haklara sahip olmalarıdır. Çünkü bu durum, Yahudilerin bir önceki dönemdeki dezavantajlarını avantaja dönüştürmüş gibiydi. Yüzyıllardır sadece ticarete, zanaate, parasal faaliyetlere “*mahkûm edilmiş*” bu topluluk,

dinamizmini, gelişimini bu etkinlikler üzerine kuran burjuva-sanayi toplumlarında önceden edinmiş olduğu tecrübe ve maharet sayesinde hızla yükselbiliyordu.⁷⁴

Yahudilerin aşağılanan bir tabaka olmaktan, mahkum bir tabaka olmaktan çıkıp güçlenen, statüsü yükselen bir topluluk olarak sivrilmeleri antisemitik reaksiyonun zeminidir. O nedenle modern antisemitik akımın ilk tezahürlerini 19. yüzyılın başında bulabiliriz. Örneğin; 1815'ten sonra kurulan Fransa'daki monarşiye karşı popüler muhalefetin söyleminde Yahudi karşıtı öğelerin bolluğu, Krallığın Yahudilerden borç aldığı ve dolayısıyla da Yahudi bankerlerin bütün Fransızları sömürdüklerine dair tezler sıkça kullanılmaktaydı.⁷⁵

Antisemitizm 19. yüzyılın ortalarına doğru Almanya'da beliren Pan-Germanik hareketinin önemli bir unsuruydu. Alman Milliyetçiliği başından itibaren Yahudilere karşı bir korku (Phobie) hissetti. Antisemitizm Alman toplumu içinde 4 farklı biçimde şekillendi;

- *Gelenekçi Orta Tabaka Antisemitizmi*: Yahudilerden ödünç para ve kredi almak zorunluluğunda olan küçük çaplı köylü ile dükkan sahiplerinin antisemitizmi,
- *Dini Antisemitizm (Religiöse Anti-Judaismus)*: Yahudilerden “Özgürlüğe Giriş Kartı” olarak vaftiz istemekteydi. Bu bir “Kültürel Asimilasyon” anlamına gelmekteydi.

⁷⁴ Laçiner Ömer, “Türkiye ve Almanya’da Antisemitizm ve Yabancı Düşmanlığı”, <http://www.konrad.org.tr/23.%20Journalisten%20tr/209-218.pdf> (erişim tarihi: 30.08.2011) s.211

⁷⁵ a.g.e., s. 211

- *Dışlama (Ausschluss) Antisemitizmi*: Yahudilerin yüksek devlet dairelerine ve orduya girmelerine karşı olan eğitimli vatandaşlar arasında varolan antisemitizm türü. Prusya’da Yahudilerin, küçük burjuvalar için sosyal bir yükselişin ilk adımı olan yedek subaylık görevini yerine getirmeleri yasaklanmıştı.
- *Radau Antisemitizmi*: 1870’lerin ortasından itibaren küçük burjuvaların içerisinde gelişen bir antisemitizm örneğidir. Bu antisemitizm şekli, 1883’te Millet Meclisi (Reichstag) seçimlerinde 19 milletvekili çıkaran antisemitist partilerin kuruluşlarına kaynak olmuştur. Bu partilerin başarıları pek uzun ömürlü olmadı. 1904’te meydana gelen ekonomik iyileşmeden sonra birer birer yok oldular.⁷⁶

1914’e gelindiğinde Alman İmparatorluğu’ndaki Yahudi nüfusun % 60’ının büyük şehirlerde yaşadıkları göze çarpar. Bunların % 25’i Berlin’de oturmaktaydı. İmparatorluk nüfusunun % 5’ini oluşturmalarına rağmen Berlin şehrinin toplam gelir vergisinin üçte birini bunlar ödemekteydi. Prusya’nın 100 zengininden 30’u Yahudiydi.⁷⁷

Yahudilerin zenginliği kültür yaşamında, maliyede, ticarette ve serbest mesleklerde sahip oldukları konumlar, toplumun çeşitli kesimlerinde büyük kıskançlıklar yarattı. Antisemitizm, işçi sınıfı arasında pek yaygın değildi, çünkü çok az sayıda Yahudi işçi vardı. Genellikle Yahudiler orta-üst tabaka insanlarıydı. Avusturya ve Almanya’da Sosyal Demokrat liderlerin bazıları Yahudiydi.⁷⁸

⁷⁶ Canşen, Efgan, s. 83

⁷⁷ a.g.e., s. 84

⁷⁸ a.g.e., s. 84

Antisemitizmin “*beceri*”si Yahudi mülk ve servet sahibi zümreye yönelik popüler tepkiyi bu emekçi, sıradan Yahudi kitleyi de kapsayacak hale getirmek oldu.⁷⁹

**1895-1933 YILLARI ARASINDA ALMAN
İMPARATORLUĞU’NDA YAŞAYAN YAHUDİLERİN MESLEKİ
DAĞILIMI**

TABLO - 1

TARIM	1895	1907	1933
Yahudi Nüfusu	1.7	1.6	1.7
Toplam Nüfus	37.5	35.2	28.9

ENDÜSTRİ ZANAAT	1895	1907	1933
Yahudi Nüfusu	23.2	27.1	23.1
Toplam Nüfus	37.5	40.1	40.4

TİCARET	1895	1907	1933
Yahudi Nüfusu	67.3	62.6	61.3
Toplam Nüfus	10.6	12.4	18.4

KAMU HİZMETİ	1895	1907	1933
Yahudi Nüfusu	7.4	7.4	12.5
Toplam Nüfus	6.4	6.2	8.4

Kaynak: Mora, Necla, “Alman Kültüründe Düşman İmgesi”, Ekim 2009, s.26

⁷⁹ Laçiner, Ömer, s. 212

Yukarıdaki tablolardan anlaşılacağı gibi, Yahudiler kazanç getiren ticaret ve borsacılık vb. işlerde çalışmışlardır. Bu nedenle onlara verilen hakların geri alınması yönünde yabancı aleyhtarı propagandalar yapılmaya başlanmıştı. Yahudilere eşit hakların verilmesiyle onların özümmleneceği düşünülüyordu. Fakat Yahudilerin tutumları Almanların beklentilerinden çok farklı olmuştur. Verilen bu hakları kendilerini mesleki, kültürel ve ekonomik açıdan geliştirme yönünde kullanmışlardır. Amaçları Filistin’de bağımsız bir Yahudi devleti kurmaktır. Bunun için çalışmalara 1896 yılında Batılı bir Yahudi olan Theodor Herzl tarafından başlanmıştır. Yahudi devletinin kurulması için siyasal bir program gerektiğini düşünen Herzl’in bu girişimi, Doğu Avrupa’da yaşayan Yahudiler tarafından heyecanla karşılanmıştır. Bağımsız bir Yahudi devleti kurmayı amaçlayan bu harekete “*Siyonizm* ” adı verilmiştir. Yıllardan beri yaşadıkları ülkelerden sürülen, dışlanan, soykırıma uğrayan bu insanlar kendi devletlerini kurmakla kurtulacakları bilincine varmışlardır.⁸⁰

Antisemitizm Almanya’da bazı büyük krizlerle gelişti. Bu krizlerden *ilki*, 1878-1879’da baş gösteren ve büyük toprak sahipleri ile sanayiciler arasında başlayan krizdi. Tarihçi Heinrich von Treitschke, bu dönemde Yahudileri Almanların şanssızlığı olarak nitelendirmişti. Filozof Eugen Dühring’te 1881’de “Die Judenfrage als rassen, Sitten und Kulturfrage (Irk, Kültür, Gelenek Sorunu olarak Yahudi Sorunu)”nu yayımladı. 1890’lardaki kriz, güçlerin ve çıkarların ikiye katlanmasıyla, bir önceki krizden çok daha etkili oldu. Bu toplumdaki

⁸⁰ Mora, Necla, a.g.e., s. 26

değişimlerin yoğun bir şekilde hissedildiği anlamına gelmekteydi. Ekonomik krizlerin dışında I.Dünya Savaşı esnasında Alman Savunma Bakanı, Yahudiler arasında bir sayım yaptırarak cephede kalanları, askerden kaçanları ve savaş zenginlerini tespit ettirdi. İlk kez bir devlet görevlisi antisemitist bir tutum sergilemekteydi. Bu eğilim 1917'den itibaren savaşın Almanya aleyhine gelişmeler göstermeye başlaması ve “Alman Anavatan Partisi, (Vaterlandspartei)”nin kurulmasıyla devam etti. Antisemitizm, Radau antisemitizmini aşan bir radikalizme yükseldi. Alman Anavatan Partisi'nin sloganı bu radikalizmi kısaca özetler niteliktedir: *Almanlar ne kadar Almansa, Yahudiler de o kadar yabancılardır!* ⁸¹

Doğu Avrupa ülkelerinde yaşayan Yahudiler, bu ülkelere, 14. ve 15. yüzyıllarda Almanya ve Fransa'dan göç etmişti. Dünyanın en büyük Yahudi nüfusunun bulunduğu Polonya, Baltık ülkeleri, Rusya, Ukrayna ve Romanya gibi ülkelerde, yüzyıllar geçtikçe, Museviliğe ve Yiddiş'e⁸² dayalı bir kültür oluştu. Yahudiler kasaba ve köylerde Hristiyan halktan ayrı ve onların uzağında yaşıyorlardı. Doğu Avrupa'dakilerin çoğunluğu, 20. yüzyılın başlarında hala tarih boyunca sürdürdükleri gelenekleri sürdürüyor ve aynı mesleklerde çalışıyorlardı. Ancak Fransa'da olduğu gibi Almanya'daki Yahudi nüfusun önemli bir bölümü

⁸¹ Canşen, Efgan, a.g.e., s. 85

⁸² Yiddiş, Avrupa, Amerika ve Asya'da 3,5 milyondan fazla Aşkenazi tarafından konuşulan Germen kökenli bir dildir. Diğer birçok Yahudi dili gibi İbrani alfabesi ile yazılır. Her ne kadar farklı bir alfabe ile yazılsa da bu dili bilmeyen insanlarca duyulduğunda Almanca olduğu zannedilebilir. Almanca bilen birisi, bu dili % 60 - % 70 oranında anlayabilir. (Ömer Erdoğan, “Yahudilik Tarihi” , İstanbul, s. 153)

toplumda ilerlemeye başlamıştı. Şehirlerde yaşayan orta sınıfın bir parçası haline gelip tüm önyargılara karşın şehir yaşamında önemli bir rol oynuyorlardı.⁸³

Yahudi düşmanlığının Avrupa kültüründe derin kökleri vardı ve bu düşmanlık, hükümetlerin Yahudi düşmanı propagandaları politikalarıyla daha da arttı. Yaşam koşullarındaki zorluklar, daha önce milyonlarca Yahudinin başta ABD olmak üzere başka ülkelere göç etmesine yol açmıştı. 1930'larda bölgedeki ülkelerin birçoğunda yaşayan Yahudi azınlıklarla, onlardan çok daha kalabalık olan Hristiyan çoğunluk arasındaki ilişkiler hiç iyi değildi. Her iki gruptan birçok insan bu durumun değiştirilmesini istiyordu. II. Dünya Savaşı patlak verdiği sırada Doğu Avrupa'da yaşayan milyonlarca Yahudi, kısa bir süre sonra bu bölgelerin işgaliyle birlikte Nazilerin imha çarkında ölüme gidecekti.⁸⁴

2.2. Nazi Dönemi

2.2.1.Yahudilerin Durumu

Eski Hristiyan-Yahudi düşmanlığı dinbilimsel tartışmalarla kendini doğrulamaya çalışırken, Yeni Yahudi Düşmanlığı⁸⁵, Yahudilerin biyolojik yönden aşağılık ırk olduğu varsayımına dayandırılmıştır. Yahudi düşmanlığı, kiliselerin doğurduğu, beslediği ve karşı çıkmak için hiçbir şey yapmadığı, daha önceki önyargılarla da beslenmiştir. Almanya'da Yahudi aleyhtarı Hristiyan Sosyalist Partisi, 1882'de Dresden'de yapılan Uluslararası Yahudi Düşmanlığı Kongresi'nin başkanı, Protestan papazı Adolf Stöcker tarafından kurulmuştur. Yapılan yayınlar

⁸³ Stephane, Bruchfelt ve Levine, A. Paul, a.g.e., s. 10

⁸⁴ a.g.e., s. 10

⁸⁵ Yeni Yahudi Düşmanlığı ilk defa 1879'da ortaya çıkan Yahudilerin biyolojik yönden aşağılık bir ırk oldukları varsayımına dayanan sahte bilimsel terimdir.

Yahudi karşıtı ayaklanmaların başlamasına neden olmuştur. Yürütülen karalama çalışmaları, daha sonra yaşanacak soykırım hareketine haklı bir zemin oluşturmak için bilim adamlarının gayretleri ile gerçekleştirilmiştir.⁸⁶

Darwin'in, doğada güçlülerin kalıp, güçsüzlerin elendiğini ortaya süren doğal ayıklanma kuramından yola çıkılarak oluşturulan ırkçı düşünceler, Spencer'in biyolojik evrim gibi, toplumsal evrimin de, doğal ayıklanma ve en uygun olanın varlığını sürdürmesi, ötekilerin elenmesi düzeneği ile işleyeceğini ortaya sürmesiyle aşama sağlamıştır. Yine bu görüşlerden yola çıkarak Sosyal Darwincilerle, Yeni Darwinciler, uluslararası ilişkilerde, yaşam kavgası olarak görülen savaşı, Nietzsche gibi yüceltmişlerdir. Savaşı, üstün ulusların, üstün ırkların yaratılması için gerekli görmüşlerdir.⁸⁷ Fakat Nietzsche'ye göre; yaşam bir savaştır. Bu savaşı, Darwin'in sandığı gibi yaşamın korunması ve sürdürülmesi amacıyla değil, yaşamın yükseltilmesi amacıyla, var olmak kaygısı ile değil, güçlü olmak ve yönetmek tutkusu ile ortaya çıkıp gerçekleştirmektir. Nietzsche'ye göre; uygarlıkları yaratan, ayakta tutan üst insandır. Üst insanların ortaya çıkması için sıradan insanların tükenmesi, tüketilmesi gerekmektedir. Yapmak için yıkmanın gerekli olduğuna inanan Nietzsche, en başarılı yapıcının, en becerikli yıkıcı olduğunu savunmuştur.⁸⁸ Nietzsche'nin bu görüşlerini yanlış yorumlayan Hitler, iktidara geldiğinde mükemmele ulaşmak için yok etme, yıkma ve yakma çalışmalarını uygulamaya koymuştur.⁸⁹ Bu nedenle, akıl hastaları, Yahudiler,

⁸⁶ Mora, Necla, a.g.e. s. 27

⁸⁷ Şenel, Alaaddin, a.g.e., s. 59-61

⁸⁸ Mora, Necla, a.g.e., s. 27

⁸⁹ O'nun üst insanı bir ulus içinde yetişen değil, bütün evrene ait, bütün ulusal sınırların ötesinde, üstündedir.

Çingeneler ve üstün insanın oluşumunu engelleyecek diğer insanlar Hitler tarafından yok edilmiştir.

Yukarıda özetlediğimiz, Darwin'in, Spencer'in, Sosyal Darwinciler'le, Yeni Darwincilerin ve Nietzsche'nin görüşlerinden yola çıkarak ırkçı görüşlere, kan birliği kavramını katan Gobineau'dur. Ona göre; soyluluklarını koruyan Cermenlerin en büyük erdemi, ırk severliktir. Gobineau, Avrupa tarihinin, Kuzeyin karışmamış Cermen ve Frank ırkları ile güneyin Aryan ırka Sami ve zenci kanının karışması ile oluşan Latin ve doğunun Aryan ırka Moğol kanı karışması ile doğan Slav ırklarının savaşıyla ortaya çıktığını savunmuştur.⁹⁰ Onun bu görüşlerine Rosenberg'in katkısı ise, içteki düşman olarak Yahudileri, dıştaki düşman olarak da Rusları göstermesi olmuştur. Gobineau derneğinin üyesi olan ünlü besteci Robert Wagner ile Chamberlain, onun görüşlerinin Nazi Almanya'sında gerçekleşmesine yardım etmişlerdir.⁹¹Yukarıda belirtildiği gibi, Yahudi soykırımında, bilim adamı, düşünür ve sanatçıların katkısını inkar etmek mümkün olmamaktadır. Hitler, Kavgam adlı kitabında, Naziliğin, Irkçılık ve Ari ırk kuramını, net yoz sanat anlayışını, iktidar istemi ve üstün insan felsefesini eksiksiz bir siyasal program bildirisi şeklinde yazmıştır. Irkçı düşünürlerin görüşlerini yinelemek ve uygulamaktan öteye gitmeyen Hitler, ırkları kültür taşıyıcı ırklar ve kültür yıkıcı ırklar olarak sınıflandırmış, özellikle Yahudilerin kültür yıkıcı ırkların başında geldiğini belirtmiştir.⁹² Görüldüğü gibi, Hitler, adım adım geliştirilen ırkçı düşüncelerden yola çıkarak Yahudi ırkına duyulan düşmanlığa bilimsel temeli bilim adamlarının katkısı ile bulmuştur.

⁹⁰ Şenel, Alaaddin, a.g.e., s. 87

⁹¹ a.g.e., s. 95

⁹² a.g.e., s. 96

İrkçi Yahudi düşmanlığı ile öğrenim gördüğü Viyana’da (1907-1913) tanışan Hitler, nasıl fanatik Yahudi düşmanı olduğunu “Kavgam” adlı kitabında açıklamıştır. “Yahudi, tam bir tufeyli⁹³ tipidir ve daima öyle kalacaktır. Münbit bir toprak Yahudi’yi davet edince, basil gibi uzaklara yayılır. Onun varlığı ile meydana gelen sonuç, asalak bitkilerin etkileri ile aynıdır. Yahudi nereye yerleşirse, Yahudi’yi kabul etmiş olan millet az veya uzun zaman sonra sönüp gider.”⁹⁴ Hitler’in sözlerinden de anlaşıldığı gibi, o, Yahudileri içinde bulunduğu topluma zarar veren, hızla üreyen mikropalara benzetmiş ve onları kitleler halinde yok etmiştir. Kavgam’ın 7. bölümünün sonunda Hitler, “Şu unutulmamalı ki Yahudi ile uzlaşma yapılamaz. Ancak onunla karar verilebilir. O da ya hep, ya hiç!” demiştir.⁹⁵ Bu sözleri ile Yahudilerle ilgili radikal düşüncelerini ortaya koyan Hitler, iktidara geldiğinde düşüncelerini uygulamaya koymuştur. (Hitler’in Kavgam adlı kitabına antitez olarak, Harvard Üniversitesi’nde Siyasal Bilimci Daniel Jonah Goldhagen’in⁹⁶ “Hitler’in Gönüllü Etoburları” adlı kitabı yayınlanmıştır. Bu kitapta Yahudilere yönelik düşmanlığın, ulusal bir hareket olduğu iddia edilmektedir).

Alfred Rosenberg’in etkisinde kalan Hitler, saf kan, üstün ırk Cermenler yetiştirmek için insan haraları kurmuştur.⁹⁷ Bu haralarda mavi gözlü sarışın Alman

⁹³ Tufeyli: Bir kimsenin sırtından geçinen, asalak, parazit, Türk Dil Kurumu, Büyük Türkçe Sözlük, <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (erişim tarihi: 27.10.2011)

⁹⁴ Hitler, Adolf, “**Kavgam**”, Çeviri, A.Nejad, 1992, İstanbul, s. 307

⁹⁵ a.g.e., s. 207

⁹⁶ Harvard’da Siyasal Bilgiler Öğretim Üyesi olan Daniel Jonah Goldhagen “Hitler’in Gönüllü Etoburları” adlı kitabında 6 milyon Musevinin siyasal bir amaç doğrultusunda değil Hitler’in ortaya çıkmasından önce Yahudi düşmanı olan Almanların saplantılı bakış açılarından dolayı öldürüldüklerini iddia etmektedir. Yazar bu tezine örnek olarak da Almanların SS’lere gönüllü olarak yardım etmelerini ve birçok Alman’ın Musevileri gönül rahatlığı ile öldürdüklerini itiraf etmelerini göstermektedir (“Almanlar ırkçı mı ?”, Milliyet Gazetesi, 14.4.1997).

⁹⁷ Şenel, Alaaddin, a.g.e. s. 96

erkeklerle kadınları çiftleştirerek, onlardan olacak mavi gözlü sarışın çocuklarla üstün Alman ırkını oluşturmak istemiştir.

Chamberlain'in etkisi ile tüm Avrupa Cermenlerine seslenen Cermen Birliği oluşturulmuştur. Birliğin başkanı Heinrich Class, hem Yahudi düşmanı önyargıları körüklemiş, hem de ırkın doğal yasalarından söz etmiştir.⁹⁸ Bu düşmanlığın dinsel anlamlı içeriğine, ırksal anlamlar yüklenerek, Yahudi ırkı hakkında, çoğu Alman, Avusturya Yahudi düşmanlarınca yazılan, fakat diğer Avrupa ülkelerinin ve Amerika'nın yazarlarının da katıldığı nefret kusan bir yayın seli ortaya çıkmıştır. Pancermen Birliği'nin başkanı Heinrich Class, Yahudilerin içinde yaşadıkları topluluklarla kaynaşmalarının doğal ırk yasalarına göre olanaksız olmasından kaynaklanan Yahudi sorununun çözümlenebilmesi için, onlara kamu görevi verilmemesi, seçme ve seçilme haklarının ellerinden alınması, hukuk, eğitim, tiyatro yöneticiliği vb. alanlarda görevlendirilmemeleri, toprak satın alma veya kiralamalarının yasaklanması, iki kat vergi alınması gibi öneriler ileri sürmüştür.⁹⁹ Hitler, iktidara gelince, Reichstag'ın onursal üyesi yaptığı, bu yazarın, önerilerinin çoğunluğunu gerçekleştirmiştir.¹⁰⁰ Görüldüğü gibi, Yahudi soykırımına giden yolda Hitler yalnız değildir. Kendisine adım adım benimsetilen düşünceleri uygulamaya koymuştur.

Kültürel ve fiziksel yozlaşma arasında bağlantı olduğunu savunan Hitler, modern sanata karşı da savaş açmıştır. Yok etme uygulamasına sanatla başlayıp,

⁹⁸ a.g.e., s. 99

⁹⁹ Heinrich Class, 1912'de Daniel Fryman takma adı ile yazdığı “ Ben Kayser Olsaydım ” adlı kitabında ileri sürdüğü görüşler, dönemim Yahudi aleyhtarı düşüncelerini temsil edici niteliktedir. (A. Şenel, a.g.e. s.102)

¹⁰⁰ Şenel, Alaaddin, , a.g.e., s. 102

mimari ve insanla devam eden Hitler, 74.000 akıl hastasını öldürtmüştür. 1933 yılında çıkardığı bir kanunla hastalarla sağlıklı insanların ayrılmasını istemiştir. Verem taraması yaptığı söylenen gezici sağlık arabaları ile halk sağlıklı-hasta olarak sınıflandırılmıştır. Bu dönemde doktorların % 45'i Nasyonal Sosyalist Parti üyesidir.¹⁰¹ Yukarıda belirtildiği gibi, Hitler, ırkçı düşüncelerini uygulamaya koyarken yalnız değildir. Birçok bilim adamı kendisine bu konuda da yardımcı olmuştur.

Beyin yıkama politikası ile halkta, Yahudi düşmanlığını arttırmak amacı ile yerel ve bölgesel haber organlarında, Komünizmle Yahudiliği birleştirici yayınlar yapılmıştır. 1936'da Propaganda bakanı tarafından yayınlattırılan benzer haberler, haber organlarında artırılmıştır. “Der Ewige Jude” (Serseri Yahudi ya da ezeli Yahudi), “Klein Krieg” (Küçük Savaş) vb. Yahudi düşmanlığını yaymak amacı ile çevirilmiş filmlerle, doktor, mühendis, kimyager, mimar gibi meslek gruplarından Almanlara Yahudi düşmanlığı benimsetilmiştir.¹⁰² Kendisi ile birlikte bu yok etme programını gerçekleştirecek yandaşlar isteyen Hitler'in iktidarda olduğu dönemde Yahudi, Rus, Macar, Romen, Çingene, Polonyalı, Yugoslav gibi aşağı ulus ve ırktan sayılan 12 milyon insan öldürülmüştür.¹⁰³ Bu durum, soylu Cermen, Aryan ırkçılığı düşüncesinin acımasızlığını ortaya koyan ve bugün uygar ulus olmakla övünen Almanların unutmamaları gereken geçmişleridir.

¹⁰¹ Mora, Necla, a.g.e., s. 30

¹⁰² a.g.e., s. 30

¹⁰³ Balcı, Ergun, “Yahudi Soykırımı ya da Modern Irkçılık”, Cumhuriyet Gazetesi, 7 Mart 1994, s.9

Yahudi soykırımı beş aşamada gerçekleştirilmiştir. 1933 yılında Naziler iktidara geldiklerinde Yahudi dükkanları yağmalanmış ve mallarına boykot konulmuştur. 1935'te Nürnberg Yasalarının kabulü ile soykırım yolu açılmıştır. Bu Yasalarla Yahudilerin oy kullanması yasaklanmış, iş yerleri ve meslekleri ellerinden alınmıştır. 1939'da Yahudiler toplanıp, bir araya getirilmişlerdir. 1940'da Alman ve Avusturya Yahudileri toplanarak, Polonya'da SS'lerce oluşturulan özel Yahudi mahallelerine gönderildi – en büyüğü ve ünlüsü Auschwitz - ,¹⁰⁴

TABLO – 2, Yıllar İtibariyle Frankfurt'ta Yaşayan Yahudi Nüfus

Yıl	Yahudi Nüfusu
1925	29.385
1940	11.500
01.01.1942	6.909
31.12.1942	706
31.03.1943	572

Kaynak: Ebelink, Hans ve Birkenfeld, Wolfgang, “Die Reise in die Vergangenheit”, 1981, Braunschweig, s. 165

1941 yılında milyonlarcası ölüm fabrikalarında Zyklon-B gazı ile öldürülmüşlerdir.¹⁰⁵ Yahudileri gazla öldürme çalışmaları 1941 yazında başlamış ve 1944 sonbaharına kadar sürdürülmüştür.¹⁰⁶ Yahudileri basile¹⁰⁷ benzeten Hitler, aynı düşünce ile onları imha ettirmiştir.

¹⁰⁴ Ebelink, Hans ve Birkenfeld, Wolfgang, a.g.e., s. 166

¹⁰⁵ a.g.e., s. 9

¹⁰⁶ Mora, Necla, a.g.e., s. 31

¹⁰⁷ *Basil*: Bakterilerin çomak biçiminde ince, uzun olan türü. Türk Dil Kurumu Sözlüğü, Büyük Türkçe Sözlük, <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (erişim tarihi: 01.11.2011)

TABLO – 3, Nazi İşgal Bölgelerinde Öldürülen Yahudi Sayısı

ÜLKE	Yahudi Nüfusu (Eylül 1939)	Öldürülen Yahudi Sayısı	Yüzde olarak Yahudi Kaybı
Polonya	3.300.000	2.800.000	85
SSCB (işgal edilmiş bölgeler)	2.100.000	1.500.000	71,4
Romanya	850.000	425.000	50
Macaristan	404.000	200.000	49,5
Çekoslavya	315.000	260.000	82,5
Fransa	300.000	90.000	30
Almanya	210.000	170.000	81
Litvanya	150.000	135.000	90
Hollanda	150.000	90.000	60
Letonya	95.000	85.000	89,5
Belçika	90.000	40.000	44,4
Yunanistan	75.000	60.000	80,0
Yugoslavya	75.000	55.000	73,3
Avusturya	60.000	40.000	66,6
İtalya	57.000	15.000	26,3
Bulgaristan	50.000	7.000	14
Danimarka, Estonya, Lüksemburg, Norveç	20.000	6.000	30
Toplam	8.301.000	5.978.000	% 72

Kaynak: Ebelink, Hans ve Birkenfeld, Wolfgang, “Die Reise in die Vergangenheit”, 1981, Braunschweig, s.168

Almanlar yenilmeye başladıklarında “Toplu yok etme” çalışmalarının yerine, yaptıklarını gizleme çalışmalarına koyulmuşlardır. Toplu mezarların üzerlerini toprakla örtüp, çiçeklendirmişler, cesetleri yakmışlardır. II. Dünya Savaşı, Nazi biçimindeki sefalet, milyonlarca asker ve sivilin öldüğü çok uç noktada bir sonuca ulaşmıştır. Bu dönemde altı milyon Yahudi, Nazi soykırımına uğramıştır. Naziler, Yahudileri kovma değil, kökünü kazıma politikası ile 1941-1945 yılları arasında toplama kamplarında imha etmişlerdir. Şiddet, Nasyonal Sosyalizmin, sosyal yönden yenileştirilmesi için bir araç değil, aksine hükmetme garantisinin örtbas edilmesi olmuştur. 12 milyon insanın öldürülmesinin tek sorumlusu Hitler değildir. Irkçılığı adım adım geliştiren ve bu soykırımı onunla birlikte gerçekleştirenler de bundan en az onun kadar sorumludurlar.¹⁰⁸ Daha öncede anlatıldığı gibi, Yahudi Düşmanlığı Avrupa’da Hitler’in 1924’te yazdığı *Mein Kampf*’ından çok daha önce vardı. Ancak, Hitler iktidarında bu düşmanlık kanlı bir gerçeğe dönüştü.¹⁰⁹

Bugünkü yabancı düşmanlığı geçmişte yaşanan olaylardan çok farklı değildir. 1933 öncesinde yaşanan olayların, 1933 sonrasında yaşanan acıları ortaya çıkaracağına kimse inanmazdı. Günümüz Almanya’sında yine yabancılar saldırıya uğramakta ve gece uyurken evlerinde yakılmaktalar. Bu olaylara sessiz kalan Almanlar, Nazi Almanya’sının düşünce yapısına sahip olan ve benzer bir durum yaşandığında atalarından pek farklı davranmayacaklarını ortaya koyan insanlardır. Yabancıları ihtiyaçları olduğunda çiçeklerle karşılayanlar, ihtiyaçları bittiğinde onlardan kurtulmak için geçmişteki olayları tekrar etme yolunu seçmemelidir.

¹⁰⁸ Mora, Necla, a.g.e., s. 31

¹⁰⁹ Ebelink, Hans, Birkenfeld, Wolfgang, a.g.e., s. 164

Aksi halde tarihin tekrardan ibaret olduğu sözü Almanlar açısından kanıtlanmış olacaktır.

2.2.1.1. Yahudi Düşmanlığının Nedenleri

Yahudiler yüzyıllardır yaşadıkları toplumlarda aşağılanan, kıskanılan, suçlanan insanlar olmuşlardır. Bu davranışlar, Yahudi aleyhtarlığının giderilmesinin tek çıkış yolu gibi görünen “Siyonizm”in de ortaya atılmasına neden olmuştur.

Yahudi düşmanlığının nedenlerini, ekonomik, siyasi, dinî, psikolojik nedenlerle, önyargılar olmak üzere beş ana grupta toplayabiliriz:

a. Ekonomik Nedenler

Yahudiler, toprak sahibi olmalarına izin verilmediği için, tefecilik, bankerlik vb. mesleklere yönelmişlerdir. Ortaçağ’ın Hristiyan hükümdarları, Yahudi bankalarını yağmalamışlardır. Bunu gizlemek için dinî gerekçeler arkasına sığınarak Yahudilere lanetler yağdırmışlardır.¹¹⁰ Yahudileri, kolay kazanç getiren mesleklere üşüşen, arsız, hilekar, tembel ve dünyanın tüm zenginliklerine sahip olmayı isteyen kapitalistler olarak suçlamışlardır.¹¹¹ Yahudi düşmanlığının gerçek nedeni her zaman ekonomik nedenler olmuştur. Fakat hep gizlenerek diğer nedenlerin arkasına sığınılmıştır.

¹¹⁰ Duverger, Maurice, a.g.e., s. 29

¹¹¹ a.g.e., s. 11

Kapitalizmin gelişmesi, Yahudileri, ortaya çıkan yeni fırsatlardan yararlanarak elverişli bir konuma oturttu. Fakat sonuç olarak da yeni ve gözden geçirilmiş suçlamalara maruz bıraktı. Ayakta kalmak için sürekli mücadele vermek zorunda kalmış olan Yahudiler, toplumun dışlanmış bireyleri olarak, erken kapitalizmin itiş kakışına, eski toplumsal hiyerarşinin yukarı sınıfı ile sindirilmiş aşağı sınıfına göre daha hazırdı. Eski düzenin tefecileri olarak bazıları, daha az tecrübeli Hristiyan rakipleriyle rekabet edebilmelerini sağlayan para yönetimi becerilerine sahipti.

Önemli sayıda Yahudi, ticaret ve finansla zengin - bazen çok zengin – olmaya başladı. Bu parayla çocukları için daha iyi eğitim satın alabiliyorlardı - Gerçi en fakir ve en geri kalmış Yahudi toplumunda bile okuryazarlık oranı komşularına kıyasla çok yüksekti - . Hemen her düzeyde siyasi süreç çoğu ülkede Yahudilere hala kapalıydı. Yahudiler iktidara sahip olmasalar da paraları iktidarı ellerinde tutanlara çok yakın olmalarını sağlıyordu. Bazılarına göre Yahudi kapitalistlerin yükselen rolleri, onların dünyayı ele geçirme ve hakimiyetleri altına alma çabasıydı.¹¹²

Yahudi özgürleşmesine kuvvetle karşı çıkan ütöpik sosyalist filozof Charles Fourier ‘e göre Yahudiler kendilerini bütünüyle “ticari ahlaksızlığa” adanmış parazitler, tüccarlar ve tefecilerdi. Yahudilere vatandaşlık vermek çağdaş toplumun en utanç verici rezaletiydi. Kendini “anarşist” şeklinde adlandıran ilk kişi düşünür olan Proudhon, 1883’te yayımlanan bir kitapta solcu ekonomiklerin klasik antisemitizmden ne anlamaları gerektiğini şöyle ifade eder; “*Yahudi doğası gereği*

¹¹² <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-45140960.html>, Der Spiegel 29.sayı, 1962, (erişim tarihi:04.07.2012)

*ne bir çiftçi ne bir sanayici ne de gerçek bir tüccardır, o sadece bir üretici karşıtıdır. O, felsefesi gereği ticarete kalpazanlık, üçkağıtçılık ve pazarlıkla çalışan daima sahtekar ve parazit bir aracıdır. Fiyatların ne zaman düşeceğini ve yükseleceğini, taşıma risklerini, ürün dalgalanmalarını, arz ve talep dengesizliklerini her zaman bilir. Ekonomileri daima tefeciliğe dayalı olmuştur.*¹¹³

Karl Marx ise 1844'te yayımladığı ünlü “Yahudi Sorunu Üzerine” isimli makalesiyle antisemitik propogandanın klasiklerinden biri olmuştur. Marx bu makalede, Yahudileri ve hatta Museviliği yıkmayı istediği kapitalist düzenin en fazla rahatsızlık yaratan özellikleri olan açgözlülük ve yağmacılıkla tanımlar. Çözüm önerisi olarak da tüccarlığı ve tüccarlık ihtimalini ortadan kaldıracak toplumsal bir örgütün Yahudiyi imkansız kılacağından bahseder.¹¹⁴

Almanya ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde Yahudilerin zenginliklerine karşı gerek kapitalist gerekse de sosyalist olsun her kesimden gelen tepkiler toplumlara yön veren düşünürlerce bu şekilde dile getirildi. Hedef tahtasının ortasında Yahudi olan Nasyonal Sosyalistler de zamanı geldiğinde, kendi ideolojilerini beslediğinden ötürü değişik kesimlerden gelen bu Yahudi karşıtı düşünceleri ele alıp propaganda malzemesi yapmaktan geri durmadılar.

Alman İmparatorluğunun toplam nüfusunun % 5'ini Yahudiler oluşturmalarına rağmen Prusya'daki her 100 zenginden 30'u Yahudiydi. 1930'lara gelindiğinde Berlinli Yahudilerin % 80'i büyük burjuva veya orta sınıftandı. 1933'te

¹¹³ <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-45140960.html>, Der Spiegel 29.sayı, 1962, (erişim tarihi:04.07.2012)

¹¹⁴ http://www.mlwerke.de/me/me01/me01_347.htm, (erişim tarihi:04.07.2012)

toplam Yahudi nüfusunun sadece % 1,7'si tarımla uğraşıyordu, geri kalan nüfusun tamamı Ticaret (% 61,3), Endüstri-Zanaat (% 23,1) ve Kamu Hizmetlerinde (% 12,5) çalışmaktaydı. Yahudilerin zenginliği, kültür yaşamında, maliyede, ticarete ve serbest mesleklerde sahip oldukları konumlar toplumun çeşitli kesimlerinde büyük kıskançlık yarattı. Antisemitizm, işçi ve çiftçi sınıfı arasında pek yaygın değildi, çünkü her iki sınıfta da az sayıda Yahudi vardı. Ancak Nazi antisemitist propagandasının en büyük becerilerinden birisi Antisemitizmi işçi ve çiftçi sınıfına da yaymak oldu.

Hitler, Yahudileri, 1. Dünya Savaşı'ndan sonra çöken Alman Ekonomisinden sorumlu tuttuğu için Yahudi nefreti en uç noktaya kadar gelişti. O dönemde, Alman Ekonomisinde büyük ağırlığı olan Yahudi işadamları, Borsayı yönlendirecek kadar güçlüydüler. Ayrıca Alman bankalarının yüzde 50'si ile Alman gazetelerinin yüzde 80'inin sahipleri Yahudi kökenliydi.

I. Dünya Savaşı'nın Avrupa ülkelerinin ekonomisine getirdiği yıkımı, Almanya'nın daha ağır hissettiğine inanan Hitler'in, Yahudileri Alman Ekonomisinin çöküşünden sorumlu tutan söylemleri, özellikle orta sınıf ile alt gelir grubundaki Almanlar arasında kısa sürede geniş yankı buldu. Hitler'in, birkaç patatese muhtaç hale gelen Alman ailelerini gördükçe, Yahudi nefretinin nasıl büyüdüğünü, yakın çevresine anlattığı da bu yakın çevresindeki insanların yazışma ile günlüklerinde de yer aldığı belirtiliyor.

Rusya'daki Bolşevik devriminin, Alman Ekonomisini iyice çöktürdüğüne inanan Hitler, Lenin'in de "Çeyrek Yahudi" olduğunu söylediği biliniyor. Üçüncü

Reich'in propaganda dehası Josef Goebbels hakkında yazdığı kitapla tüm dünyada adını duyuran tarihçi Ralf-George Reuth'e göre Hitler, o günlerde Almanların çektikleri tüm yoksulluk ve acıların, Yahudi işadamları ile Bolşevik Yahudiler yüzünden olduğunu düşünüyordu.

1.Dünya Savaşı'nın ardından yüklenen ağır savaş tazminatları sonrasında Almanya iç durumunu düzeltmekle uğraşırken ekonomisi için yaptığı Locarno Antlaşması bunu biraz olsun yola koymuştu. Ancak hiç beklenmedik bir anda ortaya çıkan 1929 Ekonomik Buhranıyla Almanya ekonomisi ve iç işleri düzeleceği yerde iyice bozulmaya başladı. 1929 Ekonomik Buhranı Almanya'da ki ekonomik yapıya değişik bir yön getirerek ekonominin Yahudilerin eline geçmesine sebep oldu.

Yahudilerin eline geçen Alman ekonomisi bir Alman milliyetçisi olan Adolf Hitler'in de tepkisini çekmiş ve ileride düşündüğü Alman politikasını bu yönde kullanmaya sevk etmiştir. Hatta hapisane yıllarında yazdığı Mein Kampf'ında da şöyle diyor: "Herhangi bir sosyal ve özel hayatta ne biçimde bir pislik ve karanlık olmasın ki, ona bir Yahudi parmağı bulaşmamış olsun."

Wall Street'teki borsanın çökmesinin ardından ABD'li tekeller Almanya'ya verdikleri on beş milyon mark tutarındaki kredi borcunu geri çekmeye başladılar. İflaslar birbirini izledi. Böylece Almanya'daki işsiz sayısı 1930'da 3 milyona, 1932'de 6 milyona ulaştı. Fabrikalar yüzde 50 kapasite ile çalışmaya başladı. I. Dünya Savaşından yenik çıkması nedeniyle ödediği savaş tazminatı ve işsizlik sigortası yüzünden artan ekonomik çıkmaz 1930'da koalisyonun dağılmasına neden olmuştu. Yeni bir koalisyon hükümeti kurulamadığı için de parlamenter demokrasi son bulmuştu. Almanya'da I. Dünya Savaşı'yla ortaya çıkan ekonomik bozulmanın

1929 Ekonomik Buhranıyla daha da ilerlemesi ve artık buna hiç kimsenin dur diyemeyecek güçte olması nedeniyle buhran Alman ekonomisini iyice yıpratmış, parlamenter demokrasinin son bulmasına neden olmuş ve Alman ekonomisi artık Almanların elinden çıkıp Yahudilerin eline geçmesine zemin hazırlamıştır.

b. Siyasi Nedenler

Zion Yasalarının Protokolleri” adlı Yahudilerin dünya egemenliğini ellerine geçirme planları anlamı çıkartılabilecek, doğruluğu kanıtlanamamış belgeler, 1903 yılında Rusya’da yayımlanmıştır. Birçok dile çevrilerek Kuzey ve Güney Amerika ile hemen her Avrupa ülkesinde yayınlanan bu belgeler, bugün bile Yahudi düşmanlığının propaganda ögesidir. Yahudiler, bu belgelerle dünya ya, yıkıcı yer-altı siyasi hareketi olarak tanıtılmışlardır.¹¹⁵ Yahudilerin, dünya egemenliğini ele geçirmek isteyen Marksist, Komünistler oldukları belirtilmiştir. Böylece, Yahudilerin toplu olarak yok edilmeleri için hazırlanan programa haklı bir zemin oluşturulmaya çalışılmıştır.¹¹⁶

c. Dini Nedenler

İncil’de, Yahudilerin kültürel ve geleneksel karakter özelliği olumlu anlatılmasına rağmen, atalarının İsa’nın ölümünden sorumlu tutulmaları, onları da eski vasiyetin içine sokmuştur. Dinî inançlarına göre; Hristiyanlar, Yahudileri, İsa peygamberin çarmıha gerilerek öldürülmesine neden oldukları gerekçesi ile suçlamışlardır.¹¹⁷

¹¹⁵ a.g.e., s. 11

¹¹⁶ Mora, Necla, a.g.e., s. 35

¹¹⁷ a.g.e., s. 36

Ayrıca, Yahudiler, İsa'yı Allah'ın oğlu Mesih olarak kabul etmemişlerdir. Bu nedenle, Hristiyanlığı da tanımadıkları ve Hristiyanlığa karşı oldukları söylenmiştir. Kiliseler, bu dinî gerekçeleri ileri sürerek, halkı, Yahudiler aleyhinde kışkırtmışlardır.

d. Psikolojik Nedenler

Sigmund Freud, “Der Mann Moses und die monotheistische Religion” (Musa ve Tek Tanrılı Din) adlı kitabında, Yahudi düşmanlığının temelinde, Hristiyanlığa duyulan gizli bir nefretin olduğunu ileri sürmüştür. Maurice Samuel’de, Yahudi düşmanlığını, Hristiyanlığa ve Hristiyanlara duyulan gizli nefretin ifadesi olarak yorumlamıştır. Hitler’in kitabı “Mein Kampf” (Kavgam)’da Yahudi karşıtı ideolojisini, Yahudi düşmanlığı ile zor örttüğünü belirten Samuel, gerçekte Hitler’in Hristiyanlık çağının insanlığa yaptıklarını sona erdirmeyi amaçladığını, Hristiyanlığa duyduğu nefreti Nazi-Faşizminin ideolojik düşmanı olan düşünce sisteminin evrensel temsilcisi Yahudilere yönelttiğini belirtmiştir. Siyasi nedenler içinde de belirttiğimiz gibi, Yahudiler Marksist Komünistler olarak suçlanmışlardır.¹¹⁸

Yahudiler, fantezileri olmayan Materyalistler olarak tanımlanmış ve sahiplenici, şekillendirici üstünlükleri nedeniyle de sevimsiz bulunmuşlardır. Böylece ırkçı düşünceye haklı nedenler bulunmaya çalışılmıştır.¹¹⁹

¹¹⁸ a.g.e., s. 36

¹¹⁹ a.g.e., s. 36

2.2.1.2. Önyargılar

Yahudilerin sayısız olumsuz özelliği kendilerinde topladığını, iş yaşamında açgözlü, görgüsüz ve hilekar oldukları, edebiyatı yozlaştırdıkları sanata soysuzluğu kattıkları, sevimsiz, esrarengiz ve ezeli serseriler oldukları vb. önyargılar kuşaktan kuşağa aktarılmıştır. Bu tip, köklü, sağlam yerleşmiş önyargılar, bütün halk grupları ya da halkın büyük bir kısmını etkisi altına alırsa anlam kazanıp, etkili ve tehlikeli olup yayılırlar. Bunun sonucu, Hitler Almanya'sında altı milyon Yahudi'nin katliamı ile ortaya çıkmıştır. Ülkeyi yönetenler, ekonomik bunalımların yaşandığı dönemlerde başarısızlıklarını örtbas etmek için suçu üzerine atacakları yabancıları göstererek, halkın dikkatini onların üzerine çekmektedirler. Bunu gerçekleştirmek için geçmişte kiliseyi ve dini kullanmışlardır. Günümüzde ise, basın bu konuda etkili olmaktadır.¹²⁰

2.2.2. Çingenelerin Durumu

Ortaçağ'da Kuzey Hindistan'dan kaçan Çingeneler Pers Krallığı, Anadolu ve Balkanlar üzerinden Avrupa'ya geldiler. Birçokları Çingeneleri Yahudilerle Yahudi olmayan göçebelerin karışımından oluşan insanlar olarak görüp Yahudiler gibi onları da Hz.İsa'nın ölümünden sorumlu tuttular. Avrupa'da Çingene öldürmek yüzyıllar boyu ciddi bir suç sayılmadı. Hatta Orta ve Doğu Avrupa'da "Çingene Avı" bile yapılıyor, Çingeneler av hayvanı gibi kovalanıp öldürülüyorlardı.¹²¹

¹²⁰ a.g.e., s. 37

¹²¹ Stephane, Bruchfelt, Levine, A. Paul, a.g.e., s. 12

Zamanla Çingenelerin kimisi göçebe yaşamlarını sürdürürken kimisi de belli bir yerlere yerleşti ve yavaş yavaş topluma karıştı. Çingeneler gün geçtikçe etnik bir grup olmaktan çok düşük statülü sosyal bir grup olarak görülmeye başlandı. Çingeneler hakkında her zaman kötü şeyler söylenmiş ve önyargılar olmuştur. Şu andaki çağdaş toplumlarda bile Çingenelerin çocuk kaçırdıkları, büyücülükle uğraştıkları ve tehlikeli hastalıklara neden olduklarına inanan insanlar olmuştur. Çingenelere karşı her zaman derin ve geniş bir kuşku ve hoşgörüsüzlükle yaklaşılmıştır ve bu tavır hala sürmektedir.¹²²

1930’larda Almanya’da karavanlarda yaşayan veya normal kentli gibi yaşayan Çingene sayısı 30.000 dolayındaydı. Çingenelere karşı ayrımcılık Naziler iktidara gelmeden çok önce başlamıştı ve daha 20. yüzyılın başlarında Almanya’da kurulan bir “Çingene Bilgilendirme Bürosu” Çingeneleri kaydetmeye başlamıştı. Çingenelerin tehlike oluşturduğu ve onlara karşı korunmak gerektiği ileri sürüldü. Özellikle “ırk karışımı” konusunda halk uyarıldı. 1905’te yüzlerce Alman Çingenesinin soyla ilgili özellikleri ve resimlerini içeren bir takvim yayımlandı. Bavyera Eyaletinde “Çingene, göçebe ve tembellerle mücadele etmek” amacıyla 1926’da bir yasa yürürlüğe kondu. Sürekli bir işi olduğunu kanıtlayamayan bir Çingene 2 yıla kadar tımarhaneye konabiliyordu. Naziler 1933’ten sonra bu yasayı ve buna benzer diğer yasaları devraldılar. Nazi ideolojisi uyarınca Yahudilere uygulanan baskılara benzer eylemler Çingenelere uygulanmaya başlandı. SS’lerin şefi Heinrich Himmler, Çingeneler arasında halen “temiz ırk”lar olduğunu düşünse bile, Çingenelerin çoğunluğu “aşağılık” insanlar

¹²² a.g.e., s. 12

olarak görülüyordu. Kimlerin öldürüleceği ve kimlerin yaşayacağını kararlaştırmak ırk biyolojisine bırakıldı.¹²³ Yaşamalarına izin verilen Çingenelerin % 94'ü kısırlaştırıldı.¹²⁴

2.2.3. Eşcinsellerin Durumu

Naziler yönetime gelir gelmez eşcinsellere karşı baskı uygulamaya başladılar. Naziler toplumda bu grubun var olmasının Alman halkının doğum oranını ve “tek vücut olan halkın” fiziksel ve ruhsal sağlığını tehlikeye atacağı inancını taşıyorlardı. SA birlikleri buluşma yerlerine, meyhanelere ve insanların evlerine baskın düzenlemeye başladı. Polis güçleri de eşcinsellere rahat vermemek için elinden geleni yapıyordu.¹²⁵

Bu baskılar yılların birikimi olan liberalizasyon çabalarının sonu oldu. Naziler eşcinsel faaliyetleri önlemek için daha önceden var olan bir yasayı daha da sertleştirdi. Eşcinsellerin yakalanması ve baskıya maruz bırakılması 1930'ların sonuna kadar devam etti. SS Komutanı Himmler eşcinselleri saptayıp onlara baskı yapmakla görevli bir büro oluşturdu ve birçok Nazi, eşcinsel bir “ayıp” nedeniyle mahkemede yargılanmış kişilerin ölüm cezasına çarptırılmasını istemeye başladı.

¹²⁶

Hakkında dava açılan eşcinsel sayısında büyük bir artış oldu ve bu sayı 1937-1939 yılları arasında zirveye ulaştı. 100.000 dolayında Alman ve Avusturyalı gözaltına alındı ve haklarında dava açıldı. 10.000 ile 15.000 arasında

¹²³ a.g.e. s.13

¹²⁴ Soykırımlar Tarihi, www.atonet.org.tr (erişim tarihi: 18.12.2011)

¹²⁵ Stephane, Bruchfelt, Levine, A. Paul, a.g.e., s. 14

¹²⁶ a.g.e., s. 14

eşcinsel yakalarına pembe üçgen işareti takılarak toplama kamplarına kapatıldı. SS nöbetçileri ve diğer mahkûmlar eşcinsellere çok acımasız davranıyor ve kampa kapatılanların birçoğunun ölümüne neden oluyorlardı. Kampta ölen eşcinsellerin sayısı tam olarak bilinmiyor ancak bu kişiler arasındaki ölüm oranının % 60'a kadar çıktığı yönünde bilgiler var. Naziler eşcinsellerle ilgili görüşlerinde ideolojiyi bilimle birleştirmeye çalıştılar ve eşcinsellerin davranışlarını değiştirmek amacıyla sözde bilimsel deneyler yaptılar.¹²⁷

2.2.4. Sakat ve Özürlü Kişilerin Durumu

1920'lerde bir kısım bilim adamı “topluma yük” olarak niteledikleri insanların öldürülmesini sağlamak amacıyla propagandaya başladılar. Söz konusu insanlar bazı sakat ve zeka özürlü gruplardı. “*Yaşanmaya değmez yaşam*” kavramı ortaya atıldı. Bu düşünceler sağlamı teşvik etmek ve hastayı, *aşağılığı* yok etmek isteyen Naziler tarafından hızla benimsendi.¹²⁸

Alman “Halk Birliğine” karşı *dış tehdit* sayılan Yahudi ve Çingenelerle mücadelede ayrımcılık, toplu sürgün ve cinayet gibi yöntemlere başvurulmaya başlandı. Ruhsal ve fiziksel yönden özürlü olanlar, “asosyaller” ve “halk bütünlüğüne” uymayan diğer bireyler *iç tehdidi* oluşturuyordu. Bu insanların, ekonomik açıdan “üretici olmadıklarından”, sağlam ve üretici durumundaki insanlar için ağır bir yük oluşturdukları düşünülüyordu. Biyolojik olarak “aşağılık” insanlar olarak görülmekteydiler. Bu insanların olumsuz özelliklerinin irsi olduğu düşünülüyor, bunun da halkın sağlığı için her gün biraz daha artan bir

¹²⁷ a.g.e., s. 14

¹²⁸ a.g.e., s. 15

tehlikeye yol açtığı ileri sürülüyordu. Naziler hem toplumu hem de “arı ırk”ı temizleme çabalarının bir sonucu olarak “asosyal” olarak nitelenen, tanımı zor bir yurttaş grubundan binlerce insanı da cezaevine kapadılar ve bunlara karşı çeşitli baskılar uyguladılar. Fahişelerden tutun da kendisine teklif edilen bir işi iki defadan daha çok reddeden kişilere kadar her türlü insan bu gruba giriyordu. Nazi ideolojisi davranışları tepki uyandıran kişileri cezalandırıyordu. Ufak tefek hırsızlıklar yapan kişiler bile Nazi Almanya’sında egemen olan “suç biyolojisi”ne göre biyolojik olarak değersiz sayılıyordu. Bu sınıfa konan insanlar hadım ediliyor veya kısırlaştırılıyordu. Bu grup toplama kamplarında yakalarında siyah bir üçgen taşımak zorundaydılar.¹²⁹

2.3. II. Dünya Savaşı ile Birleşme Arasındaki Dönem (1945-1989)

8 Mayıs 1945’de Berlin’de imzalanan anlaşma ile II. Dünya Savaşı sona ermiş ve Almanya teslimiyeti kabul etmiştir. Bu tarih, III. Reich’in da, yıkılış tarihi olmuştur. 5 Haziran 1945’de imzalanan Dörtler Antlaşması ile Almanya’nın yönetimi, Müttefikler Arası Kontrol Komisyonu’na verilmiştir. Bunun nedeni, Almanya’nın bir kez daha dünya devleti olma çabasına engel olmaktır. Almanların soykırım ve savaş suçları nedeni ile cezalandırılarak, demokrasi anlayışı ile yeniden eğitilmeleri istenmiştir. 17 Temmuz - 2 Ağustos 1945 tarihleri arasında, amacı savaş sonrası bir Avrupa düzeni kurmak olan Potsdam Konferansı’nda, üzerinde anlaşma sağlanabilen sorunlar, Almanları Nazilikten ve militarizmden arındırarak (entnazifizierung), onlara demokrasi eğitimi verilmesi ve ekonomide merkezîyet

¹²⁹ a.g.e., s. 15

sisteminin ortadan kaldırılması olmuştur. Bundan başka Batılılar, Almanların, Polonya, Macaristan ve Çekoslovakya'dan çıkarılmasını öngören kararı onaylamışlardır. Bu nedenle, 6,75 milyon Alman zorbalıkla yerlerinden yurtlarından sürülmüşlerdir. Anlaşmanın diğer maddelerine göre; işgal devletleri, savaş tazminatını kendi bölgelerinden sağlayacaktır. İşgal bölgelerinde Alman partileri ile yönetim organlarının kurulmasına başlanmıştır. Özellikle Sovyet bölgesinde sıkı bir disiplin altında hızla ilerlemiştir. Üç Batı bölgesinde ise, politik yaşam, tabandan tavana doğru gelişim göstermiştir. Doğu ve Batı egemenlik sistemleri arasındaki anlaşmazlık ve işgal bölgelerinde tazminat politikasının farklı uygulanması, tüm Almanya'yı kapsayan maliye, vergi, hammadde ve üretim politikalarını engellemiştir.¹³⁰ Almanya, Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Sovyetlerin yönetimine verilen Doğu Almanya ile İngiliz, Fransız ve Amerika'nın yönetimindeki Batı Almanya'da ekonomik ve sosyal gelişmeler farklı olmuştur.

2.3.1. Federal Almanya

Batı Almanya 1946 yılından itibaren Amerika'dan dış yardım almaya başlamıştır. Fakat en önemli yardımı 1948-1952 yılları arasında 1,4 milyar dolar olarak “Marshall Planı¹³¹” ile almıştır. Bu sırada Doğu bölgesinde, sanayi sosyal yönden geliştirilmeye çalışılmıştır. Batı'da anayasa hazırlanmış, geçici özelliğini belirtmek üzere “Temel Anayasa” denilmiştir. Kesin anayasanın ancak Alman birliğinin yeniden kurulmasından sonra kabul edilmesi amaçlanmıştır.

¹³⁰ a.g.e., s. 91

¹³¹ Marshall Planı, ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı General Marshall, alış-veriş serbestliğini yeniden kurmanın ve böylece komünizm tehlikesini engellemenin tek çaresinin batı ülkeleri arasında sıkı bir dayanışma olduğunu ileri sürerek Birleşik Devletlerin Avrupa ülkelerine iktisadi alanda yardım etmesini istedi.

Batı Almanya'da 1947'de ilk serbest seçimi Hristiyan Demokrat Parti kazanmıştır. Batı ülkeleri komünizme karşı cephe alırken, Sovyet Blok'unda komünizm güçlenmiştir. 1948'de İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg arasında imzalanan Brüksel Antlaşması, savunma birliğinin yanı sıra iktisadi ve kültürel işbirliğini de öngörüyordu ve Sovyet ideolojisi karşısında Atlantik medeniyeti kavramını ortaya çıkarmıştı. Güçlenen Sovyet Blok'u karşısında dengeyi sağlamak için Brüksel Antlaşmasına imza atan ülkelerle, Kanada, Danimarka, İzlanda, İtalya, ABD ve Portekiz arasında 4 Nisan 1949'da Kuzey Atlantik Paktı (NATO) adını alan antlaşma imzalanmıştır. Türkiye ve Yunanistan 22 Ekim 1951'de NATO'ya katılmışlardır. Batı Almanya, Doğu Almanya'dan tamamen farklı bir gelişim göstermiştir.

18 Nisan 1951'de Fransa, Federal Almanya, Belçika, İtalya, Hollanda, Lüksemburg'u birleştiren Avrupa Kömür Çelik Antlaşması ve 27 Mayıs 1952'de ABD, İngiltere, Fransa ile Federal Almanya arasında, Avrupa Savunma Birliği Antlaşması imzalanmıştır. 20 Ekim 1954 tarihinde imzalanan Antlaşma ile Federal Alman Cumhuriyeti'ni de içine alan Batı Avrupa Birliği kurulmuştur.

Altı milyon Yahudinin Naziler tarafından sistemli soykırımından sonra, Yahudiler ile Almanlar arasında başlayan barışın gerçekleşmesine Adenauer ile İsrail başkanı Ben Gurion arasındaki yoğun kişisel ilişki yardımcı olmuştur. Adenauer, 1961 yılında yaptığı konuşmada, Nasyonal-Sosyalist geçmişten tamamen koptuklarını, ancak bunu, manevi tazminatın yerine getirilmesi halinde

kanıtlayabileceklerini söylemiştir. 1952 yılında Lüksemburg’da yapılan bir antlaşma ile Yahudi göçmenlerin İsrail’e yerleşmelerine yardım amacı ile tazminat ödenmesine karar verilmiştir. Ödenen 90 milyar Mark’ın yaklaşık üçte biri İsrail ile Yahudi örgütlerine, özellikle, tüm dünyada takibe uğramış Yahudilerin çıkarlarını korumak üzere kurulan Jewish Claims Conference’a verilmiştir. İki ülke arasında diplomatik ilişki ancak 1965 yılında başlayabilmiştir.¹³² Hitler, Yahudileri soykırımla tüketememiştir. Buna karşılık onlar kendilerine bir yurt elde ederek amaçlarına ulaşmışlardır.

Federal Almanya’nın kuruluşunun ilk yıllarında, gelişen ekonominin işçi ihtiyacı Doğu bölgelerinden sürülen Almanlarla, Demokratik Almanya’dan kaçan Almanlar tarafından karşılanmıştır. 1961 yılında Berlin Duvarı’nın örülmesinden sonra, yabancı işçi istihdam edilmeye başlanmıştır. 1965 yılında bir milyonu bulan yabancı işçi sayısı, en yüksek düzeyine 2,6 milyonla 1973 yılında ulaşmıştır.¹³³ 1973 yılından itibaren Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ülkeleri dışında işçi alımını durduran Federal Almanya, buna gerekçe olarak dünyanın yaşadığı ekonomik bunalımı göstermiştir. Sadece burada bulunan işçilerin eşleri ve çocuklarını almalarına izin verilmiştir. Bu dönemde Federal Almanya’da bulunan 910.500 Türk nüfusu, çocukların ve eşlerin getirilmesi ile 1.100.000’e yaklaşmıştır. Almanya’da yabancı düşmanlığı, 1973 yılında yaşanan bu olaydan sonra başlamıştır.¹³⁴ Bu tarihe kadar yabancıların bir süre sonra memleketlerine döneceğini düşünen Almanlar, eşlerini ve çocuklarını yanlarına aldirmaları ile hayal kırıklığına uğramışlardır.

¹³² a.g.e., s. 99 -100

¹³³ a.g.e., s. 196

¹³⁴ Doğan, Ahmet Atilla, “Almanya’ya Türk Göçü Türkçe Yayın Yapan Radyo Televizyonlar”, İ.Ü.S.B.E., Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1994, İstanbul, s.33

Federal Almanya’da, Demokratik Almanya ile birleşmeden önce yabancılara karşı birçok saldırı olmuştur. Bunlara örnek olarak 1983–1989 yılları arasında aşağıda tarihlerine göre verilen saldırılar gerçekleştirilmiştir:

- 1983’te 76,
- 1984’te 91
- 1985’te 123,
- 1986’da 189,
- 1987’de 195,
- 1988’de 193,
- 1989’da 264,

Olmak üzere giderek artış gösteren toplam 1131 saldırı yapılmıştır.¹³⁵ Yukarıda verdiğimiz rakamlardan anlaşıldığı gibi, yabancılara yönelik saldırılar iki Almanya’nın birleşmesinden çok önce başlamıştır. Burada resmi kurumlarca rapor edilmiş rakamlar yer almaktadır. Oysa FRA (Avrupa Temel Haklar Ajansı - European Union Agency for Fundamental Rights), Müslümanların çoğunun (%79) ayrımcılık ve ırkçı suç vakalarını herhangi bir kuruma – polis de dahil devlet kurumları veya STK’lara – rapor etmediğini belirtmektedir. Özellikle vatandaşlığı olmayanların (geçici işçi, kaçak işçi vb.) ve ülkede çok kısa bir süredir yaşayan kişilerin ayrımcı ve ırkçı saldırılara maruz kaldıklarında çeşitli nedenlerle şikayet etmekten çekindikleri ifade edilmiştir.¹³⁶ Dolayısıyla yıllar itibariyle yabancılara

¹³⁵ Söylemez, Kamer, “ **Almanya’nın Mülteciler Politikası ve Irkçı Saldırıları**”, 1994, İstanbul, s. 24

¹³⁶ European Union Agency for Fundamental Rights, “**Müslümanlara Karşı Ayrımcılık Raporu**”, Viyana/Madrid, 28 Mayıs 2009

yönelik saldırıların sayısının verildiği yukarıda tablo aslında çok daha ürkütücü olabilir.

2.3.2. Demokratik Almanya

Demokratik Almanya Cumhuriyeti 1949 Ekim’inde kurulmuştur. Dünyada sekizinci en büyük ekonomik güç olan, fakat dünya işçilerinin gözünde çekim merkezi haline gelmemiş, ileri ekonomisinin barındırdığı sosyal gücü inkar eden Stalinist bir sistem gelişmiştir. Bunun nedeni, ülkenin, halk tabanından değil, dışarıdan dayatma ile kurulması ve ulusal geçerliliğinin olmamasıdır.¹³⁷ Federal Almanya’dan farklı bir gelişim gösteren Doğu Almanya’da, çoğu Doğu Alman, Batı Alman televizyonunu izleyebildiği ve pek çok kişi Batı Alman ziyaretçi ya da akrabaları ile doğrudan ilişki kurabildiğinden, diğer bütün Doğu Avrupa toplumlarından dışarıya en açık olanıydı. Fakat baskıcı yönetimi, gizli polis, SED (Komünist Birlik Partisi) egemenliği halk ile yönetim mekanizmasının birbirine giderek daha çok yabancılaşmasına neden olmuştur. Merkezîyetçilik ve plan ekonomisi sonucunda kaynakların tükenmesi ve verimdeki azalma sonucu Batı’dan sık sık borç alınmış, yaşam düzeyi gittikçe düşmüş, benimsetilmeye çalışılan çıkar düşkünü, sınıf düşmanı Batı imgesi, seksenli yılların başında artık anlamını yitirmiştir.

Berlin Duvarı’nın (Resmi adı: Anti-faşist koruma duvarı) örülmesi ile, Demokratik Almanya’da ki gazeteler aşırı sağ üzerine haber yazmayı kestiler. Bunun arkasında yatan mantık son derece basitti: “Anti-faşist koruma duvarı, Batı

¹³⁷ Zarakolu, Ragıp, “Doğu Avrupa Dosyası”, 1990, İstanbul, s. 101-102

Almanya'nın ajanlarını ve sabotajcılarını geri püskürttüğünden dolayı, Demokratik Almanya'da artık faşist provokasyonların olmasına imkan olmadığından bu konuda bir şeyler yazılmasına gerek yoktu.¹³⁸

D. Almanya'da ilk olarak 80'li yılların ortasında, aşırı sağ eğilimlerle ilgili resmi araştırmalar başladı. Bunun sebebi, dazlakların toplum sahnesine militanca çıkışlarıydı. Şiddet yanlısı eylemler, toplumun huzurunu bozdu ve insanlar artık susmamaya başladılar. Dazlakların, 80'li yıllarda ortaya çıkan örgütlü radikalizmi iyice oturunca Batı Almanya'daki Neonazi örgütlerle bağlantılar kuruldu. 1986 yılında Halle'de bir yabancı sığınma evine ilk saldırı yapıldı. Bu olayı gerçekleştirenlere çok hafif cezalar verildi. Gençlik arasında hızla yayılan aşırı sağ eğilimler, kamuoyunda "Asi Gençlik" taşkınlıkları olarak görülüp küçümsenirken, bu genç suçlulara mahkemelerde verilen ilk cezalar protestolara yol açtı. Demokratik Almanya yönetimi, tüm diğer problemlerde olduğu gibi suçu da Batı Almanya'da aramaktan ve cezaları kabaca yükseltmekten başka bir yol bulamadı. Buna rağmen yönetim beklentilerinin tam tersi ile karşılaştı. Bonnlu siyaset bilimci Thomas Ammer'in yaptığı sıralamaya göre, Kasım 1987 sonundan Temmuz 1988 başına kadar, Demokratik Almanya'da dazlaklara karşı en az dokuz dava açıldı. Bu davalarda, 16-25 yaşlarında toplam 49 kişi, işledikleri bir çok şiddet olayından ve aşırı sağ eylem planları düzenlemekten mahkum oldular. Aşırı sağ şiddet nedeni ile suç davalarının sayısı 1988'de 44 iken, bu sayı 1989 yılının ilk on bir ayında 144'e yükseldi.¹³⁹

¹³⁸ Canşen, Efgan, a.g.e., s. 241

¹³⁹ a.g.e., s. 241-242

Duvar yıkılmadan önce Doğu Almanya’da, gençlerin büyük bir çoğunluğu Sovyet askerlerinin mezarlarını tahrip etmekte ve mezar taşlarının üzerine gamalı haç şekilleri çizmekteydiler. Bugün bu olay düşünüldüğünde, bu eylemlerin gerçekten aşırı sağ düşünceye dayanarak mı yoksa Nasyonal Sosyalist sloganlarla baş düşman ilan edilen SSCB’ye karşı daha şiddetle saldırmak amacıyla mı düzenlenmiştir, bu bir tartışma konusudur. “Faşist” kavramı, rejim karşıtları için o kadar çok kullanıldı ki, bugün kimin faşist olup olmadığı konusunda herhangi bir ayırım yapmak zorlaştı.¹⁴⁰

2.4. İki Almanya’nın Birleşmesi

2.4.1. Birleşmeyi Hazırlayan Nedenler

Almanya, İkinci Dünya Savaşı’nın sonlarında Müttefik Devletler tarafından işgal edildikten sonra, devlet merkezi olan Berlin’le birlikte Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılmıştı. Doğu Berlin ve Doğu Almanya Sovyetler Birliği’nin, Batı Berlin ve Batı Almanya’da Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Fransa’nın kontrolü altına girmişti. Bundan böyle de “iki” Almanya’nın ve Berlin’in birleştirilmesi, Soğuk Savaş döneminde uluslararası ve bloklar arası ilişkilerin en önemli sorunlarından biri olmuştu. Bu konuda Müttefikler arasında bir anlaşma sağlanamadığından, İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Almanya ile barış andlaşması da yapılamamıştı.¹⁴¹

Önce şunu belirtelim ki, Sovyet uyduları içinde Moskova’nın en sağlam iki uydusu ve Moskova’ya en fazla sadakatle bağlanan iki sosyalist ülke, Doğu

¹⁴⁰ a.g.e., s. 241

¹⁴¹ Uçarol, Rıfat, “**Siyasi Tarih (1789-1994)**”, İstanbul, 1995, s. 804

Almanya ve Bulgaristan'dı.¹⁴² Bu sebeple, Doğu Almanya gelişmeleri daha önceden gelişmekte olan bir hareketin sonucu olmadı. Her şey 1989 Temmuz'unda Doğu Alman Hükümetinin, halka “*Turistik çıkış vizesi*” vermesi ile başladı. Bu vize politikasının amacı, rejimden hoşlanmayanların ülkeden çıkıp gitmesini sağlamaktı. Lakin komşu ülkelere Doğu Almanya'dan öyle bir turist akını oldu ki, sayıları on binleri buluyordu. Bu durum Doğu Alman ve Sovyet Hükümetleri için büyük bir handikap oldu.¹⁴³

Diğer taraftan, Doğu Almanya'da ortaya çıkan bu durum, 1989 Ekim'inden itibaren komünist rejim aleyhtarı gösterilerin patlamasına ve *Yeni Reform, Barış ve İnsan Hakları için Teşebbüs ve Şimdi Demokrasi* gibi siyasal grupların ortaya çıkmasına sebep oldu. Bu gösterilere 100-200 bin insan katılmaktaydı. Doğu Alman halkının bu ayaklanması karşısında, Komünist Partisi bir yumuşama işareti vermek üzere, Moskova'nın en güvendiği adam olarak bilinen ve 18 yıldır görevde bulunan Erich Honecker'i parti liderliğinden uzaklaştırdı. Fakat bu olay da halkı tatmin etmekten uzak kaldı. Gösteriler Dresden ve Doğu Berlin'e de yayıldı. Honecker'in yerine geçen Egon Krenz, hala “Alman topraklarında sosyalizm ile kapitalizm hiçbir zaman yan yana yaşamamıştır” diyordu. Fakat Hükümet, 9 Kasım 1989 günü Doğu ve Batı Berlin arasındaki meşhur duvarı açmaktan da geri durmadı. Böylece Doğu ve Batı Almanya arasında seyahat ve göç serbestisini ilan etmiş oluyordu. Binlerce Doğu Berlinli Batı Berlin'e akın etti. 14 Ocak 1990'dan itibaren duvar yıkılmaya başlandı. Böylece tarihe “*Utanç Duvarı*” olarak geçen ve 1961 Ağustos'unda, Doğu Alman halkının batıya kaçışını önlemek için inşa

¹⁴² Doğu Berlin ve Doğu Almanya'yı kontrol altında tutan 500.000 civarında Sovyet askeri bulunuyordu. (Uçarol,Rıfat, a.g.e., s. 805)

¹⁴³ Armaoğlu, Fahir, “**20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1995**”, s. 922

edilmiş olan Duvar ortadan kaldırılmış oldu. Utanç Duvarının yıkılması bir bakıma, Doğu Almanya'daki komünist rejimin de sonu oldu.¹⁴⁴ 1990'a gelindiğinde rejim, ülke üzerindeki kontrolünü tamamen kaybetmiş bulunuyordu. Çünkü şimdi konu uluslararası bir nitelik kazanmaya başlamıştı.

Batı Almanya, Doğudaki bu gelişmelerle doğal olarak yakından ilgilenmeye başladı. Ekim 1989'dan itibaren gösteriler ayaklanma halini alarak Doğu Almanya'nın her tarafına yayılmaya başlayınca, Federal Almanya Şansölye'si (Der Bundeskanzler) Helmut Kohl (CDU/CSU)¹⁴⁵, 1989 Kasım'ında, Doğu Almanya ile Batı Almanya'nın birleşmesini öngören 10 maddelik bir plan teklif etti. Bu yumuşak plan, önce iki Almanya arasında bir işbirliğini, sonra da Konfederasyonu ve daha sonra da federal bir birleşmeyi öngörmekteydi.¹⁴⁶ Ne var ki, iki Almanya'nın birleşmesi basit bir olay değildi. Savaşın sonra, gerek Almanya, gerek Berlin şehri konusunda, Müttefikler arasında çeşitli anlaşmalar imzalanmıştı. Bu gelişmelerden sonra 12 Eylül 1990'da Moskova'da, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa ve Sovyetler Birliği ile Doğu ve Batı Almanya arasında, iki Almanya'nın birleşmesiyle ilgili olarak “4+2 Andlaşması” imzalandı. Bu andlaşmanın 3 Ekim 1990'da yürürlüğe girmesiyle de iki Almanya resmen birleşti.¹⁴⁷

¹⁴⁴ a.g.e., s. 923

¹⁴⁵ CDU, Hristiyan Demokrat Birliği, Christlich Demokratische Union Deutschlands
CSU, Hristiyan Sosyal Birliği, Christlich-Soziale Union in Bayern e. V, Almanya'nın Bavyera Eyaletinde faaliyet gösteriyor. CDU'nun kardeş partisi (Schwesterpartei)

¹⁴⁶ Armaoğlu, Fahir, a.g.e., s. 923

¹⁴⁷ Uçarol, Rıfat, a.g.e., s. 805

2.4.2. Birleşik Almanya'daki Değişikliklerin Irkçılık ve Yabancı

Düşmanlığına Etkileri

Soğuk Savaş sırasında Doğu ile ilişkilerin kesilmesi sonucu Federal Almanya batıya yönelmiş, Avrupa ile bütünleşme sorununu halletmeye çalışmıştır. Demokratik Almanya ile birleştikten sonra yeni bir kimlik sorunu ile karşı karşıya kalmıştır. Ortak kimlik arama ve yaratma çabası ile dışlama, saldırganlık arasında bir ilişki kurmak mümkündür. Her bireyin bir “ben”, bir de “biz” ideali vardır. Birey kendisinin biz idealini ulusallaşmakta bulmaktadır. Ortak kimlik biçimi olarak ulusallık bu nedenle bunu tercih eden bireyin parçasıdır ve kendi ortak kimliğinin iyi ve olumlu tanımını yapabilmesi için kötü ve olumsuz belirgin ve değişmez bir biçimde tanımlayabilmesine bağlıdır. “Biz”in belirgin ve açık tanımlaması “biz”e ait olmayanın tanımlanmasına ve dışlanmasına bağlıdır. Dışlama ortak kimlikte kaçınılmaz bir durumdur. Bu nedenle, birleşen Almanya'da ortaya çıkan kimlik sorunu ortak kimlik arama ve yaratma çabası ile en farklı olan yabancılara karşı dışlama ve saldırganlık olayını ortaya çıkarmıştır. Göçmenler, yabancılar, Alman asıllı olmayanlar Alman vatandaşları ve dini azınlıklar günlük hayatta sosyal, ekonomik ve kurumsal düzeylerde ırkçı ve ayrımcı muamelelerle karşı karşıya kalabiliyorlar.¹⁴⁸

Kimlik bunalımının yanında, ekonomik, sosyal ve siyasal alandaki değişikliklerin yabancı düşmanlığına etkisini şöyle açıklayabiliriz:

¹⁴⁸ <http://www.netz-gegen-rassismus.de> , “**Rassismus in Deutschland, Europäisches Netz Gegen Rassismus**”, (erişim tarihi: 22.11.2011), 2010, s. 3

a. Ekonomik Alanda

Komünizmin çökmesi ile demokratik ülkeler, eski Doğu Blok'u ülkeleriyle ekonomik ilişkileri güçlendirebileceklerini ummuşlardır. Fakat bazı ülkelerde çıkan milli özgürlük savaşları nedeniyle daha fazla yoksulluk ve döviz darboğazı baş gösterdiğinden bu ülkelerle beklenen ticari ilişkiler gerçekleşmemiştir. Doğudan gelen sığınmacı akını zaten kendileri için az olan ev ve iş yeri nedeniyle onları korkutmuş, bunun sonucunda, yabancılaşmadan duyulan korku ve yabancı düşmanlığı tepkisi baş göstermiştir. Birçok Üçüncü Dünya ülkesinde ve eski Doğu Blok'u ülkelerinde ekonomik gerileme, borçlanma, ödeme güçlüğü dış ülkelere talebi azaltmıştır.¹⁴⁹

Batı'daki ekonomik gerileme nedeniyle Almanya'da işsizlik rekor düzeye yükselmiştir. 1993 Kasım verilerine göre; Doğu ve Batı Almanya'da toplam 3.524.000 işsiz tespit edilmiştir. Bunlardan 2.358.000'ini eski Federal Almanya eyaletlerindeki işsizler oluşturmaktadır. Birleşmenin getirdiği yüklerle artan ekonomik bunalım ve buna paralel olarak gelen göç akını, var olan yabancı düşmanlığının daha fazla artmasına yol açmıştır.¹⁵⁰

Yüksek işsizlik oranları, yatırım koşullarını da etkilemiş ve hem verimli hem de ucuz işgücü arayışı baş göstermiştir. Almanya'daki işçi ücretleri dünyadaki en yüksek ücretlerdi. Alman şirketlerinin birçoğu, aynı kalitede malı Almanya dışında, daha düşük işçi ücretleri ile üretebileceklerinin farkına vararak, bu iş için en uygun ülkeler olan Merkezi ve Doğu Avrupa ülkelerine

¹⁴⁹ Mora, Necla, a.g.e., s. 43

¹⁵⁰ a.g.e., s. 43

yönelmişlerdir. Sonuç bir sarmal şeklinde yeni işsizlerin ortaya çıkması olmuştur. Almanya’da imalat sektöründeki her beş işçiden ikisi işsiz kalmıştır. Dolayısıyla aşırı sağcıların, göçmenlerin varlığı yüzünden işsiz kaldıkları söylemleri tam olarak doğru değildir. Gelişmiş sanayi ülkelerinde ve Almanya’da işsizliğin artmasının önemli nedenlerinden birisi de, küreselleşen piyasalardaki işçi göçü değil sermaye göçüdür.

b. Sosyal Alanda

Doğu Almanlar, II. Dünya Savaşı’nın faturasını kendilerinin ödediğini, Batı Almanya’nın batı ülkelerinin yardımı ile refaha kavuştuğunu, bunun kendilerinin de hakkı olduğunu düşünerek Batı Almanlara kızmaktaydılar. Batı Almanlar ise, Doğu Almanların tembel ve hantal olduklarını, biz çalıştık, yaptık, onlar, bizim yaptıklarımıza ortak oluyorlar, demekteydiler. Sonuçta, her iki tarafta öfkelerini, ülke ekonomisine çok büyük katkısı olan, vergisini veren, hatta Doğu Almanlar için dayanışma vergisi ödeyerek onların kalkınmasına yardımcı olan yabancılara yöneltmişlerdir.¹⁵¹

Aşırı sağcılar ve faşistler bu problemleri büyük bir soğukkanlılıkla ele aldılar ve topluma kendilerini “Gelecek vaad eden Seçkinler” olarak gösterdiler. Almanya’nın doğusunda, Batı Almanya’dan *oransal olarak* daha geniş çapta yabancı düşmanlığı göze çarpmaktadır. Çünkü birleşmeden sonraki birkaç yılda Doğu Almanya’da yaşayan yabancıların sayısı 200.000’e dahi ulaşmamıştır. Bu

¹⁵¹ a.g.e., s. 44

sayı da nüfusun ancak % 1,2'sine denk düşmektedir. Berlinli Profesör Heinz Engelstädter'in yaptığı araştırmaların sonucuna göre; Nüfusun % 13'ü Almanya'da çalışmakta olan yabancılara karşı önyargılıdır. Doğu Berlinli'lerin % 23'ü hiçbir yabancıyı ziyaret etmemekte ve kendi evlerine davet etmemektedir. Eski Doğu Alman vatandaşlarının % 41'i yabancıların işe alınmalarını istemektedir.¹⁵²

Aşırı sağcıların açık veya gizli saldırılarına sadece buradaki yabancılar maruz kalmamaktadır. 8 Nisan 1991'de Polonya vatandaşları için vize zorunluluğu kaldırıldığında sınırların çeşitli yerlerinde karışıklıklar meydana geldi. Yüzlerce aşırı sağcı genç, otobüsleri taşladılar ve Polonya karşıtı sloganlar attılar. Almanya'da yapılan bir araştırmaya göre, Almanların önemli bir çoğunluğu Polonyalıları karaborsacılar, vurguncular veya kaçak işçiler olarak görmektedirler.¹⁵³ Zaten *Polonyalı Muslukçu* tabiri Almanların ve Batı Avrupalıların Polonyalılara bakış açısını simgeleyen bir tabir olarak halk diline yerleşmiş bir kavramdır.

Federal Almanya'da şiddet eylemleri 1980 Ağustos'unda iki Vietnamlı sığınmacının öldürülmesi ile başlamıştır. 1983 ile 1989 yılları arasında Federal Almanya'da yabancılara yönelik 1131 saldırı yapılmıştır.¹⁵⁴ Federal Almanya'nın Demokratik Almanya ile birleşmesinden sonra artan saldırıların *sayısal olarak* çoğunluğu Batı Almanya'da gerçekleştirilmiştir. 1990–1993 yılları arasında Batı

¹⁵² Canşen, Efgan, a.g.e., s. 246

¹⁵³ Oswald, Walter. **“Die Rückkehr der Führer”**, Wien-Zürich 1991, s. 61

¹⁵⁴ Söylemez, Kamer, a.g.e., s. 24

Almanya ve eski Doğu Almanya topraklarında yapılan saldırıları bunlara örnek olarak verebiliriz:

1990

B. Almanya 70,

D. Almanya 36,

1991

B. Almanya 990,

D. Almanya 493,

1992

B. Almanya 1719,

D. Almanya 865,

1993

B. Almanya 748 (İlk 6 ay)

D. Almanya 223

Yukarıda¹⁵⁵ görüldüğü gibi, iki Almanya'nın birleşmesinden sonra, 1990 - 1993 yılları arasında Batı Almanya'da 3727 saldırı, eski Doğu Almanya topraklarında ise 1617 saldırı yapılmıştır. Bu tabloda dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise birleşmeden sonra yabancılara yönelik saldırılarda olağanüstü denecek kadar büyük bir artışın yaşanmış olmasıdır.

Bu saldırılar sonucu, 1991'de üç kişi, 1992'de 17 kişi, 1993'de de 9 kişi yaşamını yitirmiştir. Yabancıların kaldıkları binalara, gençlere, çocuklara, Yahudi

¹⁵⁵ Informationszentrum für Rassismusforschung, <http://www.clio-online.de> (erişim tarihi: 01.12.2011)

mezarlıklarına, toplama kamplarındaki anıtlara, Almanlar arasındaki zayıf unsurlara (eşcinsel ve sakat-özürlüler) yönelik saldırılar giderek artmıştır.

Yabancılarla yönelik saldırılar, her ne kadar birleşmenin ilk yıllarında ortaya çıkan işsizlik ve göç gibi sosyo-ekonomik sıkıntılarla açıklanmaya çalışılsa da Neo-nazi gruplarının faaliyetleri bu yıllardan sonra günümüze kadar artarak devam etmiştir. Söz konusu saldırılar sözlü sataşma, taciz, kavga, yaralama, ev ve işyerlerini kundaklama ve çeşitli silahlarla öldürme şekillerinde cereyan etmiştir ve etmektedir. Alman İçişleri Bakanlığı'nın resmi verilerine göre; 1990 – 2010 yılları arasında Neonazi saldırıları sonucunda aralarında çok sayıda Türk ve Türk kökenli insanların bulunduğu 182 kişi hayatını kaybetmiştir.^{156 157}

2008'de 20.422 (1.113 yaralama),

2009'da 19.468 (959 yaralama) ve

2010'da 15.908 (762 yaralama) adet saldırı gerçekleştirmişlerdir.¹⁵⁸

Yukarıda verilen tabloda, Nazi Almanyası'ndaki düşünce yapısının günümüzde dahi devam ettiği ve yapılan saldırıların sadece yabancılarla sınırlı kalmadığı görülmektedir.

Neonazilerin Almanyası'da bugüne kadar 200'e yakın insanın ölümüne ve yüzlerce insanın yaralanmasında sebep olmalarına rağmen sosyal hayatın birçok alanında rahatça faaliyet göstermelerine ve örgütlenmelerine izin verilmektedir.

¹⁵⁶ Bu sayıya 2011 yılı Kasım ayında büyük oranda aydınlatılan ve *Dönerci Cinayetleri* olarak bilinen olaylarda hayatlarını kaybeden 8'i Türk olmak üzere 10 insan dahil değildir.

¹⁵⁷ Zählung der Amadeu Antonio Stiftung; Innenministerium: 47

¹⁵⁸ Der Verfassungsschutzbericht 2010, 2009, 2008 (Anayasayı Koruma Raporları 2010,2009, 2008)

Alman Anayasayı Koruma Dairesi'nin 2008, 2009 ve 2010 Raporlarında yer alan bilgilere göre;

2008 yılında 30.000,

2009 yılında 26.600 ve

2010 yılında 25.000 kişi kendini Neo-Nazi olarak tanımlıyor.

Bunlardan;

2009'da 11.300 kişi,

2010'da 9.600 kişi aşırı sağcı siyasi partilere üye ve *9.500 kişi ise her an saldırganlık yapmaya hazır durumda*, ayrıca bu insanların çoğu genç nüfusa dahil ve büyük çoğunlu da erkeklerden oluşuyor.

Neonazilerin sosyal ve kültürel faaliyetlerine ilişkin olarak aşağıdaki bilgilere de söz konusu raporlardan ulaşabiliyoruz;

Siyasi Parti dışı örgüt sayısı;

2009'da 193,

2010'da 217 tane.

- Neonaziler lehine yayın yapan yayınevlerinin sayısı 31,
- 1872 tane internet siteleri var,
- 87 tane müzisyen ve/veya müzik grubu var ve bu müzisyenler 2009 yılında 128 tane konser verip toplam 165 adet CD çıkarmışlardır.¹⁵⁹

Nazi dönemi Almanya'sında, saldırgan faşist eylemlerin hedefi aslında sadece Yahudiler değillerdi. Daha önce de bahsedildiği gibi, Çingeneler, sakat - özürlüler ve eşcinseller de Nazi zulmünün hedefi konumundaydılar. Bu insanlar da ya öldürüldü ya da kısırlaştırıldı. Fakat dünya kamuoyunun dikkati daha çok

¹⁵⁹ Der Verfassungsschutzbericht 2010, 2009, 2008

Yahudilere karşı yürütülen antisemitist uygulamalara yoğunlaştı. Günümüzde de 1992’de Möln’de 3, 1993’te Solingen’de 6 Türk’ün Neonazilerce kundaklanan evlerde hayatlarını kaybetmeleri ve 2000 – 2006 yılları arasında 8 Türk’ün değişik zamanlarda öldürülmelerinin ardından kamuoyunun dikkati daha çok Türklere yapılan saldırılara çevrilmiş durumdadır. Diğer yabancıların da öldürülmelerine rağmen ırkçı terörün günümüzdeki bilinen hedefi Türkler – *Almanya’daki Yeni Yahudiler* - olmuştur.¹⁶⁰

c. Siyasal Alanda

Almanya’da sosyal ve ekonomik koşullar, ulusal zayıflığı, ulusal bunalıma dönüştürmüştür. Bugün Almanya’da işsizlik oranı 1993’teki oranın çok üzerine çıkmıştır. Ülkenin doğu kesiminde gençlerin ne işi, ne de gelecekte umudu kalmıştır. Bu durum, yabancılara duyulan düşmanlığın daha fazla artmasına neden olmuştur.

Birleşmeden bu yana Almanya’da milliyetçi/neofaşist akımlar güçlenmiş ve bunların yarattığı şiddet tırmanmıştır. Bu süreç içinde kundaklanan sığınmacı yurtlarının sayısı neredeyse yüzlere ulaşmış, Çingenelere, Yahudi Almanlara, özürllülere, eşcinsellere, punklara, yersiz yurtsuzlara, solculara ve yalnız yaşayan kadınlara yapılan saldırılar giderek artış göstermiştir. Yukarıda belirtildiği gibi, saldırılar yabancılarla sınırlı kalmamaktadır.¹⁶¹ Nazi döneminde de faşistler sadece Yahudi ve yabancılara değil, ilgili bölümlerde ayrıntılı bir şekilde anlatıldığı üzere

¹⁶⁰ Alman Anayasayı Koruma Dairesi’nin raporlarına göre, son 20 yılda toplam 29 Türk öldürülmüştür. 2008’de Ludwigshafen’de 11 Türk’ün yine yakılarak öldürülmesi ırkçı bir saldırı olarak kabul edilmediğinden, burada ölen insanlarımız bu sayıya dahil edilmemiştir.

¹⁶¹ Mora, Necla, a.g.e., s. 46

sakat-özürlü, Çingene ve eşcinsellere karşı da katliam derecinde uygulamalarda bulundular. Alman politikacıları beceriksizliklerinin bedelini daha önce Yahudilere ödetmişlerdir. Günümüzde de tutumlarında değişiklik olduğunu söylemek mümkün olamamaktadır.

Dünya Soğuk Savaş süresince, küresel taşlaşmış düzenin kurbanı olmuştur. Fakat dayatılan bu düzenin yıkılması, küresel yoksulluk göçünü ortaya çıkarmıştır. Gelişmiş ülkelere başlayan göç akınları zaten var olan yabancı düşmanlığının daha fazla artmasına neden olmuştur.

Almanya’da politikacılar yabancı düşmanlığını ekonomik dalgalanmalarda gerekçe olarak kullanmışlardır. İşsizlik, Alman ekonomisinin bunalımı gibi gerekçelerle yabancıları ülkelere göndermeye çalışan siyasetçiler, yeni yabancıların ülkelere gelmesini de vize vb. uygulamalarla engellemeye çalışmaktadırlar. “Wir sind kein Einwanderungsland”, bu nakarat - *biz göçmen ülkesi değiliz* – son otuz yıllık Alman göçmenlik tartışmasının ana teması olmuştur.¹⁶²

Bugün Almanya’da insanların yakılmasının sorumluluğu sadece faşist gruplara ait değildir. Bunun gerçek sorumluları yıllardan beri yabancılara karşı bölücü siyaset izleyen hükümetler ve Almanya’nın ırkçı geleneğidir.¹⁶³

¹⁶² Brubaker, Rogers, “Fransa ve Almanya’da Vatandaşlık ve Ulus Ruhu”, Çeviri: Vahide Pekel, Ankara, 2009, s. 215

¹⁶³ Söylemez, Kamer, a.g.e., s. 11

Alman siyasetçileri gerçek sorunları çözmekte yetersiz kaldıklarında halk arasında korku ve panik yaratarak iktidarı sürdürmeye çalışmaktadırlar. “Sığınmacılar Seli”, “Almanya’nın sığınmacılar tarafından işgali” vb. deyimler kullanarak yabancıları hedef olarak göstermektedirler.¹⁶⁴ Böylece, onlarda korku ve buna bağlı olarak düşmanlık duygusu uyandırmaktadırlar.

3. Almanya’da Yeni (İkincil) Antisemitizm

2 Ekim 2000 gecesi Düsseldorf’ta bir Sinagog’a kundaklama girişiminde bulunuldu. Polis olayı aydınlatmaya çalışırken, medya ve kamuoyu önceleri aşırı sağcı gruplardan şüphelenmişti. Bu yüzden de araştırmalar daha çok NPD bağlantılı Neonazi örgütler üzerinde yoğunlaşarak yapıldı. Ancak soruşturmanın sonunda anlaşıldı ki, kundaklamayı iki Arap genci yapmıştı. Arap gençler sorgularında, İsrail’in Filistinlilere karşı saldırgan tutumu nedeniyle söz konusu sinagogu kundaklamak istediklerini (2000 yılındaki İkinci İntifada hareketi) söylemişlerdi. Bu durum, Almanya’da antisemitist saldırıların sadece Neonazilerden değil, Yahudi karşıtı Müslüman-Araplardan da gelebileceğini ortaya koymuştur.¹⁶⁵ Tezin önceki bölümlerinde de değinildiği gibi, Klasik Antisemitizmde, Yahudilere karşı çeşitli sebeplerden kaynaklanan (dinsel, ekonomik vb.) kin ve nefret sebebi ile antisemitist şiddet eylemleri gerçekleşiyordu. Fakat bu olaydan sonra anlaşıldı ki, Almanya içindeki göçmen unsurlarca, İsrail devletine karşı düşmanlıktan kaynaklanan sebeplerle antisemitist

¹⁶⁴ a.g.e., s. 43

¹⁶⁵ Reinfrank Timo, “Globalisierter Antisemitismus im 21. Jahrhundert. Zur Arbeit gegen den aktuellen Antisemitismus in Deutschland”, Berlin, 2008, s. 107-108

şiddet eylemleri yaşanabilir. Yahudilere saldıranlar artık sadece aşırı sağcı Almanlar değil, İsrail'den intikam almak isteyen Müslüman-Araplar da olabilir.¹⁶⁶

Burada bahsedilen durum sadece Almanya için geçerli değildir. Yaklaşık 6 milyon ile Avrupa'nın en kalabalık Müslüman ve 600.000 ile en büyük Yahudi nüfusuna sahip ülke olan Fransa gibi ülkelerde ve Atlantik ötesinde Amerika Birleşik Devletleri'nde de aynı sorun ortaya çıkmıştır.

Çoğu Yahudi yazar, burada söz edilen Yeni Antisemitizmi *İslam Antisemitizmi* olarak nitelendiriyorlar. Aslında bu tür bir nitelendirme yapmalarının sebebi açık; İsrail, Ortadoğu'da Müslüman Araplarca bir tehdit olarak algılanıyor. İsrail, Filistinlilere karşı katliam veya kimine göre soykırıma varacak derecede şiddet uyguluyor. Bu sebeplerden dolayı da Müslüman Araplar, İsrail'den intikam almaya çalışıyorlar. Ancak buradaki sorun dini değil politik ve kırgınlık Yahudilere değil İsrail devletinin uyguladığı acımasız şiddet eylemleri ve politikalarına karşı gelişmiş durumdadır. Yani Ortadoğu'da bir İsrail Devleti olmasa ve/veya bu devlet Filistinlilere karşı zulüm uygulamasa, ortada bir Müslüman – Yahudi çatışması da olmayacak.

Avrupa'daki yeni antisemitist şiddetin büyük bölümü, uzun süredir devam eden Arap-İsrail anlaşmazlığının kıtaya yansımalarının bir sonucu olarak görülebilir, zira faillerin çoğunluğu Avrupa şehirlerindeki büyük göçmen Arap topluluklarından çıkmıştır. Ancak, Fransa, Birleşik Krallık ve Avrupa'nın geri

¹⁶⁶ a.g.e., s. 107

kalanı ile kıyaslandığında, Almanya’da Arap ve Filistin yanlısı grupların antisemitist olayların çok düşük bir kısmına karıştığı görülmektedir. Yahudilere ve mülklerine yönelik sözlü ve fiziksel saldırıda bulunanların çok büyük bölümü ülkedeki Neonazi Almanlar arasından çıkmaktadır. Aynı durum İsveç ve Avusturya’da da görülmektedir.¹⁶⁷ 2008 yılında Alman resmi makamlarınca kaydedilmiş toplam 1089 adet antisemitist olay bulunmaktadır. Ayrıca, 2000 – 2008 yılları arasında toplam 470 Yahudi mezarlığı da yine ırkçı gruplarca tahrip edilmiştir.¹⁶⁸

“Yahudiler, İsa’yı öldürenler onlar değil miydi? Çok zenginler, bir bakışta hemen tanınırlar. Onlarla herhangi bir ilişki içinde olmamak lazım, onlar bizden farklılar.” Almanlar bugün Yahudilerle ilgili hala bu ve bunun gibi düşüncelere sahipler.¹⁶⁹ Yapılan araştırmalara göre, Almanların yaklaşık % 10’u, antisemitist olmakla birlikte, bu düşünceye sahip insanlar Yahudilerin iş hayatlarında hilelere başvurduğunu ve onların yaşayış tarzının kendi toplumlarına uymadığını düşünmektedirler.¹⁷⁰ Bielefeldli sosyolog Wilhelm Heitmeyer’in yaptığı bir başka araştırmaya (anket) göre ise; katılımcıların 2002 yılında % 22’si, 2005 yılında % 21’i Yahudilerin büyük bir nüfuza sahip olduklarını ve onlara karşı yapılan olumsuz eylemlerden Yahudilerin kendilerinin de sorumlu olduklarını düşünüyorlar.¹⁷¹

¹⁶⁷ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Antisemitizm> (erişim tarihi: 01.01.2012)

¹⁶⁸ Schiffer, Sabine, Wagner, Constantin, **“Antisemitismus und Islamophobie-Neue Feindbilder, alter Muster”**, Rassismus und Diskriminierung in Deutschland, 2010, s. 11

¹⁶⁹ Petzold, Sebastian, **“Antisemitische Einstellungen in Deutschland”**, Institut für Psychologie Abteilung Kommunikationspsychologie, Friedrich-Schiller Universität Jena, Diplomarbeit, 2004, München, s. 5-6

¹⁷⁰ Schiffer, Sabine, Wagner, Constantin, a.g.e., s. 11

¹⁷¹ Reinfrank, Timo, **“Globalisierter Antisemitismus im 21. Jahrhundert. Zur Arbeit gegen den aktuellen Antisemitismus in Deutschland”**, Berlin, 2008, s. 108

4. Almanya’da Aşırı Sağ Partiler

Almanya açısından aşırı sağ, herhangi bir Avrupa ülkesinden çok daha fazla şey ifade etmektedir.

Alman aşırı sağ partilerin ülke çapında genel başarılarından çok¹⁷², yerel düzeyde ve Avrupa Parlamentosu’ndaki başarılarından söz etmek mümkündür. 1990’da iki Almanya’nın birleşmesi, uzun süredir sonu gelmeyen sosyo-ekonomik problemler, Avrupa Birliği ile birlikte oluşan yeni vatandaşlık, kimlik kavramları ve göçmenler Alman aşırı sağ partilerin beslenmesine kaynak teşkil etmiştir.

4.1. Alman Ulusal Demokratik Partisi (Nationaldemokratische Partei Deutschlands, NPD)

II. Dünya Savaşı’nın ardından, irili ufaklı aşırı sağcı partiler kurulmasına rağmen, aralarından bugün hala siyasi hayatına devam edebilen tek parti, 1965 yılında kurulan Alman Ulusal Demokratik Partisi’dir (NPD). Anayasal demokratik hukuk devletini reddeden, anti-kapitalist, küreselleşme karşıtı, yabancı düşmanı, antisemitist, etnik milliyetçi, saldırgan ve sosyal-popülist öğeleri sıkça kullanan bir siyasi partidir.¹⁷³

Alman Muhafazakar Partisi (Deutsche Reichs Partei, DKP), Sosyalist İmparatorluk Partisi (Sozialistische Reichspartei, SRP) ve Alman İmparatorluk Partisi (Deutsche Reichspartei, DRP) gibi parçalanmış grupların bir araya gelerek

¹⁷² Aşırı sağ partiler, Eyalet Meclislerine zaman zaman milletvekili yollayabilseler de, 1953’te getirilen % 5’lik seçim barajı nedeniye Federal Meclis’e girme başarısı yakalayamadılar.

¹⁷³ Prof. Dr. Oskar Niedermayer, Bundeszentrale für politische Bildung, www.bpb.de (erişim tarihi: 10.12.2011)

oluşturduğu bir parti olan NPD, 1966-1968 yılları arasında, yedi eyalet meclisine girme başarısı gösterdi.¹⁷⁴ Bu başarı, NPD'nin savaş sonrasının ilk aşırı sağ partisi olarak, Batı Alman toplumunda var olan saklanmış anti-liberal, otoriter politik kesimleri harekete geçirmesinden kaynaklanmaktaydı. NPD'nin başarıları, geçici olarak aşırı sağın kendini toparlaması ve kuvvetlenmesine yaradı. O kadar ki, 1967 yılında üye sayısı 41.500'e ulaştı.

NPD, parti programının "Almanya Almanlarıdır" başlıklı 10. maddesinde, Almanya'da çok kültürlü toplum yaratma çabalarının başarısızlıkla sonuçlandığı, yabancıların Almanya'nın iç barışını tehdit ettiği ve bu yüzden gönderilmeleri için yasal düzenlemelerin yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Yine aynı madde de, kültürel ve ulusal kimliğin korunması gerektiği ve entegrasyonun Alman kimliğini öldüreceği üzerinde durulmuştur. Almanya'nın sığınmacılar için gereksiz yere milyar avrolar harcadığı da 10. maddede eleştirilen konular arasında yer alıyor.¹⁷⁵

"Eğitim ve Kültür" başlıklı 16. madde de, Alman ve yabancı öğrencilerin aynı sınıfta ders görmelerine karşı çıkılıyor. NPD'ye göre, yabancı öğrenciler zayıf almanca bilgileri ile sınıfların seviyesini düşürüyorlar, bu yüzden Alman öğrencilerin konuşma ve okuma bilgilerini olumsuz etkiliyorlar.¹⁷⁶

"İç Güvenlik" başlıklı 18. maddede çok kültürlü yaşamın Alman halkının iç güvenliğini tehdit ettiği belirtilerek sınır dışı etme mekanizmasının daha etkin

¹⁷⁴ a.g.e. (10.12.2011)

¹⁷⁵ Das Parteiprogramm der NPD, (NPD 2010 Parti Programı), www.npd.de (erişim tarihi: 14.12.2011)

¹⁷⁶ Das Parteiprogramm der NPD, (NPD 2010 Parti Programı), www.npd.de (erişim tarihi: 14.12.2011)

çalışması gerektiği ve kriminal suç işleyen yabancıların derhal sınır dışı edilmesi gerektiği belirtilmektedir.¹⁷⁷

1969 Federal Meclis seçimlerinde % 4,3 (1.422.010 oy) gibi hüsrana verici bir sonuçla çıkan parti, içerisindeki iç çatışmalar nedeniyle hızla çöküşe doğru sürüklendi. Bu başarısızlığın ve NPD'nin bir anda gerilemeye başlamasının sebebi, 1968'de yeniden ülke ekonomisinin düzelmesi, işsizliğin gerilemesi ve buna bağlı olarak yaşam standartlarının yükselmesi denilebilir. Sosyal Demokrat Parti (SPD) tarafından hazırlanarak hızla hayata geçirilmiş olan sosyal politika paketi ilk başarısını ortaya koymaktaydı. 1969 sonrasında NPD, Eyalet Meclisi seçimlerinde 1966-68 yılları arasında kazanmış olduğu milletvekilliklerini ardı ardına kaybetti. 1972 yılı Federal Meclis seçimlerinde % 0,6 oy aldı ve bu tarihten sonra eyalet meclislerinde de temsilcisi kalmadı.¹⁷⁸ 70'li yıllar boyunca da parti içi çatışmalardan dolayı kendine gelemedi. 1980 Federal Meclis seçimlerine yönelik *“Yabancılar hayır! Almanya Almanlarındır!”* kampanyası ortaya atıldı. Yabancılar yönelik olarak hazırlanmış bu kampanya, kamuoyunda fazla etki yapmadı ve NPD % 0,2 oy ile kurulduğundan bu yana en kötü sonucu elde etti.¹⁷⁹

NPD, Berlin duvarının yıkılmasını büyük bir sevinçle karşılamasına rağmen, Almanya'nın tekrar birleşmesi partinin durumunu zayıflattı ve 02.12.1990'daki Federal Meclis seçimlerinde ancak % 0,3 aldı. Federal Meclis seçimlerindeki etkisiz durumu sonraki seçimlerde de değişmedi, 2002 yılındaki seçimlerinde % 0,4 oy

¹⁷⁷ Das Parteiprogramm der NPD, (NPD 2010 Parti Programı), www.npd.de (erişim tarihi: 14.12.2011)

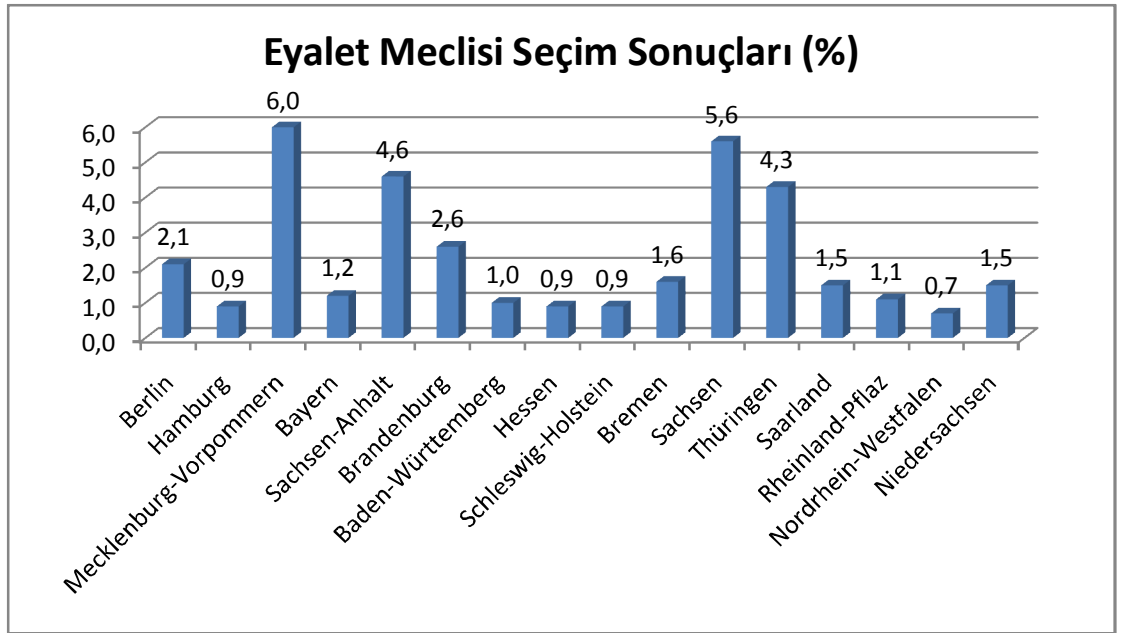
¹⁷⁸ Schubert, Klaus, Martina Klein: Das Politiklexikon, 4, Bonn, 2006

¹⁷⁹ Canşen, Efgan, a.g.e., s. 245-246

alabildi.¹⁸⁰ 2009 seçimlerinde % 1,5 oy alan parti, buna rağmen 2004 yılından beri Sachsen (% 9,2) ve 2006 yılından beri Mecklenburg-Vorpommern (% 7,3)¹⁸¹ eyalet meclislerinde temsil edilmektedir.

NPD'nin Eyalet Meclisi ve Federal Meclis seçimlerinde elde ettiği sonuçlar aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir;

TABLO - 5

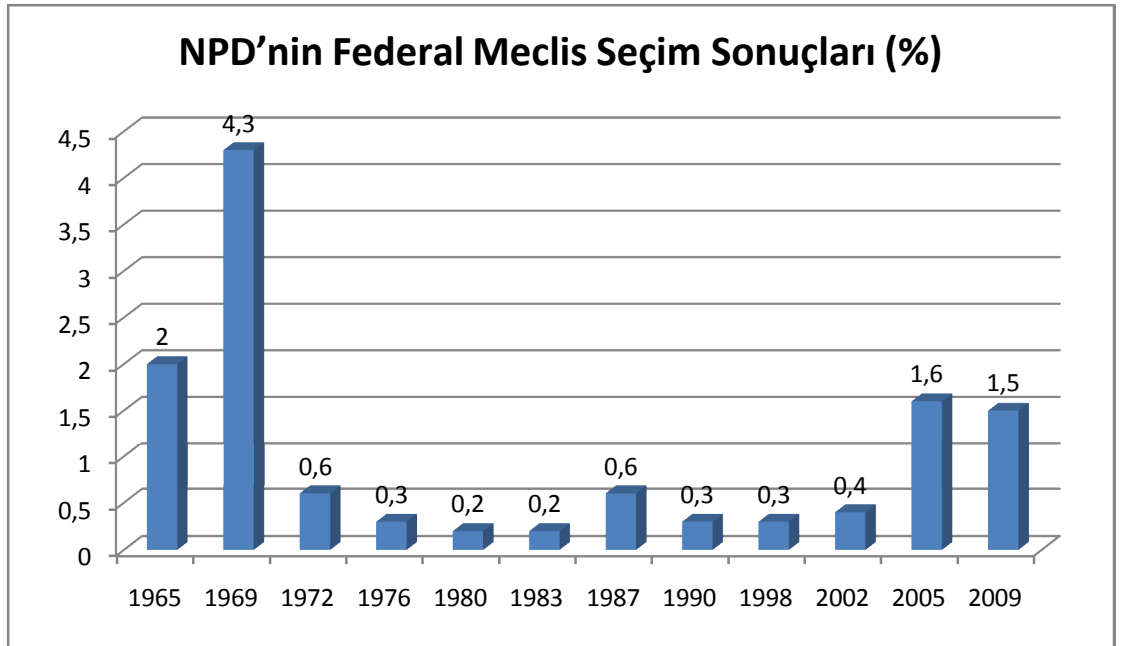

Kaynak : Federal Seçim Kurumu

¹⁸⁰ Andersen, Uwe/Wichard Woyke, Handwörterbuch des politischen Systems der Bundesrepublik Deutschland. Bonn, 2003

¹⁸¹ Hövelmann, Holga, “Neonazis haben im demokratischen Staat keinen Platz”, <http://www.mut-gegen-rechte-gewalt.de/print/debatte/kommentare/hoevelmann-kommentar-1> (erişim tarihi: 09.12.2011)

TABLO - 6

Kaynak : Federal Seçim Kurumu

4.2. Alman Halkının Birliği (Deutsche Volksunion, DVU)

Aşırı sağcı bir örgüt olarak 1971 yılında aşırı sağcı basın imparatoru Gerhard Frey tarafından kuruldu. 1987’de ise siyasi partiye dönüştü. Frey’in sahip olduğu ve DVU’nun resmi olmayan yayın organı gibi çalışan gazeteler şunlardır; National Zeitung (Alman Ulusal Gazetesi), Deutscher Anzeiger (Alman Gazetesi), Deutsche Wochen Zeitung (Alman Haftalık Gazetesi).

DVU, kendini milli-liberal bir parti olarak tanımlamaktadır. Fakat, çoğunlukla üstü kapalı olarak ama bazen de açıkça yabancı düşmanı, ırkçı ve antisemitist pozisyonlar almaktadır.¹⁸²

¹⁸² Verfassungsschutzbericht 2007, (Anayasayı Koruma Raporu 2007)

1990'ların başında 25.000 üyeye sahipken bu sayı yıllar itibariyle gitgide düştü ve bugün partiye üye olan insanların sayısı 6.500 civarındadır. DVU, seçimler dışında faal olarak çalışan bir parti değildir. Yani bir program partisi değildir. DVU taraftarlarının çoğu, örgütlerinden büyük beklentileri olmayan kişilerdir. Bu kişilere “pasif aidat ödeyicileri” de denilebilir. DVU taraftarlarının çoğunun beklentileri, DVU’nun ve Frey’in yayın organlarının var olmaları ve düşüncelerinin resmi olarak yansıtılmasıdır.

DVU’nun politik sloganı “Önce Almanya”dır. Parti programında ırkçı ve yabancı düşmanı nitelik taşıyan çokça düzenleme vardır; Alman kimliği, yabancılara karşı korunmalıdır. Yabancıların Almanya’ya göçü durdurulmalıdır. Kriminal olaylara karışan yabancılar Almanya’dan gönderilmelidir (Madde 1). Alman kültürüne yabancı unsurların girmesi durdurulmalıdır (Madde 12). Devlet yardımları öncelikle Alman ailelerine ve annelerine yapılmalıdır (Madde 4). Almanya, Avrupa Birliği’nden ayrılmalıdır ve Avro yerine tekrar Alman Markı kullanılmalıdır (Madde 2).¹⁸³ Bunun dışında şimdiki parti başkanı, Matthias Faust, eski başkan Frey’in aksine nasyonal sosyalist örgütlerle yakınlaşmanın partinin öncelikleri arasında olduğunu belirtmiştir.¹⁸⁴

Şimdiye kadarki en büyük başarısı, 1998 yılı eyalet seçimlerinde Sachsen-Anhalt’ta (Aşağı Saksonya) elde ettiği 12,8’lik orandır.¹⁸⁵ Bunun dışında sadece

¹⁸³ Programm der Deutschen Volksunion, (Alman Halkının Birliği Parti Programı), www.dvu.de (erişim tarihi: 12.12.2011)

¹⁸⁴ DVU’nun 19 Mayıs 2009 tarihli Basın Bülteni’ndeki demecinden alıntı.

¹⁸⁵ Stöss, Richard, “**Rechtsextremismus im Wandel**”, Berlin, 2005, s. 141

Bremen (2007 seçiminde 1 milletvekili) ve Brandenburg (1999 seçiminde 6 milletvekili) eyalet seçimlerinde barajı aşarak Eyalet Parlamentosuna girmeyi başarabildi. Seçimlerle ilgili yapılan araştırmalara göre DVU'nun seçmenlerinin büyük kısmı (% 49,4) 18-34 yaş aralığındaki genç insanlardan oluşmaktadır.¹⁸⁶ NPD ile seçim ittifakı yaparak (2004-2009 arası) başarı elde etmeye çalıştıysa da başarılı olamadı. DVU, bugüne kadar katıldığı iki tane Federal Meclis Seçimlerinden de önemli bir başarı elde edemedi (1998 % 1,2 , 2009 % 0,1).¹⁸⁷

4.3 Almanya Sözleşmesi (Deutschland – Pakt)

Alman DVU ve NPD daha başarılı olmak ve siyasette etkinliklerini artırabilmek amacıyla Ocak 2005'te güç birliğine gitme kararı almışlardır. Bu amaçla “DVU ve NPD'nin Almanya Sözleşmesi” adıyla bir istekler ve hedefler programı hazırlayan partiler, söz konusu ittifakın içeriğini de, hangi seçimlerde ne şekilde aday gösterileceğini de belirlemişlerdi. 2009'a kadar yapılan plan, parti liderlerinin yapacakları görüşmelerle 5 yıl daha uzatılabilecektir, fakat bu tarihten sonra uzatılmadı. DVU ve NPD, hazırladıkları ittifak sözleşmesinde öncelikle iç siyasete yoğun eleştiriler getirmektedirler. Buna göre, Almanya'nın izlediği politikalar halkın büyük çoğunluğunun isteklerine ters düşmektedir.¹⁸⁸

Parti ittifak sözleşmesinde “Asyalı” Türkiye'nin AB üyeliğine kesinlikle karşı olduklarını ve bu doğrultuda mücadeleyi sürdürecekleri belirtilmektedir.

¹⁸⁶ Lepszy, Norbert, 2009: Rechtsextreme Parteien, in: Andersen, Uwe/Woyke, Wichard, 2009: Handwörterbuch des politischen Systems der Bundesrepublik Deutschland, Wiesbaden, 581-588.

¹⁸⁷ <http://www.bundeswahlleiter.de/> (erişim tarihi: 13.12.2011)

¹⁸⁸ Brandenburgische Landeszentrale für politische Bildung, (<http://www.politische-bildung-brandenburg.de/themen/die-extreme-rechte>) (erişim tarihi: 02.01.2012)

Almanya'daki vergi mükelleflerinin her yıl 10 milyar Avro'yu, diğer Birlik ülkelerine ödenmek üzere fazladan verdiklerini (bu rakamın yakında 20, ardından 30 milyar Avroya çıkacağını ekleyerek) vurgulamaktadır. DVU ve NPD'ye göre Almanya ödemeye son vermeli ya da Avrupa Birliği'nden ayrılmalıdır.

Yabancılar meselesine ilişkin olarak, ülkelerinde milyonlarca yasadışı ikamet eden yabancı olduğunu öne sürerek, bunların sınır dışı edilmelerini talep etmiş ve Almanya'nın sınırlarının kapatılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Dış politika konusunda, Almanya'nın hiçbir çıkarı bulunmayan bölgelere birlik sevk etmesini eleştirilmektedir. "Maceracı" Amerikan dış politikasının büyük bir savaş tehlikesi yarattığı vurgulanarak, geçmişte savaştan büyük yıkımlarla çıkan Almanya'nın tarafsız politika izlemesi talep edilmektedir. Hatta DVU lideri Schönhuber bir demecinde, Almanya'nın ikinci bir ABD olmasını istemediklerini belirterek, "*ABD'nin Avrupa değerleri üzerinde yarattığı tahribatın, Sovyet silahlarınınkinden daha fazla olduğunu*" öne sürmüştür.¹⁸⁹

Seçim ittifaklarına ilişkin olarak bazı stratejiler saptayan DVU ve NPD, Alman ulusal meclisi (Bundestag), Avrupa Parlamentosu ve eyalet meclisi seçimlerinde (2009'a kadar) birbirleriyle rekabet etmeyeceklerini taahhüt etmişlerdir. Sözleşmenin devamında, o tarihe kadar yapılacak seçimler ve bu seçimlerde ne şekilde aday gösterileceğine ilişkin prensipler de saptanmıştır.¹⁹⁰

¹⁸⁹ Hançer Özlem, a.g.e., s. 105

¹⁹⁰ Brandenburgische Landeszentrale für politische Bildung, (<http://www.politische-bildung-brandenburg.de/themen/die-extreme-rechte>) (erişim tarihi: 02.01.2012)

4.4. Republikaner (Cumhuriyetçiler)

26 Kasım 1983'te Münih'te kuruldu. Parti, kurulduğu günlerde tam anlamıyla bir Bavyera partisiydi ve açıkça Hristiyan Sosyal Birliği (CSU)'ne karşı kurulmuştu.¹⁹¹ 6.700 üyesi vardır. Cumhuriyetçiler, kendilerini muhafazakar-sağ parti olarak nitelendirmekte ve ne NPD ile ne de DVU ile birlikte hareket etmek istememektedirler¹⁹². Kurucu başkan Schönhuber, CSU'yu çok solda ve NPD'yi çok sağda veya etkisiz bulan tüm seçmenlerin oyunu kendi partisinde toplamayı amaçlamıştı.

İlk kez 1984'te Bavyera'da seçimlere giren parti burada oldukça düşük sonuçlar almıştır. Diğer eyaletlerde de kayda değer başarılar elde edememiştir. 1990'da ilk kez katıldığı Bundestag seçimlerinden % 2,1 oy alabilmiştir. Cumhuriyetçilerin bugüne kadar elde edebildikleri en önemli seçim başarıları; 1989'da Batı Berlin'de % 7,5 ve aynı yıl Avrupa Parlamentosu seçimlerinde elde ettikleri % 7,1 ile buraya temsilci gönderebilmeleridir. Bunun dışında, Baden-Württemberg'de 1992'de % 10,9 ve 1996'da % 9,1 ile bu eyaletin parlamentosuna ilk kez aşırı sağdan milletvekili gönderme başarısı elde etmişlerdir.

Cumhuriyetçiler, aşırı sağın fikirlerini yansıtan kışkırtıcı açıklamalardan genellikle kaçınmışlardır. Schönhuber, partinin aşırı sağcı olarak tanıtılmasını "Aptalca bir yalan" olarak nitelemektedir: "Biz ortanın sağı bir partiyiz. Ciddi gazeteler bizi milliyetçi-muhafazakar olarak değerlendirmekteler. Kim bunu farklı

¹⁹¹ Stöss, Richard, a.g.e., s. 124

¹⁹² Steffen, Kailitz, "**Die Republikaner**", <http://www.bpb.de/methodik/T16G8K,0,REP.html> (erişim tarihi: 09.12.2011)

bir şekilde görürse, bizi ait olmadığımız bir köşeye itmiş olur. Ben kişisel olarak, yabancı düşmanı olmadığımıza kefilim. Çevremdeki insanların çoğu devlete hizmet eden kişiler, memurlar, askerler, polisler ve gümrükçülerdir. Bu insanların hepsinin Anayasaya bağlı olmayan bir partiye ait olmaları pek tabi kabul edilemez.”¹⁹³ demiştir.

Cumhuriyetçilerin gerek eski başkanı Schönhuber, gerek şimdiki başkanı Schlierer, her ne kadar partilerine yöneltilen “aşırı sağcı” kanatta olmakla ilgili eleştirileri kabul etmek istemeseler de, parti programları, kendilerini yalanlar niteliktedir. Örneğin; çok kültürlü toplumun ve çok milletli devletin ortadan kaldırılması ile Alman yurdunun korunabileceği parti programının 14. Maddesinde açıkça yer almaktadır. Ayrıca sosyal yardıma ihtiyaç duyan yabancıların Almanya’ya alınmaması gerektiği konusu da yine 33. Maddede düzenlenmiştir.¹⁹⁴ Bunun dışında Cumhuriyetçilere göre, yabancılar ve sığınmacılar için iki yol vardır; Asimilasyon ya da ülkeden çıkarma.

REP ekonomi, maliye, sosyal ve çevre politikaları ya da dış politikaya ilişkin somut çözüm önerileri ortaya koymaktan uzak olmuştur. Cumhuriyetçilerin stratejisi, yerleşik siyasal partilere, onların liderlerine, hükümet ve toplumun önemli isimlerine “çamur atmak” veya da onlara karşı beslenen kötü hisleri tahrik etmek olmaktadır. Çok partili siyasal sisteme ve demokrasiye karşı olan bir gelenekten gelen REP, kendi dışındaki siyasi partileri ve serbest demokratik düzene dayalı olarak oluşturulan Alman siyasal sistemini aşağılamaktadır. Bununla beraber REP’in Alman

¹⁹³ Die Welt, 31.01.1989

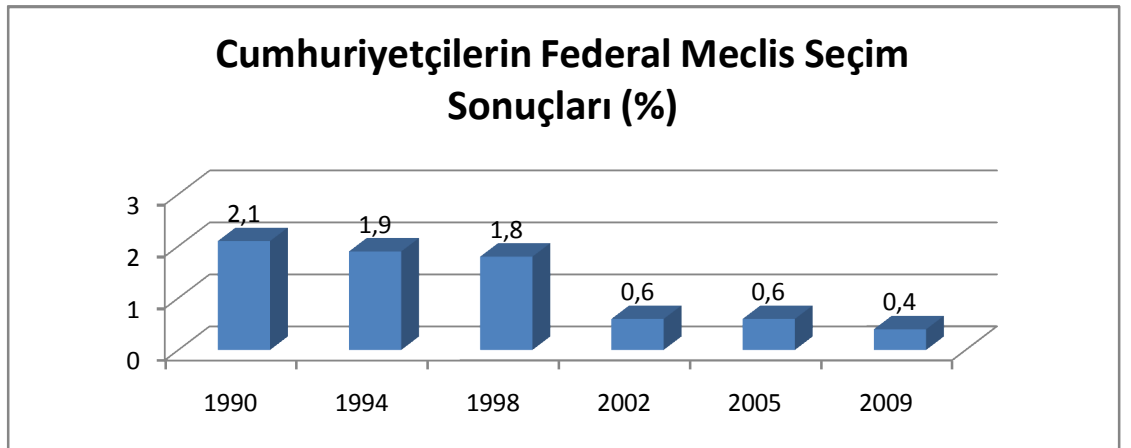
¹⁹⁴ Bundesparteiprogramm der Republikaner, (Cumhuriyetçilerin Parti Programı) , www.rep.de (erişim tarihi: 10.12.2011)

tarixinin yansıtılma biçimine karşı tepkisi ortadan kalkmamıştır. 1945’den bu yana Alman ırkının sürekli olarak aşağılanmakta olduğunu öne süren parti, “bizim tarih kitaplarımıza, kazanan devletlerin savaş propagandaları yazılmıştır ve bizim gençlerimiz onların saptırma ve abartmalarına inanmaya yönlendirilmektedir” diyerek bu duruma karşı çıkmaktadır.¹⁹⁵

Tüm bunlara ek olarak Avrupa Birliği Parlamentosu’nda Cumhuriyetçiler, Fransız Le Pen’in “Front National”i ve “Flaman Bloku” ile fraksiyon kurdular. Belçika’daki Flaman Bloku (Vlaams Blok/ Flemish Block-VB) ırkçılık ve yabancı düşmanlığı yaptığı gerekçesiyle 2004 yılında 40.000 Avro para cezasına çarptırılmıştır. Bu cezadan sonra VB lideri partiyi feshetmiş, Flaman Menfaati Partisi (Vlaams Belang / Flemish Interest- VB) adıyla yeni bir parti kurmuştur.¹⁹⁶

Cumhuriyetçilerin Federal Meclis ve son Eyalet Meclisi seçimlerinde (11 eyalette katıldı) elde ettikleri sonuçlar;

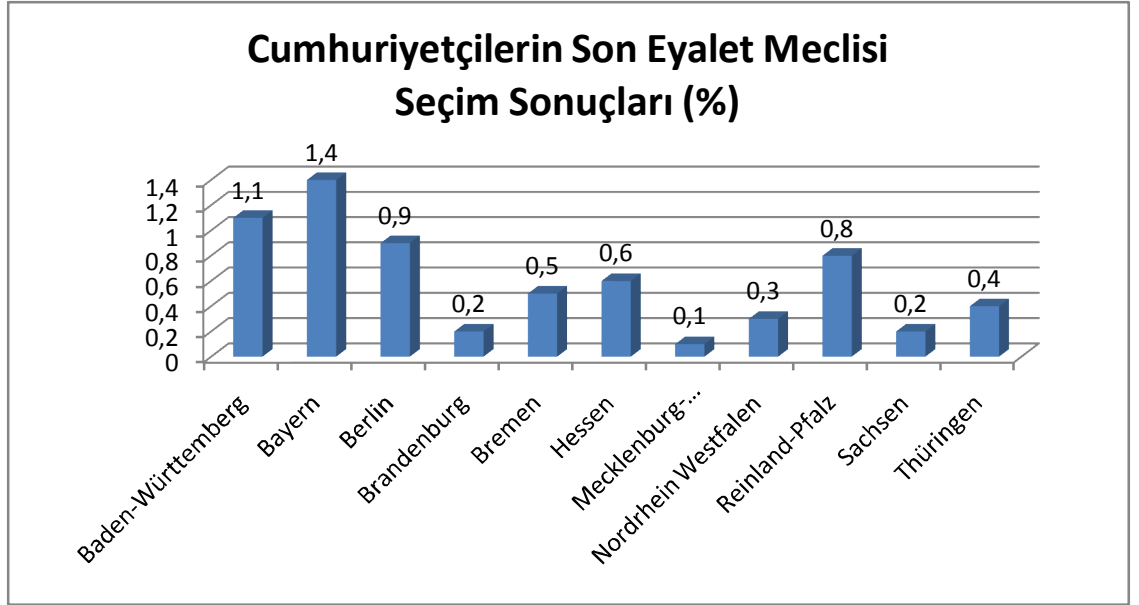
TABLO - 7

¹⁹⁵ Hançer , Özlem, a.g.e., s. 103-104

¹⁹⁶VB davası hakkında 9.11.2004 tarihli Belçika Temyiz Mahkemesi kararı, www.juridat.be/jurispdf/R/C/04/B/RC04B91.pdf, (erişim tarihi: 12.02.2011)

TABLO-8

Kaynak : Federal Seçim Kurumu

Cumhuriyetçiler, aşırı sağ partiler içinde Avrupa Birliği Parlamentosu'nda temsil edilmiş tek siyasi parti olduğundan, bu partinin Avrupa Birliği konusundaki siyasi fikirlerinden bahsetmekte fayda var. “Avrupa’ya Evet, Avrupa Topluluğu’na Hayır” sloganıyla katıldıkları 1989 Avrupa seçimlerinde iki milyondan fazla seçmen Cumhuriyetçilere oy verdi. Bu da tüm oyların % 7,1’i, yani Strassburg’da 6 sandalye anlamına geliyor.¹⁹⁷ Fakat bu tarihten sonra katıldıkları Avrupa Parlamentosu seçimlerinin hiçbirisinde milletvekili çıkarmaya yetecek sayıda oy alamadılar.

Avrupa Birliği konusundaki politikaları kısaca şöyledir;

1. Avrupa Birliği’nden derhal çıkılmalıdır (2009 Avrupa Parlamentosu seçim sloganı). Dışişleri, güvenlik ve ekonomik konularda her biri bağımsız karar alabilen ulus-devletlerden oluşan yeni bir birlik oluşturulmalıdır.

¹⁹⁷ Roth, Dieter, “**Meinungsstruktur der Republikaner**”, Mannheim, 1990, s. 27

2. Avrupa Birliği'nin genişlemesi durdurulmalıdır. Yeni üye kabulü üye ülkelerde halkoylamasına sunulmalıdır.
3. Türkiye, Avrupa Birliği'ne üye olarak kabul edilmemelidir. Böylece Avrupa'nın İslamlaşmasının da önüne geçilmelidir.¹⁹⁸

Schönhuber'e göre AB'den yararlananlar büyük iş çevreleri olurken; işçiler, çiftçiler ve küçük esnaf entegrasyon sürecinden olumsuz etkilenmektedir. "Biz Almanların zorluklarla kazandığımız paramıza kendi ülkemizde ihtiyacımız var" diyen REP'liler, AB sürecinde, Almanya'nın her zaman için aldığından fazlasını verdiğini vurgulayarak; artan işsizlik, çevre kirliliği, yeni sosyal sorunları da içeren Almanya'nın pek çok probleminin öncelik taşıması gerektiğini savunmuşlardır.¹⁹⁹

4.5. Irkçı ve Aşırı Sağcı Örgütlerin Gelişimine Karşı Yasal ve Siyasi Önlemler

İrkçilik ve yabancı düşmanlığına dayalı şiddet olayları, başka bir deyişle "Aşırı Sağcı Şiddet", aşırı sağ örgütler ile bunlara maddi-manevi destek sağlayan ve aynı görüşü paylaşan siyasi partilerin kışkırtmasıyla meydana geldiğinden, bu eğilimdeki siyasi parti ve örgütler Anayasayı Koruma Teşkilatı ve güvenlik güçleri tarafından yasal olarak sıkı bir şekilde denetlenmeli, kontrol altında tutulmalı ve gerektiğinde de kapatılmalıdırlar. Almanya'nın birçok eyaletinde güvenlik güçleri, aşırı sağcı şiddete karşı yeterli önlemleri almamakta, yer yer yapılanlara göz

¹⁹⁸ Steffen Kailitz, "Wer steht zur Wahl ?", http://www.bpb.de/methodik/IYE9D1,0,0,Wer_steht_zur_Wahl.html (erişim tarihi: 12.12.2011)

¹⁹⁹ Steffen Kailitz, "Wer steht zur Wahl ?", http://www.bpb.de/methodik/IYE9D1,0,0,Wer_steht_zur_Wahl.html (erişim tarihi: 12.12.2011)

yummakta veya sessiz kalmaktadır. Alman Polis Teşkilatı içerisinde yabancı düşmanı ve/veya sempatizanı görevlilerin bulunduğu artık kolay kolay gizlenemeyen bir gerçektir. Nasyonel Sosyalist Yeraltı Yapılanması (Nationalsozialistische Untergrund (NSU)) isimli neonazi terör örgütünün faili olduğu ve “Dönerci Cinayetleri” denilerek basite indirgenen “*Irkçı Cinayetler*”i işleyen katillerin, Alman İstihbaratınca korunup kollandığı hatta cinayetlere teşebbüs ettirildiği konusundaki şüpheler hala araştırılmaktadır.²⁰⁰

Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası’nın *Siyasi Partiler* başlıklı 21’inci maddesinin 2. bendinde: “*Amaçlarına ve taraftarlarının tutumuna göre, özgür ve demokratik temel düzeni zedelemek veya ortadan kaldırmak veya Almanya Federal Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye sokmak eğilimini gösteren siyasi partiler, Anayasaya aykırıdırlar. Anayasaya aykırılık hakkında Federal Anayasa Mahkemesi karar verir.*” denmektedir. Ceza Kanunu’nun, “*Anayasaya aykırı kabul edilen partinin devam ettirilmesi*” başlıklı 84. , “*Örgüt yasağının ihlal edilmesi*” başlıklı 85. ile “*Anayasa karşıtı örgüt propagandası yapmak*” başlıklı 86. maddelerine göre; Anayasaya aykırı olduğu Anayasa Mahkemesi’nce tespit edilip kapatılmış örgüt veya siyasi partilerin devam ettirilmesi ile sembol ve propaganda araçlarının kullanımının hapis veya para cezası ile cezalandırılacağı düzenlenmiştir.

Bunun dışında, aynı Kanunun “*Terörist örgüt kurmak*” başlıklı 129. maddesinde; “*Kim, amaçları ya da faaliyetleri öldürme veya kitle katliamı, kişisel*

²⁰⁰ Radke, Johannes, “Rechtsterrorismus in Deutschland-Der “Nationalsozialistische Untergrund (NSU), http://www.bpb.de/themen/MU132L,1,0,Rechtsterrorismus_in_Deutschland_Der_Nationalsozialistische_Untergrund_%28NSU%29.html (erişim tarihi: 01.12.2011)

özgürlüğe karşı suça ve tehlikeli suçlara yönelik olan bir örgüt kurar ya da bu tip bir örgüte üye olursa, propagandasını yapar ya da desteklerse, 6 aydan 5 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”,

“Halkı Kışkırtma” başlıklı 130. maddesinde; “ Kim, herhangi bir şekilde insanlık onuruna saldırarak kamuoyunda huzursuzluk yaratır, halkın bir kısmını nefrete kışkırtır ve halka karşı şiddete yeltenir ise 3 aydan 5 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” ve

“Şiddetin Övülmesi ve Irkçı Kışkırtma” başlıklı 131. maddesinde; “Kim, insanlara karşı insanlık dışı tarzda, zorbalık içeren bildirilerle şiddeti yayar veya zorbalıkları tehlikesiz göstermeye çalışırsa ya da ırkçı kışkırtmalara girişip yayar, sergiler, afiş asar, film gösterir, 18 yaşından küçükleri bu işlere alet eder, üretir, tavsiye eder ve överse 1 yıla kadar hapis veya para cezası ile cezalandırılır.” şeklinde yasal hükümler vardır.

Ayrıca, Dernekler Kanunu’nun 3. ve 20. maddelerinde Federal İçişleri Bakanlığı’na ve Eyalet İçişleri Bakanlıklarına, yasalara ve anayasal düzene aykırı hareket eden dernek ve örgütleri kapatma yetkisi veren düzenlemeler mevcuttur.²⁰¹

Yukarıda anılan yasal düzenlemelere rağmen, Almanya’da siyasi partilerin kapatılmasına pek rastlanmamaktadır. Bugüne kadar sadece 3 siyasi parti, Anayasaya aykırı oldukları gerekçesiyle kapatılmıştır. İkinci Dünya Savaşı sonrasında, Nazi

²⁰¹ Symbole und Zeichen der Rechtsextremisten, Bundesamt für Verfassungsschutz, Kasım 2011, s.19

akımının önlenmesi amacıyla 1949 yılında Nazi Partisi'nin faaliyetine son verildi. Bunun ardından, 1952'de Sosyalist İmparatorluk Partisi²⁰², (SPR-Sozialistische Reichspartei Deutschlands), 1956 yılında ise, Almanya Komünist Partisi²⁰³, (KPD-Kommunistische Partei Deutschlands) Anayasa Mahkemesi'nce kapatıldı. Aşırı sağcı faaliyetleri sebebiyle Alman Federal İçişleri Bakanlığı ve/veya Eyalet İçişleri Bakanlıklarınca 1964 ile 1980 arasında 44 tane, 1980'den 2011 sonuna kadar toplam 36 tane olmak üzere toplam 80 tane Neonazi örgüt veya dernek kapatılmıştır.²⁰⁴ Bununla birlikte, Neonazi propagandası için kullanılan çeşitli sloganlar, selamlaşmalar, armalar ve sembollerde yasaklanmıştır.

4.6. NPD'nin Kapatılma Girişimleri

NPD'ye mensup milletvekillerinin Saksonya Eyalet Meclisi'nde Yahudi soykırımı için yapılan saygı duruşuna katılmayı reddetmeleri, ardından Dresden'in II. Dünya Savaşı sırasında müttefiklerce bombalanması sonucu yaşananları soykırıma eşit sayma girişiminde bulunmaları nedenleriyle partinin kapatılması gündeme gelmiştir. 2003 yılında, Alman Federal Meclisi, Federal Eyalet Temsilciler Meclisi ve Federal Hükümet tarafından anayasaya aykırı faaliyetleri gerekçesiyle NPD'nin yasaklanması için Anayasa Mahkemesi'ne ortak başvuruda bulunuldu. Ancak, NPD'nin içinde ve üst yönetim kadrosunda gizli olarak çalışan çok sayıda Alman İç İstihbarat Birimi personeli bulunuyor. Partinin en üst yönetim organlarına kadar istihbaratta çalışan haber elemanlarının bulunması nedeniyle, dava 2003 yılında

²⁰² Anayasa Mahkemesi'nin kapatmaya ilişkin kararının numarası, SRP, BVerfge **2**, 1 ff.

²⁰³ Anayasa Mahkemesi'nin kapatmaya ilişkin kararının numarası, KPd, BVerfge **5**, 85 ff.

²⁰⁴ Kapatılan örgüt ve derneklerin isimleri için; Symbole und Zeichen der Rechtsextremisten, Bundesamt für Verfassungsschutz, Kasım 2011, s.19-43,

Anayasa Mahkemesi’nden dönmüştü. Anayasa Mahkemesi, bu bağlamda verilen ifadeler ve ortaya konan delillerin objektifliğinden emin olunamayacağı gerekçesiyle başvuruyu geri çevirdi. Alman İç İstihbarat Birimi Anayasayı Koruma Teşkilatı, parti içindeki istihbarat elemanlarının deşifre olacağı gerekçesiyle isimlerini başka kurumlarla paylaşmak istemiyor. NPD’nin kapatılması için parti içine sızan istihbaratçıların geri çekilmesi ve haber elemanı kullanımına son verilmesi gerekiyor. Anayasayı Koruma Teşkilatı ise güvenlik açığı yaratacağı gerekçesiyle buna karşı çıkıyor.²⁰⁵

NPD’nin kapatılması için ikinci girişim, kamuoyunda “Dönerci Cinayetleri” olarak bilinen ırkçı cinayetlerin aydınlatılmaya başlanmasının ardından yaşandı. 2000-2006 yılları arasında 8’i Türk, biri Yunan ve biri polis olmak üzere 10 kişinin öldürülmesinin arkasında aşırı sağcı Nasyonel Sosyalist Yeraltı Yapılanması (Nationalsozialistische Untergrund (NSU)) isimli neonazi terör örgütünün çıkmasının ardından siyasiler ve çeşitli sivil toplum örgütleri tekrar harekete geçti. Federal İçişleri Bakanı’nın başkanlığında Eyalet İçişleri Bakanları’nın katılımıyla NPD’nin yasaklanması için bir çalışma grubu oluşturuldu. Buna göre, konuyu mahkemeye bakanlar değil, parlamento ya da federal hükümet taşıyacak. Süddeutsche Zeitung gazetesine konuşan Hessen İçişleri Bakanı Boris Rhein, NPD’nin “insanlık dışı, anti demokratik ve antisemitik” olduğunu belirterek partinin yasaklanması ile ilgili çalışmanın dikkatle hazırlanması gerektiğini söyledi.²⁰⁶ Federal İçişleri Bakanı Hans Peter Friedrich ise konuyla ilgili yaptığı açıklamada, bu konuda acele edilmemesi

²⁰⁵ <http://www.dw-world.de/dw/article/0,,15556384,00.html> (erişim tarihi: 15.12.2011)

²⁰⁶ <http://www.euractiv.com.tr> , Almanya’da aşırı sağcı NPD’nin kapatılması için ikinci girişim. (erişim tarihi: 15.12.2011)

gerektiğini, yeni bir girişimde bulunmadan önce bu girişimin başarılı olacağına emin olmaları gerektiğini, NPD'nin aşırı sağcılarla irtibatının bulunduğunu, ancak söz konusu partinin yasaklanabilmesi için bu irtibatın sadece bazı parti yöneticileri arasında değil de tüm NPD arasında olduğunun ispatlanması gerektiğini bu yüzden NPD'nin yasaklanmasının zor olduğunu ifade etmiştir.²⁰⁷ Federal İçişleri Bakanı'nın bu sözleri her ne kadar kulağa hoş gelmese de, siyasi parti kapatma geleneğinin olmadığı Almanya'da ikinci kapatma girişiminin de başarısızlığa uğraması, NPD için bir zafer olur. Bu yüzden hukuki altyapısı sağlam argümanlarla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması yerinde olacaktır.

Sonuç olarak, Almanya'da aşırı sağın siyasette yarattığı etki, seçim sonuçları ve örgütsel kapasitesinin uyandırdığı izlenimin çok ötesinde gerçekleşmiştir. Bu partilerin yürüttüğü sert propaganda, Almanya'da “daha olumsuz ve daha az liberal bir siyasi kültürün” oluşmasında pay sahibi olmuştur. Irkçı şiddet olaylarında artışa neden olmuş, aşırı sağ örgüt üyeliklerinin artmasına yol açmıştır.

Merkezdeki partiler, aşırı sağ partilerin dile getirdikleri konuların bir kısmını kendi söylemlerine dahil etmişlerdir. Aslında merkezi partilerin bu tutumu, kendilerine oy kazandırmanın yanında aşırı sağ partilerin yükselişinin önünü kesmeye de yaramıştır. Böylece aşırı sağcılar, 1990-93 yılları arasındaki hızlı yükselişlerine rağmen yine de bugüne kadar % 5'lik barajı aşıp Federal Meclise temsilci göndermeyi başaramamışlardır.

²⁰⁷ www.focus.de (erişim tarihi: 07.12.2011)

Her ne kadar bir takım eyalet seçimlerinde sürpriz sonuçlar elde etseler ya da aşırı sağ kaynaklı şiddet olaylarında bir tırmanma yaşansa da; genel olarak Alman aşırı sağının diğer Avrupalı benzerlerinden daha az başarılı olduğu görülmektedir. Prof. Adolf Kimmel bunun nedenlerini, nasyonal sosyalist geçmişin bu partiler üzerindeki ipoteği, ekonomik ve sosyal olarak Alman devletinin başarılı geçmişi, protesto oylarının gidecek başka alternatif partiler bulması, nasyonal sosyalizm ve ırkçılığa karşı kararlı yasal engeller, aşırı sağın demokratik partiler tarafından izole edilmeleri ve son olarak da aşırı sağ akımının kendi içinde fazlasıyla parçalanarak güç kaybetmesi olarak ifade etmiştir.²⁰⁸

5. Almanya'daki Yabancıların Hukuki Durumları

5.1. Göçmenlikten Vatandaşlığa

Daha 19. yüzyılda yüksek sayıda göçmenin geldiği bir ülke olan Almanya, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Avrupa'da en çok göç alan ülke oldu. 1950'de Federal Almanya Cumhuriyeti'ndeki yabancı işçi sayısı henüz 500.000'le toplam nüfusun yüzde 1'i kadardı. Bu durum bugün belirgin düzeyde değişti. 2011 yılı itibariyle Almanya'da yaşayan her beş yabancıdan biri burada doğmuş ve ikinci ya da üçüncü kuşak göçmendir.²⁰⁹

Günümüzde Alman vatandaşlığı şaşırtıcı bir biçimde hala Wilhelm döneminden kalma bir kanuni alt yapıyla düzenlenmeye devam edilmektedir. İki

²⁰⁸ <http://www.politik.uni-mainz.de> (erişim tarihi: 30.12.2011)

²⁰⁹ <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de> (erişim tarihi: 02.12.2011)

dünya savaşını, üç rejim değişikliğini ve ülkenin bölünüp yeniden birleşmesini aşip gelen bu sürekliliğin bir sonucu olarak, vatandaşlık kanununun Alman olmayan göçmenlere yönelik bariz kısıtlayıcılığı, Wilhelm dönemi Almanya'sından Federal Cumhuriyete ve 1990'larda da yeni Alman ulus-devletine kadar taşınıp gelmiştir. Jus soli²¹⁰, den hiçbir eser taşımayan 1913 tarihli kanunun katıksız jus sanguinis²¹¹ sistemi günümüzde de göçmenlerin ve göçmen çocuklarının vatandaşlık statüsünü belirlemeyi sürdürmektedir. Ancak son yıllarda kayda değer büyüklükte bir ikinci kuşak göçmen nüfusun -ve şu anda da üçüncü ve dördüncü bir kuşağın nüvelerinin- ortaya çıkmasıyla birlikte katıksız jus sanguinis sistemi giderek anormal bir hal almıştır. Bu anormallik 1988'den itibaren büyük oranda etnik Alman kökenli göçmen akınıyla birlikte daha da artmıştır. Zira Alman olmayan göçmenlerin, hatta ikinci ve üçüncü kuşak göçmenlerin büyük çoğunluğu vatandaş topluluğunun dışında kalmaya devam ederken, Doğu Avrupa ve dağılan Sovyetler Birliği'nden gelen etnik Almanlara - *Hiç Almanca bilmedikleri halde*- derhal her türlü vatandaşlık hakları verilmektedir. Etnik Almanlara yönelik bu bariz açıklık, Alman olmayan göçmenlerin süregelen dışlanmasını hem daha görünür hem de daha sorunlu kılmıştır.²¹² Alman olmayan göçmen nüfusa kıyasla, etnik Alman göçmen alımındaki artış, vatandaşlık kanununun etnik-kültürel tonunu daha da belirginleştirmiştir. Çünkü Alman göçmenler, otomatikman vatandaş ya da pratikte aynı anlama gelecek biçimde Alman olarak tanımlanırken, Alman

²¹⁰ Jus soli; Herhangi bir vatandaşlığın ülke toprakları içerisinde dünyaya gelinmesiyle kazanılmasını sağlayan bir hukuk ilkesidir. (Latince: Jus: Hak, Soli: Toprak)

²¹¹ Jus sanguinis; Ülkelerin Vatandaşlık Kanunlarına göre, bireylerin kendi ailelerinin veya atalarının sahip oldukları vatandaşlığa arzuları üzerine geçebilmelerini sağlayan kan bağına bağlı olarak atfedilecek bir hukuk ilkesidir. (Latince: Jus: Hak, Sanguinis: Kan)

²¹² Brubaker, Rogers, a.g.e., s. 210

olmayan göçmenler, hatta ikinci, üçüncü kuşak göçmenler dahi ancak vatandaşlığa alınma yoluyla vatandaş olabilmektedirler. Alman İstatistik Dairesi verilerine göre; bugün Almanya’da, kökeninde göçmenlik olan 15 milyondan²¹³ fazla insan yaşıyor. Bunlardan 8 milyonu Alman vatandaşı (4 milyon Alman kökenli olmak üzere) olmuş durumdadır.²¹⁴ Şu anda toplam nüfusun % 8,2’sine tekabül eden 6,7 milyon yabancı, Alman vatandaşlığına henüz geçmemiştir. Görmüş olduğumuz gibi Alman olmayan göçmenlerin sadece yarısından daha azı, ömürlerini Almanya’da geçirmiş ve geçirecek olmalarına rağmen vatandaş olma yolunu seçmektedirler.

1990’da vatandaşlığa alma hükümlerinin düzenlendiği *Ausländerrecht* (yabancıların durumunu düzenleyen kanun), yapılan kapsamlı reformların ardından oldukça liberalleştirilmiştir. Buna göre; Almanya’da yetişmiş, eğitim görmüş ya da 15 yıldan uzun süredir yasal olarak orada oturmuş bulunan kişiler Alman vatandaşlığına kabul edileceklerdi. Ancak bu reform, önemli bir doğrultu değişikliğine işaret etmekteyse de, göçmenleri vatandaş topluluğuna katmaya esaslı biçimde yardımcı olacağı kuşkuluydu. Çünkü göçmenler, kökensel vatandaşlıklarından vazgeçmeden Alman vatandaşlığına kabul edilmiyorlardı. Yani çifte vatandaşlık olanağı (bazı istisnalar hariç) kabul edilmemişti.²¹⁵ Kökensel vatandaşlığı bırakma şartı zaten gerekli diğer şartları taşıyan adayların

²¹³ Almanya’ya göç eden Alman kökenlilerden sonra en büyük göçmen grubunu 3 milyonla Türkler oluşturuyor. Onları 1,5 milyonla eski Yugoslavya’dan veya ondan türeyen devletlerden gelenler oluşturuyor. Almanya’da yaşayan Müslümanların sayısı ise 4 milyon olarak tahmin ediliyor. <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de> (erişim tarihi: 02.12.2012)

²¹⁴ <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de> (erişim tarihi: 02.12.2012)

²¹⁵ Buna rağmen Almanya’da yaşayan çok sayıda Türk, önce Türk vatandaşlığından çıkıp Alman vatandaşlığına geçtiler, sonra da tekrar Türk vatandaşı olarak bir nevi kanuna karşı hile yolunu kullanmaya mecbur bırakılarak çifte vatandaş oldular.

birçoğunu gerek maddi gerek sembolik nedenlerle vatandaşlığa alınma çabasına girmekten caydırmıştır.²¹⁶

Alman olmayan göçmen nüfus giderek yerleştikçe onların vatandaşlığa geçme oranlarındaki düşüklük gittikçe sorunlu, vatandaşlık statüleri de – *özellikle Doğu Avrupa’dan gelen etnik Alman göçmenlere verilen (ve bütün savaş sonrası dönem boyunca her Doğu Alman’a jure sanguinis atfedilmiş bulunan) otomatik vatandaşlığın karşısında* – yadırgatıcı bir hal almıştır.²¹⁷

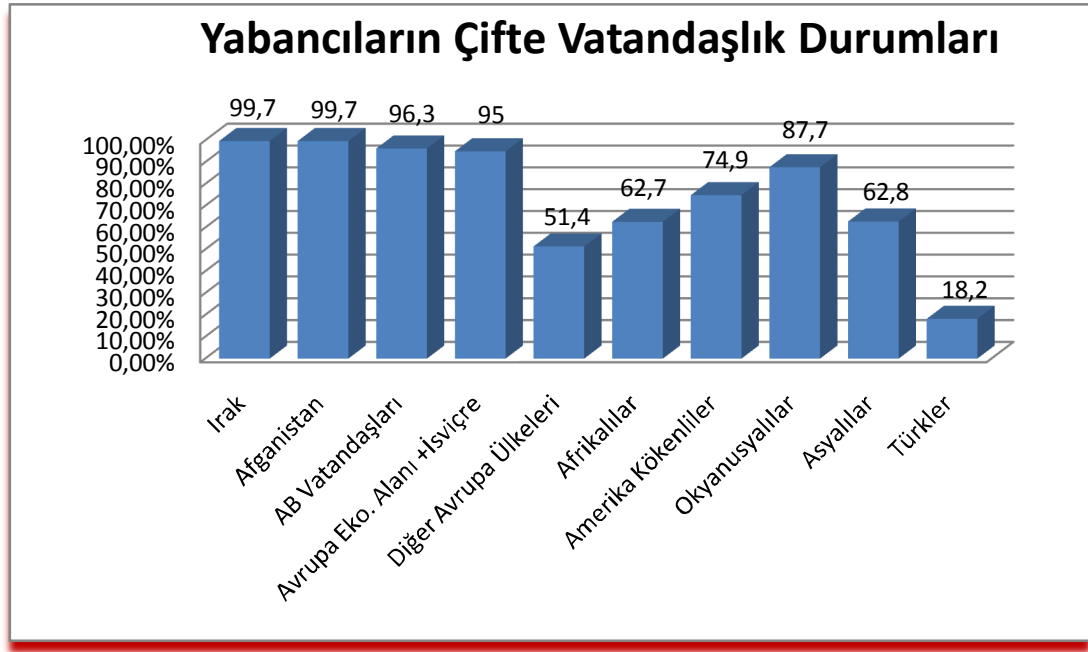
Daha önceki bölümlerde de değinildiği gibi, iki Almanya’nın birleşmesinden sonra ülkede bulunan yabancılara karşı gelişen düşmanlığın nedenleri arasında ekonomik unsurlar hep öncelikli olarak dile getirildi. Fakat Vatandaşlık Hukuku açısından bakıldığında, Alman olmayan göçmenlere karşı asıl itiraz, ekonomik ya da demografik değil, kültürel ve siyasal olmuştur. Etnik Almanların göçünün giderek ön plana çıkması, göçmenlik ve vatandaşlık politikasının etnik-kültürel yönelimini gözler önüne sermiştir. Hükümet bir yandan - *doğru dürüst bir başarı sağlayamadan* – Türklerin Türkiye’ye dönmelerini teşvik etmeye çalışırken, aynı anda Doğu Avrupa’dan etnik Almanların göçünü kolaylaştırmaya çalışmıştır. Her partiden politikacılar, özellikle Türkler söz konusu olduğunda, Almanya’nın “*soğurma kapasitesinin*” (*Aufnahmefähigkeit*) sınırlılığından yakınmışken, aynı iddiayı etnik Almanlarla ilgili olarak öne sürmek, siyaseten kabul edilemez olmayı sürdürmektedir. Yine hükümet, Alman olmayan göçmenlere karşı kısıtlayıcı vatandaşlık politikalarını sürdürürken,

²¹⁶ Brubaker, Rogers, a.g.e., s. 214

²¹⁷ a.g.e., s. 213

Alman göçmenler ayrıcalıklı bir vatandaşlık statüsünden yararlanmaya devam etmektedirler. Yasal olarak ayrıcalık tanınan ve sosyal açıdan Alman olmayanlara tercih edilen bir etnik Alman göçmen arzının mevcudiyeti, Almanya'nın bugünkü göç ve vatandaşlık politikalarının ayırt edici etnik-kültürel tonunu açığa vurmuştur.²¹⁸

TABLO-4

Kaynak: Federal Almanya İstatistik Dairesi

Tablo-4 ile ilgili açıklamalar;

Avrupa Ekonomik Alanı+İsviçre: İzlanda, Lichtenstein, Norveç ve İsviçre

Diğer Avrupa Ülkeleri: Arnavutluk, Andorra, Bosna-Hersek, Sırbistan, Kosova, Ukrayna, Beyaz Rusya, Monako, Vatikan, Moldova, Rusya Federasyonu ve San Marino.

²¹⁸ a.g.e., s. 217

Tablo-4’te 2011 yılı sonu itibariyle Almanya’da yaşayan yabancı nüfusun çifte vatandaşlığa geçme oranları verilmiştir. Tabloda dikkat çekici olan, yabancılar içinde, 1961’den beri Almanya’da yaşayan ve çalışan en kalabalık nüfusun Türklere ait olmasına rağmen, çifte vatandaşlığa geçenler içinde oranı en düşük olanın da Türkler olmasıdır. Bunun sebebi, Vatandaşlık Yasası’nın (Staatsangehörigkeitsgesetz) az önce de bahsedildiği gibi ayrımcı nitelikteki düzenlemeleridir. Söz konusu yasaya göre, AB üyesi ülkelerin vatandaşları Almanya’da çifte vatandaş olma hakkına sahiplerdir. Mültecilerin durumlarının düzenlendiği 12. Maddenin 6. Fıkrasına²¹⁹ göre, iltica etmiş insanlar da çifte vatandaş olabiliyorlar (Irak, Afganistan ve Afrikalılar vb.).

Türkler ise ne ilticacı ne de AB vatandaşı olmadıklarından çifte vatandaş olabilmeleri ancak yasada tanınan bazı istisnalar ile mümkün olabiliyor. Vatandaşlık Yasası’nın 29. maddesine göre, Almanya’da doğan, anne ya da babası *yabancı* olan ve en az 8 yıl bu ülkede yaşamış olan gençler, 18 ile 23 yaşları arasında iki vatandaşlıktan birisi arasında seçim yapmak zorundalar. Dolayısıyla 18 ile 23 yaş arasında 5 yıl süreyle çifte vatandaş sayılıp sonrasında Alman ya da Türk vatandaşlıklarından birisini seçmek zorunda kalıyorlar. Fakat Vatandaşlık Yasası’nın 12. Maddesindeki (1-6. Fıkralar) bazı istisnai durumlarda Türklerin de çifte vatandaş olabilmeleri mümkündür. Bu istisnaların en önemlileri;

- Başvuran kişinin kendi ülkesi tarafından vatandaşlıktan çıkmaya izin verilmemesi yani ön görülmemesi (Türkiye genel olarak izin veriyor),

²¹⁹ Eğer başvuru sahibi politik iltica hakkı kazanmış ise, Cenevre Konvansiyonu’na göre ilticacı konumu elde etmiş ise veya Politik İltica Yöntemi Yasası veya Toplu İltica Yasasına göre Almanya’da kalma hakkı kazanmış ise, eski vatandaşlıktan ayrılmadan Alman vatandaşı olur.

- Vatandaşlıktan çıkarmada zorluk yaşatılması veya başvurulmasına rağmen reddedilmesi gerekiyor.

Özet olarak, Türkiye'nin sebepsiz şekilde izin vermemesi, izinli çıkma dilekçesinin uygun bir süre içerisinde işleme konmaması veya Türkiye'nin izinli çıkış için başvurana kabul edilemeyecek şartlar öne sürmesi gibi durumlar istisnai kabul ediliyor. Ayrıca;

- Yaşlı kişiler için de bir istisna uygulanmıştır. Eğer başvuru sahibi yaşlılık ve sağlık nedenleriyle vatandaşlıktan çıkış işlemlerini takip edemeyecek veya bunun için seyahat edemeyecek durumda olduğunu ispat edebiliyorsa, o zaman vatandaşlıktan çıkış şartından vazgeçilebilir.
- Başvuru sahibi, eski vatandaşlığından çıkmakla, kendisine ait mal-mülkünü, işletmesini kaybediyor veya değerinden düşük bir bedelle başka bir kişiye satmak veya devretmek durumunda kalıyorsa, miras hakkını kaybediyor veya kazanılmış emeklilik hakkının kaybolması sonucu doğuyorsa, vatandaşlıktan çıkış koşulundan vazgeçilebilir.²²⁰

Söz konusu maddi kayıpların oldukça büyük kapsamda olması gerekir. İlgili idari düzenlemelere göre, 10.000 € altındaki maddi kayıplar dikkate alınmıyor.²²¹

5. 2. Göç Yasası (Zuwanderungsgesetz)

Almanya'da yaşayan yabancıların bu ülkedeki durumlarını düzenleyen mevcut yasa, 1.1.2005 tarihinde yürürlüğe giren Göç Yasası'dır. Bu yasa ile

²²⁰ § 12 StAG Staatsangehörigkeitsgesetz, Vatandaşlık Yasası 12. Madde.

²²¹ Allgemeine Verwaltungsvorschrift zum Staatsangehörigkeitsrecht (StAR-VwV),

Almanya, kendisini *bir göç ülkesi olma gerçeğine* sakınarak açmıştır. Yasa 15 bölüm ve 107 maddeden oluşmaktadır. Bazı maddeleri yeni iken, bazı maddeleri ise halen yürürlükte bulunan yasaları değiştirmektedir. Yasanın ilk bölümü İkamet Yasası'dır ve eski Yabancılar Yasası'nın yerini almaktadır. İkinci bölüm, Avrupa Birliği vatandaşlarının genel serbest dolaşımını düzenlemektedir. Üçüncü bölüm ise, İltica ve Usul Hukukundaki değişiklikleri düzenlemektedir.²²²

Almanya'ya göçü sınırlandırmak ve burada yasayan göçmen ve AB yurttaşlarının uyumunu sağlamak amacıyla çıkarılan yasanın ana sloganı; *Entegrasyon (Uyum)*'dur. Göç Yasası'nın mimarlarından, Alman Sosyal Demokrat Parti'nin (SDP) iç politika sözcüsü Dieter Wiefelspütz, Göç Yasası'nın yürürlüğe girmesinden 1 yıl sonra yaptığı açıklamada, yasanın amacına ulaştığını belirterek; "Doğru bir yasa çıkardığımızı düşünüyorum. Bunu rakamlar da doğruluyor. Almanya'ya göç, istediğimiz gibi azaldı. İstihdam piyasasına, kalifiye elemanlar dışında işgücü istemiyoruz. Yasanın ağırlık noktalarından birisi de burada yaşayanların Almanya'ya uyumunu sağlamak. Bu bağlamda beklentileri yerine getiriyor"²²³ şeklinde demeç vermiştir.

Yasayı eleştirmeden önce, aslında medeni toplum düzeyinin korunması için olması gerekenin düzenlendiği noktalara da değinmek gerekir;

Örneğin;

- Evlilik yaşının 18 olduğu Almanya'da, evlilik yoluyla aile birleşimi için yaş sınırının 18'e yükseltilmesi,

²²² Göç Yasası, Zuwanderungsgesetz, Bundesministerium des Innern, <http://www.bmi.bund.de> (erişim tarihi: 22.11.2011)

²²³ http://www.turkfederasyon.com/haberdetay.php?haber_kod=4377 (erişim tarihi: 12.11.2011)

- Dil bilmeyenlerin sokağa çıkamadığı, doktor hizmetlerinden faydalanamadığı ve iş bulamadığı düşünüldüğünde aslında asgari düzeyde Almanca bilgisinin istenmesi (ortalama 500 Kelime)²²⁴ özellikle ülkeye gelenin lehine bir istek,
- Göç Yasası ayrıca, devlet tarafından karşılanan dil kursları²²⁵ sırasında anneler için bebek bakıcılığı hizmetinin verilmesi, meslek kazandırma ve meslek eğitim kurslarının yaygınlaştırılması gibi olumlu maddeler içeriyor. Öte yandan;
- Entegrasyon kurslarına katılmayanlara yaptırım uygulanması,
- Vatandaşlığa geçişin gelir düzeyi gibi şartlar aranarak zorlaştırılması,
- Sınır dışı etmenin özellikle suç işleyen yabancı gençler için kolaylaştırılması,
- Kalıcı oturma izinleri için yine dil ve gelir düzeyi gibi kıstaslar istenmesi,
- Almanya’da yaşamalarına rağmen, AB, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Japonya vs. vatandaşlarının bu Kanunun kapsamından istisna edilmeleri,
- Ayrıca, Aile Birleşimi çerçevesinde Almanya’ya gelecek yabancıların, Almanca kurslarına Almanya’da değilde bulundukları ülkelerde gitmek zorunda olmaları ve bunun vize için ön şart yapılması, (İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin “Evlenme ve Aile Kurma Hakkı”na ilişkin 16. Maddesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin “Özel Hayatın ve Aile

²²⁴ Zertifikat des Goethe-Instituts über die Sprachprüfung A1, “Start Deutsch 1”

²²⁵ Kurslar, bir *Temel* ve bir *Geliştirme* kursu olarak 600 ders saatini içeriyor. Lisan kursunun yanı sıra, 30 ders saatinden oluşacak *Yönlendirme* Kursları da mevcuttur.

Hayatının Korunması” başlıklı 8. Maddesi ile “Evlenme Hakkı” başlıklı 12’inci maddesi),

insan hakları ve ayrımcılık açısından söz konusu Yasaya getirilen başlıca eleştirilerdir.

Nitekim, Almanya’daki Türkler başta olmak üzere hükümete tepkiler ve eleştiriler geldi. Strazburg’daki Avrupa Konseyi, yasayı doğru bulmadığını ileri sürerek Almanya’nın çoğulcu toplumun avantajlarını kavrayamadığı, bazı eyaletlerde uygulanan “**Müslüman Testi**” olarak bilinen sınavların ayrımcı olduğu ve ülkenin olumlu adımlar atması gerektiği yönünde uyarıda bulundu. Alman Şansölye Angela Merkel ise, Türklerin Uyum Zirvesi’ne protesto maksadıyla katılmamalarını değerlendirirken, “kimse hükümete ultimatol veremez” sözleriyle mevcut gerginliği tırmandırmaya devam etti.²²⁶

Sorun, yasanın maddelerinden değil, taraflı ve hatta ırkçı yaklaşımından kaynaklanıyor. Örneğin yasada “*uyuma az ilgi gösteren ülkeler*” şeklinde bir sınıflandırmanın bulunması, dil ve gelir şartlarının AB üyesi olanlarla Almanya’nın “yakın ekonomik ilişkiler içinde olduğu ülkeleri” kapsamaması ayrımcılığın en belirgin göstergeleridir. Daha açık ifade etmek gerekirse, bir Alman vatandaşı bir Türk vatandaşı ile evlendiğinde, eşini Alman sınırlarından içeri sokabilmek için belli ölçüde Almanca bildiğini ispat etmesi gerekirken, bir Alman vatandaşı bir Amerikalı, Japon ya da Portekizli ile evlendiğinde herhangi bir kıstas karşılaması beklenmiyor. Yasalardaki belirgin dışlayıcılık, ayrımcılığı resmileştirerek ırkçılığa bir tür devlet

²²⁶ Altınbaş, Deniz, “*Göç Yasası Ne Getirip Ne Götürüyor*”, Hürriyet Strateji, <http://www.hurriyet.com.tr/strateji/6902713.asp?gid=202> (erişim tarihi: 07.03.2009)

onayı vermiş oluyor. Bu durumun, zaten farklılıklara tahammülsüzlük konusunda lekeli olan ve ırkçılık eğilimi bulunan bir toplumdaki yansıması ciddi düzeylerde olabilir.

82 milyon nüfuslu Almanya’da 15 milyon insan yabancı kökenlidir. Bunlardan sayısı 6,7 milyonu bulan yabancı henüz Alman vatandaşı değildir. Almanya her ne kadar 1960’lı yıllarda göçmen almaya başladıysa da sürekli “**Misafir İşçi (Gastarbeiter)**” kavramını ön planda tutarak ve “**biz göç ülkesi değiliz**” sloganını kullanarak göçmenlere yönelik herhangi bir politika uygulamadı. Nasıl olsa ülkelerine geri dönecekleri düşüncesiyle, yaklaşık 40 sene boyunca göçmenlerin sorunlarını görmezlikten geldikten sonra 2005 yılında ilk göç yasasını çıkardı. 2000 yılına kadar vatandaşlığın kan esasına bağlı olduğu Almanya’da, farklılıklara hoşgörüsüzlük kemikleşmiş bir sorundur. Her ne kadar ırkçılık ve yabancı düşmanlığı Avrupa çıkışlı bir ideoloji olup Avrupa’ya ait bir sorun olsa da, Almanya’nın diğer göç ülkelerinden bazı farklılıkları bulunuyor. Örneğin ırkçı söylemler diğer Batı ülkelerinde siyasi yelpazenin aşırı uçlarında bulunur ve marjinal olarak kabul edilirken, Almanya’da merkezde kendisine yer bulabilmekte hatta Sosyal Demokratlar tarafından dahi “normalmiş” gibi dile getirilebilmektedir. Diğer taraftan Almanya’daki paralel toplum korkusunun temelinde, çoğulcu kültüre uzaklığı vardır. Tarihte büyük bir sömürge gücü olamaması Almanya’nın farklı kültürlerle yabancı kalmasına neden olmuştur. Fransa ve İngiltere gibi büyük sömürge güçleri yabancıları “aşağı” görürken Almanya ortadan kaldırmayı tercih etmektedir. Öte yandan Alman ulusunun temelinde ne toprak, ne vatandaşlık ne de anayasa bulunmaktadır. “**Kültür Ulusu**”na sahip olan Almanya’daki geleneksel görüş, ulusal birliğin temelinde kültürün bulunduğuudur. Dolayısıyla çok kültürlülük düşüncesinin

Almanya’da kabul görmemesinin ve Alman dışı unsurlara hoşgörüsüzlüğün temelinde birden fazla kültürün varlığının Alman ulusal birliğine tehdit olacağı inancı yer alıyor.

Avrupalı hükümetlerin kabullenmesi gereken, öncelikle göçmenlerin/Müslümanların artık toplumun ayrılmaz bir parçası olduğu ve entegrasyonun tek taraflı değil iki tarafın da etkin olarak katılacağı bir süreç olduğudur. Eğer bugün Müslüman-Alman vatandaşlarının varlığı söz konusu olmuşsa, mevcut entegrasyon sorunlarıyla, dışlayıcılıkla, fobilerle, tahammülsüzlükle ve önyargılarla yaşanmasının mümkün olmadığı ortadadır. Alman hükümeti, dışlayıcı yaklaşımını yasaya yansıtarak en büyük zararı göçmenlere değil Alman toplumunun kendisine vermektedir.

6. Avrupa’da Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığının Bugünkü Durumu

Batı ile batı olmayan arasındaki bölünme, çağdaş tarihin bölünmesidir. Ana sınır, içerisiyle dışarısının farkını belirlemektedir. Avrupa merkezçiliğinde Üçüncü Dünya Ülkeleri, Batıyı tehdit eden barbar savaş kışkırtıcıları, köktendinci fanatikler, uyuşturucu kaçakçıları, fakir ve ahlaksız göçmen sürüleri olarak basmakalıp tasvirlerle tanımlanmaktadır.²²⁷ Bu durum, Batılıların bu insanları aşağılayarak kendi üstünlüklerini gösterme yollarından biridir. Böylece, onları yıllarca sömürmüşlerdir. Kaynaklarını tüketip kuruttukları bu ülkelerin insanlarına, yine dışlayarak kapılarını kapatmak istemektedirler.

²²⁷ Rattansi Ali, Westwood Sallie, “**İrkçılık, Modernite ve Kimlik**”, Çev: Seda Akyüz, İstanbul, 1997, s. 161-162

Çoğu Batı Avrupa ülkesinde yabancı düşmanlığı II. Dünya Savaşı'ndan önce bugünkünden çok daha yaygındı. Örneğin, Fransa'da, Nazizm'den kaçan Yahudilere ve liberallere, Vichy hükümeti, peş peşe Yahudi karşıtı yasalar çıkarmış ve 74.000 Yahudiyi Almanlara teslim etmiştir. Ayrıca, Fransız Genelkurmayı'nda görevli ilk Yahudi kökenli asker olan Yüzbaşı Dreyfus Almanlara askeri sırları sattığı iddiası ile haksız yere suçlanmış ve bu durumun haksızlığı ancak 1995'te kabul edilebilmiştir.²²⁸ Görüldüğü gibi Hitler, Yahudiler söz konusu olduğunda, düşmanlarından bile destek görmüştür.

Batı Avrupa, 1960 yıllarındaki ekonomik gelişmeyi, az gelişmiş ülkelerden gelen göçmen işçilerle karşılamıştır. 1970'lerin sonlarında yaşanan ekonomik bunalım, halk arasında yabancı işçilere karşı sözlü ve eylemli saldırılara, hükümetin vize uygulamasına, Neonazi ırkçı parti ve derneklerin, milis örgütlerinin canlanmasına yol açmıştır.²²⁹ Irkçılığın giderek gelişmesi ve faşist ideolojinin yayılması sadece Almanya ile sınırlı değildir. Bu ırkçılık, kurumsal ve uluslararası ırkçılıkla birlikte devam etmektedir. Gelişmiş ülkelerin diğer ülkeleri sömürmesi, bunun sonucunda gelişen göç hareketine ve göçmenlere kapılarını kapatıp vize uygulaması buna örnek olarak verilebilir.²³⁰ Yıllarca sömürerek kendilerine muhtaç duruma getirdikleri ülkelerin insanlarına, sadece iş gücü vb. ihtiyaçları olduğunda kapılarını açan bu ülkeler, ihtiyaçları bittiğinde onların isteklerini umursamamaktadırlar.

²²⁸ Ataöv, Türkkaya, "Fransa ve Azınlıkları", Cumhuriyet Gazetesi, 1 Temmuz 1998, s. 15

²²⁹ Şenel, Alaaddin, a.g.e., s. 108

²³⁰ Söylemez, Kamer, a.g.e., s. 9

Yabancı düşmanlığının yayılması, kitle iletişim araçlarının 3. sayfa haberlerinde yabancıları öne çıkarması, milli kültüre yabancılaşmadan duyulan korkunun dışavurumu, yabancılara karşı saldırılar, Neonazi organizasyonlarının artması, bazı siyasi partilerin yabancı karşıtı propagandaları gibi değişik yollarla gerçekleşmektedir. Ekonomik bunalım sonucu değişen çalışma sistemi, işsizlik, iş istihdamının azalması, sosyal giderlerin kısıtlanması, yerli ve yabancı işçileri rekabet içine sokmakta ve yabancı düşmanlığını körüklemektedir.²³¹ Ekonomik bunalım ve bunun sonucu oluşan sosyal sorunlar, toplumun tabanına doğru yayılan, yabancılara karşı öfke, eşitsiz davranış isteği ve olumsuz söylemler şeklinde gelişmektedir. Bu durum, toplumu yerli-yabancı (biz-onlar) diye ikiye ayırmaktadır. Korkuları, kızgınlıkları, çaresizlikleri giderilmeyen, sosyal istekleri yerine getirilmeyen ve bunalım içinde yaşayan bu insanları, aşırı sağ güçlerin kendi yararına kullanması yabancı düşmanlığını arttırmaktadır.

Artan ekonomik sorunlar ve bunun sonucunda ortaya çıkan toplumsal bunalıma çözüm üretemeyen iktidardaki partiler, ülkedeki yabancıları sorunların kaynağı olarak göstermektedirler. Böylece ekonomik sorunlar sonucunda oluşan toplumsal bunalımların atlatılmasında, yabancılar, “ötekine” duyulan nefret ve korkunun simgeleri haline getirilip, hedef olarak gösterilmektedirler. Kültürel farklılıklardan kaynaklanan yeni ırkçılık denilen bu düşmanlık, grup ya da halkların diğerine üstünlüğünü değil, geleneklerin, hayat tarzlarının bağdaşmazlığı temeline dayanır.²³² Düşman olarak görülenler toplum içinde en farklı olanlardır. Bunlar, görüntüleri, dini inançları, kültürel gelenekleri ile dikkati çekerler.

²³¹ Jäggi, J. Christian, “**Rassismus**”, Köln, 1992, s. 15

²³² Balibar Etienne, Wallerstein Immanuel, “**İrk-Ulus-Sınıf**”, Çev: Nazlı Ökten, İstanbul, 1993, s. 29

Son dönemde Avrupa ülkelerinde yaşanan işsizlik, yaşam düzeyinin düşmesi, yabancılara yönelik saldırıların artmasına neden olmaktadır. Almanya’da yabancı düşmanlığı yukarıda belirtilen sorunları çözemeyen hükümetlerin paylaşma isteksizliğini resmi politika haline getirmeleriyle, özellikle Türklere ve Müslümanlara yönelik saldırıları artırmaktadır. Bu durum, Fransa’da Kuzey Afrikalılara, İngiltere’de ise, Asyalılara yönelik artış göstermektedir.²³³ Aşırı sağcılık, yabancı düşmanlığını kullanmakta, tutucu, otoriter ve basamaklı sosyal yapılanma modelini savunmakta ve bunu gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Bunun için hiçbir yasal hakkı olmayan yabancılar en alt basamaktakiler durumundadır. Bundan sonra eşcinseller, punklar, evsizler, alkolikler aşırı sağ için basamaklı toplumun alt basamaklarını oluşturmaktadır. Aşırı sağ ve Neonazi hareketlerin bu ölçüde artmasına Avrupa’nın içinde bulunduğu durum uygun bir ortam hazırlamaktadır. Avrupa Birliği’ne bağlı ülkelerde toplam işsiz insan sayısı 33,5 milyona²³⁴ ulaşmıştır. Artan işsizlikle birlikte düşen yaşam düzeyi halkta hoşnutsuzluk yaratmaktadır. Bu durum aşırı sağcı ve Neonazilerin amaçlarına ulaşmak için uygun ortam oluşturmaktadır. Yukarıda verilen nedenlerden dolayı yabancılar aşırı sağcı ve Neonazi olmayan halk arasında da (paylaşma isteksizliği nedeni ile) düşman olarak görülmektedirler. Onların ülkelerine dönmeleriyle sorunların çözüleceğine inanan halk çeşitli şekillerde tepkisini göstermekte ya da yabancılara yönelik sözlü ve eylemli saldırılara sessiz kalmaktadır. Bu durum, aşırı sağcı ve Neonazilerin cesaretini artırarak onların güçlenmesini ve örgütlenmesini sağlamaktadır.

²³³ Unser Deutschland, Çev: Ruth Härkötter-Uzun, Ayten Akdoğan, 1994, Ulm, s.181

²³⁴ Eurostat 2010 işsizlik verileri. www.eurstat.de (erişim tarihi: 19.12.2011)

Bugün, bütün Avrupa ülkeleri çok büyük bir dönüşüm yaşamaktadır. Bu durum, ortak hayatlarının üç temel unsuru olan endüstriyel toplum, eşitlikçi devlet ve milli kimlik unsurlarını da etkilemektedir. *Endüstriyel toplumlar tarihsel gerilemelerini yaşamaktadır.* Avrupa'nın her yerinde işsiz insan sayısı artmaktadır. Bunun sonucu birçok kişisel sorun yaşandığı gibi, aynı zamanda devletler de ekonomik bunalım içine sürüklenmektedir. Yaşlıların emekli maaşları, sağlık hizmeti, devlet eğitimi ve işsizlik sigortası gibi sosyal güvenlik sorunları artmakta ve bunun faturası da göçmenlere çıkartılmaktadır.

Geçmişte çoğu insan bir topluma ait olmayı, işçiler gibi “aşağı”da ya da seçkinler ve orta sınıflar gibi “yukarı”da olma duygusunu güçlü biçimde hissedebiliyordu. Bugün ise, iş, tüketim, sağlık ya da çocukları için eğitim olanağına sahip işçileri de kapsayan önemli sayıda insan “içeri”de geniş bir orta sınıf oluştururken, giderek artan oranda insan, “dışarı”da dışlanmış ve uca itilmiş durumdadır. “Dışarı”da olmaktan korkanlar adaletsizlik ve önceki toplumsal kimliklerini yitirmişlik duygusu içindedir. Durumlarının sorumlusunun hükümet ve politikacılar olduğunu düşünürler ve göçmenlerle etnik azınlıklara karşı düşmanca söylemler ve davranışlar geliştirebilirler. Bu söylem, dışlanmışların korku, öfke ve tatminsizliklerini bir araya toplar ve kendi düzeylerini ve yaşam biçimlerini savunmak isteyenlerin toplumsal ben-merkezciliğini körükler.²³⁵ Böylece, bunlar şanssızlıklarının sorumlusu olarak göçmenleri görmeye başlarlar. Göçmenler, bu nedenle istenmeyen yabancılar olarak algılanmakta, çalışmadan

²³⁵ Rattansi Ali, Westwood Sallie, a.g.e., s. 220

sosyal hizmetlerden yararlandıkları ve devletten de fazla ilgi gördükleri için suçlanmaktadırlar.

ABD'ye yönelik 11 Eylül terör saldırıları, ulusal ve uluslararası güvenlik politikalarının değişimi gibi pek çok alanda dönüm noktasını temsil ederken, köktendincilik tehdidinin artmasının göçmen, mülteci ve sığınmacılar üzerindeki negatif izdüşümünün de önemle değerlendirilmesi gerekir. Öncelikle bilinmesi gereken husus, güvenlik riski oluşturanların Müslüman göçmenler değil, teröristler olduğudur. Çünkü toplumsal tabanda göçmenlere karşı algılamalardaki mevcut bulanıklık, ırkçılık ve yabancı düşmanlığının toplumda farklı boyutlarda daha da kökleşmesine neden olacak bir potansiyeli bünyesinde taşımaktadır. Saldırıları gerçekleştiren radikal grupların Müslüman asıllı olmaları, Müslümanların diğer göçmenlere göre daha problemli bir grup olarak görülmelerine ve dolayısıyla İslamofobi'nin yaygınlaşmasına neden olmuştur. 2004 yılında Madrid, 2005 yılında ise Londra'da gerçekleştirilen terör saldırıları ile Avrupa'nın küresel terörizm gerçeği ile doğrudan tanışması, bu süreci yabancılar aleyhine bir kez daha çevirerek bu grupları korku ve endişenin odak noktası haline getirmiştir. Bu çerçevede pek çok Avrupalı Müslüman, etnik kimlikleri ve/veya dinsel yaklaşımlarına bakılmaksızın iş, eğitim ve barınma alanlarında ayrımcılıkla karşılaşmaktadır.²³⁶ Dinsel motifli olaylar hakkındaki veriler sınırlı olsa da, Müslümanların sözlü tehditlerden fiziksel saldırılara kadar değişen İslamofobik eylemlere maruz kaldıkları çeşitli raporlar aracılığıyla onaylanmaktadır.²³⁷

²³⁶ Yılmaz, Fatma, a.g.e., s. 82

²³⁷ European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), Müslümanlara Karşı ayrımcılık Raporu, Viyana/Madrid, 28 Mayıs 2009

6.1. Batı Avrupa Ülkelerindeki Durum

Bugün Avrupa’da yaklaşık 29 milyon Müslüman yaşamakta ve bu Avrupa nüfusunun % 4,8’ine karşılık gelmektedir. Yaklaşık 14,5 milyon nüfusun büyük bir kısmı Fransa (6 milyon 8 bin), Almanya (4 milyon 9 bin), Hollanda (920 bin), Belçika (660 bin) ve Birleşik Krallık’ın (2 milyon 880 bin) başını çektiği Batı Avrupa ülkelerinde yaşamaktadır.²³⁸ AB içinde ikamet eden bazı Müslümanların yaşadıkları ülkelerde uzun sayılabilecek geçmişlerinin bulunmasına rağmen, söz konusu nüfusun entegrasyon ile ilgili yaşadıkları sorun, yaratılan endişe ya da bu yöndeki algılamalar, Avrupa halklarının İslam dini ve Müslümanlara yönelik davranışlarının olumsuz yönde şekillenmesine neden olmaktadır. Bu davranış kalıpları, radikal şeklini ise İslam dininin Batı medeniyeti değerlerine uymadığı gerekçesiyle aşırı sağ partiler tarafından kullanılan söylemlerde kendini göstermektedir.²³⁹

“Göçmenlerin entegrasyonu” tartışması sadece Almanya’ya özgü değildir. Birçok Avrupa ülkesinde yabancı düşmanlığı ve özellikle İslamofobinin tırmanışa geçmesi son seçimlerde hemen hemen bütün kıtada ırkçı partilerin oy arttırmasına neden oldu. Bu nedenle Avrupa siyasetindeki merkez partilerin bu yükselişle beraber sıkışma yaşadıkları ve birçok ırkçı uygulamayı yürürlüğe soktukları belirtiliyor. Fakat Avrupa göçmenlere kapılarını kapatmıyor, nitelikli ve ucuz işgücüne kapılarını açmaya devam ediyor.

²³⁸ World Muslim Population, www.islamicpopulation.com (erişim tarihi: 19.12.2011)

²³⁹ Yılmaz, Fatma, a.g.e., s. 83

Avrupa’da ırkçılığın temel nedeni, göçmen sayısının, ülkelerdeki işsizlik oranlarının ve gelir dağılımı adaletsizliğinin artması olarak nitelendiriliyor. Ancak ilginç olan nokta, ırkçı partilerin yükseldiği bir ülkenin vatandaşları bir başka ülkeden yine göçmen karşıtı politikalar nedeniyle kovulabiliyor. Örneğin Romanya’da ırkçılar göçmen karşıtı politika izlerken Fransa’da “sorun” olarak tanımlanan Romen göçmenler sınır dışı ediliyor.

Bir diğer önemli nokta ise son dönemde Avrupa ülkelerine gelen göçmenlerin birliğin ya da birliğe üye olan ülkelerin ortağı olduğu işgaller nedeniyle sefaletle itilen ülkelerin vatandaşları olmaları. Örneğin; Avrupa’ya son dönemde özellikle Irak, Afganistan ve Filistin’den binlerce göçmen yasadışı yollarla geldiler.

Bugün, ekonomik, bilimsel, sosyal ve kültürel alanlarda son derece gelişmiş batı Avrupa ülkelerinin hemen hepsinde aşırı sağcı, ırkçı, antisemitist ve yabancı düşmanı siyasi partiler vardır. Avrupa siyasi platformunda en sağda yer alan siyasi partiler şunlardır;

- Norveç: Fremskrittspartiet (FRP)
- İtalya: Movimento Sociale Italiano (MSI)
- Fransa: Front National (FN)
- Almanya: Republikaner (Rep.), National Demokratische Partei Deutschlands (NPD), Deutsche Volksunion (DVU)
- İngiltere: British National Party (BNP)
- Avusturya: Freiheitliche Partei Österreichs (FPÖ)

- Danimarka: Dansk Folkeparti, Fremskridtpartiet (FKP)
- Yunanistan: Ethniki Politiki Enosis (EPEN)
- Belçika: Vlaams Blok (VLB), Front National (FNb), Parti de Forces Nouvelles
- Hollanda: Centrumdemocraten (CD)
- İspanya: Alianza Popular (AP)
- İsviçre: Action Nationale (AN)²⁴⁰

Koalisyon ortağı olmasa da ırkçı partiler Danimarka, Avusturya, Norveç ve İtalya’da hükümetleri dışarıdan destekliyorlar. Bu nedenle de koalisyonların fiili ortakları olarak anılıyorlar. Avrupa Birliği, Hollanda seçimlerinin ardından 1999’da, Avusturya’da ırkçı Jörg Haider’in partisinin iktidar olmasını engelleyen boykot kararını rafa kaldırdı. Böylelikle yakında fiili ortakların resmi ortağa dönüşmesi de kaçınılmaz. Zira gerek sosyal demokratlar, gerek liberaller ve gerekse Hristiyan Demokratlar, bu partilerle koalisyon kurmakta bir sakınca görmüyorlar ve bu noktada tek çekinceleri AB tarafından “boykot” uygulanmasıydı.

İngiltere’de ırkçılık, ayrımcılık, milliyetçilik, faşizm ve yabancı düşmanlığı konularında araştırmalar yapan İngiliz dergisi Searchlight bugünkü ırkçılık hareketlerinin II. Dünya Savaşı esnasındakinden daha büyük boyutlarda olduğunu ve daha tehlikeli sonuçlar getirmekte olduğunu belirtmektedir. Örneğin, NSDAP-AO (Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi Yabancı Ülkeler ve Yeniden Yapılanma

²⁴⁰ Hançer Özlem, “Avrupa’da Aşırı Sağın Yükselişi ve Nedenleri Üzerine Bir İnceleme: Fransa ve Almanya Örnekleri”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2005. s. 6

Organizasyonu) tüm dünyaya yasa dışı yollarla propaganda yayını yapmaktadır.²⁴¹

Yabancı karşıtı Britanya Nasyonal Partisi (BNP), 2009'da yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinde 900 bin oy alarak dikkatleri üzerine çekti.

Doğu ve Batı Almanya'nın bütünleşmesinden sonra ırkçı saldırıların arttığı Almanya'da, Anayasayı Koruma Dairesi'nin 2010 resmi kayıtlarına göre; yabancılara yönelik 15.908 ırkçı saldırı meydana gelmiştir. Bugüne kadar gerçekleştirilen bu saldırılarda 192 insan hayatını kaybetti. Tüm Avrupa ülkelerinde, artan yabancı düşmanlığına gerekçe olarak işsizliğin çoğalması, yaşam koşullarının bozulması ve batılı ülkelerin, bu durumdan yabancıları sorumlu tutması dolayısıyla onları “günah keçileri” olarak görmeleri gösterilmektedir.²⁴² Çağımızın en utanç verici hareketlerinden olan yabancı düşmanlığı yukarıda verildiği gibi daha çok uygarlığın beşiği sayılan Avrupa ülkelerinde yaygınlaşmaktadır. Özellikle Almanya bu konuda dikkati çekmektedir.

II. Dünya Savaşı yıllarında Yahudileri yakan Hitler'in modern izleyicileri Neonaziler aynı yöntemleri günümüzde Türklere uygulamaktadırlar.

Toplumsal gerilimlerin ve gelecek korkusunun millet kavramı içerisinde yorumlandığı eski Doğu Almanya'da yabancı düşmanlığı ve Neonazi şiddet, Dazlak gruplarının yayılması, milli birleşmeyi hayata geçirmenin önünde öncelikle simgesel ve somut zorlukları ifade etmektedir. Bu konu, Avusturya'da da merkezi bir öneme sahiptir. Bu iki bölgede 1930'ların ve 1940'ların deneyimleri bugünün siyasi tartışmalarını yönlendirmekte, milli kültür ve kimliğe

²⁴¹ Mora, Necla, a.g.e., s. 17

²⁴² Unser Deutschland, a.g.e., s. 181

gönderimler yapılmasına neden olmaktadır. Bu ülkelerde yaşanan Yahudi düşmanlığı, bu konuyu desteklemektedir. Çağdaşlık karşıtı tutumları, geleneksel milliyetçilik, ekonomik bunalım dönemlerinde yabancı düşmanlığının yeniden canlanmasına neden olmaktadır.

Fransa’da, aşırı sağ denince Jean-Marie Le Pen’in Ulusal Cephe’si akla geliyor. 2012’de yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesi Ulusal Cephe’nin oy oranının arttığı ve yüzde 12’ye ulaştığı gözlemleniyor. Partiyi babasından devralan kızı Marine Le Pen’in cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ilk turunda üçüncü olması bekleniyor. Avrupa’da lider ve bazen de model konumunda olan 75.000 üyeye sahip Le Pen’in partisi “Front National”ın sürekli Yahudi düşmanlığı aşlamaya çalıştığı, şiddet eğilimli ve Neonazilerle işbirliği içinde olduğu bilinmektedir.²⁴³ Ayrıca, ırkçı Fransız kuruluşları, sayıları 3,5 milyon oldukları tahmin edilen yabancı işçi, göçmen ve sığınmacıya, Müslüman oldukları için karşıdır. Bir yandan, onların, dillerini, kültürlerini bırakmalarını beklemekte, diğer yandan da, onlara, işe alırken, konut edinirken, sağlık hizmetlerinde yabancı muamelesi yapmaktadırlar. Le Monde gazetesine göre; Fransa’da yapılan bir kamuoyu yoklamasında, her 5 kişiden birinin yabancı düşmanı olduğu ortaya çıkmıştır. Ankete katılanların yüzde 18’i, Fransa’daki Arap ve zenci sayısının fazla olduğunu, ülkedeki güvensizlik ortamının yabancılardan kaynaklandığını, ırkçılığa karşı mücadelenin gereksiz ve yabancılardan Fransa’ya uyum sağlamalarının olanaksız olduğunu savunmaktadır. Ankete katılanların yüzde 73’ü, göçmenlerin geliş nedeninin temelde sosyal güvenlik olanaklarından

²⁴³ Ataöv, Türkaya, “Fransa ve Azınlıkları”, 1 Temmuz 1998, Cumhuriyet Gazetesi, s. 15

yararlanmak olduğunu, yüzde 49'u ise, yabancı işgücünün Fransız ekonomisine yük getirdiğini söylemektedir. Ekonomik bunalım, işsizlik, küreselleşme, artan yabancı nüfus ve elden giden refah devletine karşılık, artan vergiler ve sosyal kesintiler Front National'in seçmen sayısını artırmaktadır.²⁴⁴

Belçika'da, Vlaams Blok (VB) adlı bağımsızlık hareketi yabancılara karşı mücadele etmektedir.²⁴⁵ VB'nin öneminin 1970'lerin sonundan itibaren artışı, Belçika'daki dilsel ayrılık ile yakından ilgilidir. Bağımsızlık talebi, yabancı düşmanlığı ve ırkçılık yanında partinin vurgu yaptığı diğer konular arasında, homoseksüellik ve kürtaj karşıtlığı da bulunmaktadır. VB, 2003 genel seçimlerinde % 11,6 ve Haziran 2004 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde % 24,1 oy toplamış ve 1 milyon seçmenin desteğini elde etmiştir.²⁴⁶ Ancak, 9 Kasım 2004'te Belçika'da temyiz mahkemesinin verdiği kararla parti bir suç örgütü olarak nitelendirilmiş ve 40.000 Euro para cezasına çarptırılmıştır. Bu karardan sonra partinin lideri Franz Vanhecke, Flaman Menfaati Partisi (Vlaams Belang / Flemish Interest- VB) adıyla yeni bir parti kurmuştur.

Belçikalı ırkçıların da Fransız Le Pen ve Alman Nazilerle ilişki içinde oldukları bilinmektedir. Aşırı sağ Vlaams Blok'un yükselişi Haziran 2011'de

²⁴⁴ Avrupa'da Irkçılık Kol Geziyor, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html> (erişim tarihi: 26.12.2011)

²⁴⁵ Unser Deutschland, a.g.e., s. 181

²⁴⁶ The Vlaams Blok in Flanders, http://www.politik.uni-mainz.de/ereps/download/belgium_overview.pdf (erişim tarihi: 30.12.2011)

yapılan seçimlerde son buldu. Bu partinin seçmenleri ılımlı Flaman Nasyonal Parti'yi tercih edince, Vlaams Blok büyük oranda etkisini yitirdi.²⁴⁷

Danimarka'da, aşırı sağın ses getirmesi Dansk Folkeparti'in (Danimarka Halk Partisi) 2001 seçimlerinde % 15 oranında oy almayı başarmasıyla gerçekleşti. DF, Danimarka'nın Avrupa Birliği'nden ayrılması gerektiğini savunmaktadır. Göçmenlere de tamamıyla karşı olan parti, göçün durdurulmasını, halen Danimarka'da yaşayan göçmenlerin ve sığınmacıların da ülkelerine geri gönderilmesini istemektedirler.²⁴⁸ Danimarka Halk Partisi 2001'den bu yana Liberal Muhafazakar Partilerin azınlık koalisyonunu ayakta tutuyor. Bu desteğin karşılığı ise Avrupa'daki en sert göçmen politikasının kabul edilmesi oldu. 1995'ten bu yana girdiği her seçimde oyunu arttıran Halk Partisi ülkedeki üçüncü büyük parti ve seçimlerde "Danimarka Danimarkalıların" sloganını kullanıyor.²⁴⁹

İtalya'da (2001 Mayıs genel seçimlerinde % 0,5 civarında oy alan, Forza Nuova ve Fronte Nationalize gibi küçük partiler bir yana bırakıldığında) aşırı sağı temsile eden üç parti mevcuttur; Alleanza Nazionale (Milliyetçi İttifak), Movimento Sociale-Fiamma Tricolore (Sosyal Hareket-Üç Renkli Bayrak) ve Lega Nord (Kuzey Cephesi).²⁵⁰ İtalya'da yabancı düşmanlığının nedeni, devletin kurumlarının ve siyasal sistemin bunalımından kaynaklanmaktadır. Uzun zamandan beri dışarıya işçi gönderen İtalya, şimdi dışarıdan işçi alan ülke haline

²⁴⁷ Avrupa'da Irkçılık Kol Geziyor, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html> (erişim tarihi: 26.12.2011)

²⁴⁸ Hançer Özlem, a.g.e. s. 41

²⁴⁹ Avrupa'da Irkçılık Kol Geziyor, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html> (erişim tarihi: 26.12.2011)

²⁵⁰ Extreme Right Parties in Italy, http://www.politik.uni-mainz.de/ereps/download/italy_overview.pdf (erişim tarihi: 30.12.2011)

gelmiştir. İtalya’da, Arap ve siyah göçmenlerin ekonomik yönden ikinci sınıf hale getirilmeleri doğrultusunda çalışma yapılmaktadır. Haziran Belediye seçimlerinde “Moviment Sociale Italiano-Destra Nazionale” (MSI-DN) dokuz belediyede oyların çoğunu almıştır. Diğer 16 belediyede de sağcı partiler oyların çoğunu toplamışlardır. İtalya’da durum, diğer Avrupa ülkelerinden farklı olmamıştır. İslam karşıtı söylemleriyle oy toplayan kuzeyin partisi Kuzey Ligi (Lega Nord), giderek etkisini artırıyor. Berlusconi’nin partisinin giderek oy kaybetmesiyle Kuzey Ligi sadece ülkenin kuzeyinde değil, orta kesimlerinde de oy oranını artırdı. Kuzey Ligi, 2008 seçimlerinde yüzde 8,3 oy alırken, son kamuoyu yoklamalarına göre oy oranı yüzde 12-13 civarındadır. Parti, Afrikalı göçmenler ve Romanlara karşı düşmanca bir politika yürütüyor.²⁵¹

İspanya, Uluslararası Neonazi Birliği (CEDADE) New European Order’a üyelik ve geçici ev sahipliği yapmaktadır. Frente National (Milliyetçi Cephe) yurtdışındaki partilerle işbirliği içindedir. 17 Mart 1993 tarihli kararla 37 yasa çıkarılmasına rağmen Nazi propagandası yapılmaktadır. Irkçı saldırılar sonucu Latin Amerikalı iki kadın öldürülmüştür. Faşist Franco yönetimi nedeniyle ırkçılığa karşı duyarlı bir tabana sahip olan İspanya’da Müslümanlara karşı nefret söylemlerine sahip Platforma Partisi ülkedeki son seçimlerden güçlenerek çıktı.

Norveç’te, Aşırı sağ İlerici Parti, 1997’den bu yana ülkenin ikinci büyük partisi olmaya devam ediyor. Geçen yıl yapılan seçimlerde oyların yüzde 22,9’unu alan İlerici Parti mecliste 41 milletvekili ile temsil ediliyor. Parti, 2001-2005

²⁵¹ Avrupa’da Irkçılık Kol Geziyor, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html> (erişim tarihi: 26.12.2011)

arasında azınlık sağ koalisyonunu dışarıdan desteklemişti.²⁵² 2011 Temmuz’unda 91 kişinin öldürüldüğü katliam, Norveç’te ırkçı nefretin geldiği düzeyi göstermektedir.

İsveç’te Aşırı sağcı İsveç Demokratları’nın yüzde 5,7 oy aldığı İsveç aynı zamanda 1975’e kadar ari ırk yaratma amacıyla faaliyet gösteren bir enstitüye sahipti.²⁵³

Avusturya’da, Freiheitliche Partei Österreichs (FPÖ, Avusturya Özgürlük Partisi) ve Bündnis Zukunft Österreich (BZÖ - Avusturya’nın Geleceği için İttifak) özellikle antisemitizm konusunda bayraktarlık yapıyorlar. FPÖ’nün gerçek anlamda yükselişi 1986’da Jörg Haider’in partinin başına geçmesi ile başlamıştır. 1956’dan beri oyları % 5-7 arasında değişen FPÖ, Haider’in liderliğinde girilen ilk seçimlerde oy oranlarını ikiye katlamıştır. Parti, 1986’da % 9,7, 1990’da % 16 ve 1996’da % 21,9 oranında oy almıştır. 1996 Avrupa Parlamentosu seçimlerinde % 27,6 oy alarak sağ ve sol partilerle başa baş sonuçlar elde etmiştir.²⁵⁴ FPÖ, 1999’daki seçimde yüzde 42 ile ilk sırayı almıştı. Bu parti, AB’den gelen tepkiler nedeniyle hükümet kurmak yerine sadece hükümet ortağı olmuştu. Partinin başkanı Jörg Heider de hükümete girmemiştir. Partiden ayrılanlar, 2005’te BZÖ’yü kurmuştur. BZÖ ve FPÖ, 2009’daki son seçimde oyların yüzde 30’unu

²⁵² Avrupa’da Irkçılık Kol Geziyor, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html> (erişim tarihi: 26.12.2011)

²⁵³ Avrupa’da Irkçılık Kol Geziyor, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html> (erişim tarihi: 26.12.2011)

²⁵⁴ The Extreme Right in Austria, http://www.politik.uni-mainz.de/ereps/download/austria_overview.pdf (erişim tarihi: 30.12.2011)

olarak mecliste temsil hakkını elde etti. BZÖ ve FPÖ, şu anda Sosyal Demokrat-Muhafazakâr koalisyon hükümetine karşı muhalefet görevini yürütüyor.

Hollanda’da, Müslümanlara yönelik nefret söylemleriyle gündeme gelen politikacı Geer Wilders’in Özgürlük Partisi 2011 Haziran ayındaki seçimlerde oylarını yüzde 110 arttırmış ve seçimlerden üçüncü büyük parti olarak çıktı.²⁵⁵

İsviçre’de, Aşırı sağ İsviçre Halk Partisi (SVP), yakın zamanda ülkede minare yasağının referandumda kabul edilmesinin mimarı oldu. Hükümet ortağı olan SVP, son dönemde yapılan kamuoyu yoklamalarında oy kaybetmeye başladı. SVP, ülkeye yabancı girişine sınır istiyor.²⁵⁶

Yunanistan’da, Yunanlı ırkçılar, Hitler’in doğduğu yer olan Braunau’yu (Avusturya’da) kutsal yer ilan ederek dünya ırkçıları için hac ziyareti yapmışlardır. Atina’da basımevinde ırkçı yayınlar çıkarılmaktadır.²⁵⁷

Macaristan’da, Avrupa Birliği’ne uyum programı kapsamında izlenen ekonomik politika ile ekonomisi çöken ülkede tırmanan işsizlik göçmen karşıtı, ırkçı söylemlerin yükselmesine neden oldu. İlkbaharda yapılan seçimlerde milliyetçi-muhafazakâr Fidesz’i yüzde 52’lik oy oranıyla iktidara getirdi. Yine

²⁵⁵ Avrupa’da Irkçılık Kol Geziyor, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html> (erişim tarihi: 26.12.2011)

²⁵⁶ Avrupa’da Irkçılık Kol Geziyor, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html> (erişim tarihi: 26.12.2011)

²⁵⁷ Avrupa’da Irkçılık Kol Geziyor, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html> (erişim tarihi: 26.12.2011)

ırkçılık ve Yahudi karşıtlığı suçlamalarına muhatap olan Jobbik oyların % 16'sını aldı.²⁵⁸

Sovyetler Birliği'nin parçalanması ve bunun sonucunda ortaya çıkan göç olayları, işsizlik, artan yabancı nüfus ve buna paralel olarak gelişen kimlik bunalımı, Avrupalının kendi milli köklerine yönelmesine neden olmuştur. Dil, kan, toprak, milliyet gibi kimlik değerlerine sarılan bu insanlar, aşırı sağcı partilerle, Neonazi örgütlerinin güçlenmesine ve yabancılara karşı şiddet kullanmasına zemin hazırlamışlardır.

Ülkelerinde yaşanan sosyal bunalımların sorumlusu olarak gördükleri yabancılara karşı düşmanca duygular besleyen ve onların tekrar ülkelerine dönmeleri ile sorunların biteceğini düşünen bu insanlar, onlara karşı şiddet kullanılmasına sessiz kalarak, aşırı sağcı partileri ve Neonazi hareketlerini onayladıklarını bu şekilde göstermektedirler.

Gelişmiş Avrupa ülkelerinde eşitlikçi olmayan dünya görüşüne sahip bu insanlar, kendileri ile yabancılarını, “biz” ve “onlar” diye ayrı gruplandırıp, kendi ait oldukları grubu yüceltmektedirler. Onları aşağılayarak, dışlayarak, sahip olduklarını onlarla paylaşmak istemediklerini ortaya koymakta ve sorunların kaynağı olarak onları görmektedirler.

²⁵⁸ Avrupa'da Irkçılık Kol Geziyor, <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html> (erişim tarihi: 26.12.2011)

7. AB’de Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı ile Mücadele

AB ekonomik temelli bir örgüt olarak kurulduğundan dolayı ırkçılık ve yabancı düşmanlığı gibi konularda hukuki altyapının gelişmesi oldukça gecikmiştir. Bugüne kadar çeşitli tarihlerde alınmış Konsey İlke Kararları bulunmasına rağmen, Irkçılık ve ayrımcılığa karşı mücadele kapsamında en önemli adımlar 1999 tarihli Amsterdam Antlaşması sonrasında atılabilmektedir.

7.1. Amsterdam Antlaşması ve Almanya’daki Uygulanışı

Avrupa Birliği’nde 1999 Amsterdam Antlaşması vasıtasıyla ırk, cinsiyet, etnik köken, din veya dünya görüşü, engelli olma, yaş ya da cinsel eğilime dayanan ayrımcılıklara karşı uygun görülen önlemleri oybirliği ile alma yetkisi AB Konseyi’ne verilmiştir. AB yasa koyucusu Avrupa Topluluğu’nun Kurulmasına İlişkin Sözleşmede (kadın ve erkekte ücret eşitliği de dahil olmak üzere mesleki alanda eşitlik) 4 yönerge çıkarmıştır;

1. Irk veya Etnik Kökene Bakılmaksızın Kişilere Eşit Muamele Yönergesi.
2. İş ve Mesleki Alanda Eşit Muamelenin Gerçekleştirilmesine Dair Genel Çerçevenin Belirlenmesine İlişkin Önergesi. Avrupa Birliği, İş Çerçeve Yönergesi vasıtasıyla; din veya dünya görüşü, engelli olma, yaş veya cinsel eğilime dayanan ayrımcılıkla mücadeleye ilişkin genel çerçeveyi belirleme hedefini gütmektedir.
3. Mal ve Hizmet Erişimi ile Sunumunda Kadın ve Erkek Eşitliği İlkesinin Gerçekleştirilmesine İlişkin Yönergesi.

4. İşe Erişim, Mesleki Eğitim ve Mesleki Yükselme ile Çalışma Şartlarına İlişkin Kadın ve Erkek Eşitliği İlkesinin Gerçekleştirilmesine İlişkin Yönergesi.

AB Eşit Muamele Yönergeleri'nde sayılan insan grupları, söz konusu yönergeler tarafından özellikle korunmaya muhtaç olarak görülmektedirler.

Amsterdam Antlaşması ile getirilen yukarıda bahsedilen 4 yeni yönerge Alman Hukukuna 18.08.2006 tarihinde yürürlüğe giren Genel Eşit Muamele Yasası (AGG – Allgemeines Gleichbehandlungsgesetz) ile uyarlanmıştır. Mal ve hizmet erişimi ve sunumunda, yasanın mağdur etme yasağı, söz konusu yönergelerin dışına çıkarak ırksal ayrımcılık/etnik köken ve cinsiyet özellikleri yanında, din/dünya görüşü, yaş, engelli olma ve cinsel kimliği (yönelimi) de kapsamaktadır. Federal Almanya Parlamentosu yasanın kanun gerekçesinde, Almanya'daki tüm insanların eşit şansa sahip olmadıklarını belirtmiştir. Bu nedenle Genel Eşit Muamele Yasası'nın amacı, mağduriyetleri engellemek veya bunları gidermektir. Çoklu ayrımcılık olarak adlandırılan ve birçok özelliğe dayanan eşitsiz muameleler de bu yasada düzenlenen konular arasında yer almaktadır.²⁵⁹

7.2. Avrupa Temel Haklar Ajansı

Avrupa Temel Haklar Ajansı (FRA) 168/2007 sayılı Konsey Tüzüğü ile 1 Mart 2007 tarihinden itibaren faaliyetlerine başlamıştır. 1997'de kurulan Avrupa Irkçılık

²⁵⁹ www.antidiskriminierungsstelle.de/DE/DasGesetz/dasGesetz_node.html (erişim tarihi: 05.07.2012)

ve Yabancı Düşmanlığını İzleme Merkezi'nin (EUMC –European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia) yerine kurulan ajansın merkezi Viyana'dadır. Ajansın yönetim kurulunda her üye ülkeden bir, AB Komisyonu'ndan iki, Avrupa Konseyi'nden bir temsilci bulunmaktadır.

Temel haklar konusunda “gözlem ve izleme” işlevi gören ajans, AB kurumlarına ve üye ülkelere bilimsel temelli çeşitli veriler, analizler ve araştırmalar temin etmektedir. Çalışma ve kapsama alanı AB üyesi ve adayı ülkelerle sınırlıdır. Ajansın, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa Konseyi ile “tamamlayıcı ve paralel” çalışmalar yapması, Avrupa hukukunun insan haklarına uyarlanması yönünde çaba harcaması hedeflenmektedir.

Avrupa Temel Haklar Ajansı'nın bireysel dosyaları ele alma, inceleme ve karar bağlama yetkisi yoktur sadece üye ülkelere ve kurumlarına hizmet verebilmektedir.

Görevlerini bağımsız olarak yürüten ajansın hedefi, Topluluk ve üye devletlerin ilgili kurum ve makamlarına, bu kurum ve makamları kendi uzmanlık alanları dahilinde temel haklara tamamen uyması için tedbir alırken veya tutum belirlerken desteklemek amacıyla, Topluluk hukukunun uygulanmasında temel haklara ilişkin yardım ve uzmanlık sağlamaktır.²⁶⁰

FRA, 2007 Ağustos tarihli raporunda, AB üye devletlerinde ırkçılık ve yabancı düşmanlığı konusuna yer vermiştir. Üye devletlerde 2006 yılı boyunca meydana gelen ırkçı ve yabancı düşmanı gelişmeleri kapsayan rapor; yasal sorunlar, istihdam, eğitim, barınma, ırkçı şiddet ve suç konularını içine alan beş tematik

²⁶⁰ Yılmaz, Fatma, s.175

konuda yayınlanmıştır. Tüm AB içinde ırkçı şiddet ve suçun ciddi bir sosyal hastalık teşkil ettiği belirtilen raporda, söz konusu suçların üye devletlerce kayıt altına alınmaması nedeniyle sorunla mücadelede kanıta dayalı suç önleme politikalarının yokluğundan yakınılmıştır.²⁶¹

2009 Mayıs'ında yayımlanan başka bir raporun inceleme konusu, Müslümanlara Karşı Ayrımcılık olmuştur. Raporda, dinsel motifli olaylar hakkındaki veriler sınırlı olsa da, Müslümanların sözlü tehditlerden fiziksel saldırılara kadar değişen İslamofobik eylemlere maruz kaldıkları tespitinde bulunulmuştur. Müslümanların çoğunun (%79) ayrımcılık ve ırkçı suç vakalarını herhangi bir kuruma – polis de dahil devlet kurumları veya STK'lara – rapor etmediğini belirtmektedir. Özellikle vatandaşlığı olmayanların (geçici işçi, kaçak işçi vb.) ve ülkede çok kısa bir süredir yaşayan kişilerin ayrımcı ve ırkçı saldırılara maruz kaldıklarında çeşitli nedenlerle şikayet etmekten çekindikleri ifade edilmiştir.²⁶²

7.3. Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı ile Mücadeleye İlişkin Çerçeve Kararı

Daha önce Lüksemburg'un AB dönem başkanlığı sırasında gündeme gelen ancak ırkçılık ve yabancı düşmanlığını körükleyen beyanlara yönelik cezai yaptırımlar konusunda bir uzlaşmaya varılamadığı için askıya alınan Çerçeve Kararı, Almanya'nın AB dönem başkanlığını üstlendiği süreçte yeniden gündeme alındı ve Avrupa Birliği Konseyi'nce 28 Kasım 2008 tarihinde kabul edildi. Kararın tam başlığı *Irkçılığın ve Yabancı Düşmanlığının Bazı Biçimleri ve İfade Ediliş Tarzları*

²⁶¹ Yılmaz, Fatma. s.176

²⁶² European Union Agency for Fundamental Rights, “Müslümanlara Karşı Ayrımcılık Raporu”, Viyana/Madrid, 28 Mayıs 2009

ile Ceza Yasaları Yoluyla Mücadele için AB Çerçeve Kararı (EU Framework Decision on Combating Certain Forms and Expressions of Racism and Xenophobia by Means of Criminal Law)’ dır. Böyle bir Çerçeve Kararı kabul edilmesi ihtiyacının ortaya çıkması, bazı AB üyesi ülkelerde görülen ırkçılık ve yabancı düşmanlığı belirtilerinin AB ülkelerini rahatsız edecek boyutlara ulaştığını ve buna karşı bir önlem alınması ihtiyacının hissedilmeye başladığını göstermektedir.

Çerçeve Kararının 1. maddesi “*İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığını ilgilendiren Suçlar*” başlığını taşımaktadır. Maddenin birinci paragrafında da hangi eylemlerin cezayı gerektiren suçlar olduğu belirtilmektedir. Söz konusu madde şöyledir:

Madde 1

Her üye devlet aşağıdaki kasdi suçların cezalandırılmasını güvence altına almak için gereken önlemleri alacaktır:

- a) Bir grup şahsa veya böyle bir gruba mensup bir kişiye karşı, ırkı, rengi, dini veya herhangi bir ırka, milliyete veya aileye mensup olması nedeniyle şiddet veya nefreti açıkça teşvik etmek,*
- b) Toplumda açıkça yazı, resim veya sair maddeleri dağıtmak suretiyle (a) maddesinde belirlenen eylemlerden birini gerçekleştirmek,*
- c) Irk, renk, din, soy veya ulusal ya da etnik kökeninden ötürü bir grup insan veya böyle bir grubun bir mensubuna karşı işlenmiş olan soykırımı, insanlığa karşı suçları ve Uluslararası Ceza Mahkemesi Statüsünün 6, 7 ve 8. maddelerinde tanımlanan*

savaş suçlarını, böyle bir gruba veya grubun bir mensubuna karşı şiddet veya kini teşvik edecek biçimde açıkça övmek, inkâr etmek veya kabaca önemsememek;

d) Irk, renk, din soy veya ulusal ya da etnik kökeninden ötürü bir grup insan veya böyle bir grubun bir mensubuna karşı işlenmiş olan Uluslararası Askeri Ceza Mahkemesini kuran 8 Ağustos 1945 tarihli Londra Anlaşmasına ek Şart'ın 6. maddesinde tanımlanan suçları, böyle bir gruba veya grubun bir mensubuna karşı şiddet veya kini teşvik edecek biçimde açıkça övmek, inkâr etmek veya kabaca önemsememek;

Üye devletler 1. madde çerçevesinde kamu düzenini bozan eylemlerle tehdide yönelik kötü niyetli eylemleri cezalandırma konusunda seçim yapabilir. Birinci bentte dine yapılan atıf, bir grup insan veya böyle bir grubun bir mensubuna karşı farklı ırk, renk, soy, ulusal veya etnik kökenleri bahane edilerek yapılacak eylemleri kapsamak amacıyla yapılmıştır.

Herhangi bir üye ülke, bu Çerçeve Kararını kabul ederken veya daha sonra yapacağı bir beyanla, yukarıda 1(c) veya 1(d) bentlerinde belirtilen suçların inkarını veya kaba biçimde önemsememek eylemini, ancak, bu bentlerde belirtilen suçların ya o üye ülkenin mahkemesince ve/veya uluslararası bir mahkemece yahut da sadece uluslararası bir mahkemece verilmiş kesin bir kararın mevcut olması halinde, cezalandırılması gereken bir suç haline dönüştüreceğini belirtebilir.

Yukarıdaki (c) bendi ile “soykırımı inkâr etme” de, cezalandırılması gereken suçlar arasına alınmış olmaktadır. Soykırım olduğu uluslararası bir mahkeme kararlarıyla da kanıtlanmış olayların inkarının cezalandırılmasını saygıyla

ve takdirle karşılamak gerekir. Nitekim Batı’da bazı ülkeler bu eylemi cezalandıran yasalar da çıkarmaya başlamışlardır. Bu bentte yer alan hükümler, üye devletlere şu iki seçenekten birini seçme hakkı vermektedir:

- herhangi bir eylemin ancak yetkili bir uluslararası mahkeme tarafından soykırım olarak nitelenmiş olması halinde, bu eylemi inkar eden şahısları cezalandırmak veya
- herhangi bir eylemin yetkili bir ulusal ve/veya uluslararası mahkeme tarafından soykırım olarak nitelenmiş olması halinde de, bu eylemi inkar eden şahısları cezalandırmak.

Çerçeve Kararında yer alan bu seçme hakkına göre, herhangi bir ülke Kararı kabul ederken bir beyanda bulunarak, eğer kendi ulusal mahkemesi 1. maddenin 1 (c) paragrafında kayıtlı soykırım suçunun işlenmiş olduğuna karar verirse, söz konusu soykırımı inkar edenleri cezalandıracak kanunları çıkaracağını belirtebilir. Bunu belirttikten sonra da, o yasaları çıkarmak, söz konusu ülkenin ahdi yükümlülüğü haline gelmektedir. Zaten Çerçeve Kararın 10. maddesi üye ülkelerin bu yükümlülüğünü bir takvime de bağlamıştır. Söz konusu madde şöyledir:

Madde 10

- 1. Üye ülkeler bu Çerçeve Kararının hükümlerine uymak için gerekli önlemleri 28 Kasım 2010 tarihine kadar alacaklardır.*
- 2. Üye ülkeler, aynı tarihe kadar Konsey Sekreteryasına ve Komisyona bu Çerçeve Kararı ile kendilerine yüklenen yükümlülüklerin ulusal yasalara aktarılmış olduğunu*

gösteren metinleri göndereceklerdir. Bu bilgiler kullanılmak suretiyle Konsey tarafından hazırlanacak bir rapora ve Komisyon tarafından kaleme alınacak bir rapora dayanarak 28 Kasım 2013 tarihinde üye ülkelerin bu Çerçeve Kararının hükümlerine ne ölçüde uydukları değerlendirilecektir.

Çerçeve Kararı, içerdiği hükümleri ihlal edenlere verilecek cezayı da ülkelerin tercihine bırakmamış, bu konuda bir yeknesaklık öngörmüştür. Verilecek ceza Çerçeve Kararının 3. maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu madde şöyledir:

Madde 3

Her üye ülke 1 ve 2. maddelerde belirtilen davranışların etkili, orantılı ve caydırıcı cezai yaptırımlara tabi tutulması için gerekli önlemleri alacaktır.

Her üye ülke 1. maddede belirtilen davranışın 1 yıldan 3 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılması için gerekli önlemleri alacaktır.

Çerçeve Kararı 1. maddede sayılan suçları işleyenleri cezalandırmakla kalmamış, 2. maddede yer alan hükümlerle, bu suçların işlenmesini teşvik edenlerin ve ona yardımcı olanların cezalandırılmalarını da öngörmüştür.

Çerçeve Kararının 5. maddesine göre, 1. maddede belirtilen suçları işleyen şahıs bir tüzel kişiliğin mensubu ise o tüzel kişilik cezalandırılabilir. Bu suç, tüzel kişiliğin yöneticisinin gerekli denetimi ve gözetimi yapmamasından

kaynaklanmışsa ve suçun işlenmesi tüzel kişiliğe bir yarar sağlıyorsa yönetici cezalandırılabilir.²⁶³

Sonuç

Irkçılık, kendinden olmayana, dili, dini, kültürü ve bazen de görüntüsü ile farklı olana gösterilen düşmanlıktır. Irkçı ideolojilerde insanlar “Biz ve Onlar” diye gruplandırılır. “Biz” grubu “Onlar” grubunu sürekli aşağılayıp, olumsuz olayların sorumlusu olarak göstererek, kendi grubunu yüceltir. Bu durum özellikle “Biz” grubunun kendini zayıf hissettiği dönemlerde artar.

Ekonomik bunalımlar sonucu ortaya çıkan toplumsal sorunlarda yabancılar “ötekine” duyulan nefret ve korkunun simgeleridirler. Yabancı düşmanlığında daha çok dini, dili, kültürü ve fiziksel görünümü en farklı olan kitle hedef alınır. Yabancı düşmanlığı toplumların ortaya çıkışı ile başlamış, nitelik değiştirerek günümüze kadar süregelmiştir. Roma’da yabancı düşmanlığı “Uygar Olanlar” ve “Uygar Olmayanlar” olarak belirlenmekteydi. Roma İmparatorluğu’nun yıkılmasından sonra ise, yabancı düşmanlığı dinsel farklılıklardan kaynaklanmıştır. Hristiyan Batı ile Müslüman Doğu kavramları bu dönemde

²⁶³ Yakış, Yaşar. “AB’nin Bir Çerçeve Kararında Soykırımı İnkâr Suçu”, Ermeni Araştırmaları, sayı: 37-38, s.275-292 arası sayfalardan derlenmiştir, 2011

ortaya çıkmıştır. Ortaçağ'da Avrupalıların yaşadıkları ekonomik bunalımı aşmak amacı ile Papalık, İpek ve Baharat Yollarını ellerinde bulunduran Türklerin ve tefecilikle uğraşan Yahudilerin zenginliğine karşı dini ön plana çıkararak iç ve dış Haçlı Seferlerini düzenlemiştir. Avrupalıların Türklere ve Yahudilere yönelik düşmanlığı zaman zaman onların kafasında Türklerle Yahudilerin özdeşleştirilmesine neden olmuştur. Arnold J. Toynbee'nin de belirttiği gibi, Yahudilerle Türkler Avrupa ile ilişkiye girdikleri dönemden beri dini inançları ve kültürel gelenekleri ile “garip milletler” olarak algılanmışlardır. Bu ulusların güçlü dönemlerinde garip bulunan özellikleri pek sorun yaratmamıştır; fakat güçlerini yitirdikleri andan itibaren bu özellikleri aşağılanma nedeni olmuştur. Günümüzde yabancılara yönelik saldırılar genelde Almanya'da Türkleri, Fransa'da Kuzey Afrikalıları ve İngiltere'de ise, Asyalıları hedef almıştır.

Almanya'da ekonomik bunalım dönemlerinde yaşanan olumsuzluklardan II. Dünya Savaşı'ndan önce Yahudiler, II. Dünya Savaşı'ndan sonra da yabancılar ve giderek özellikle Türkler sorumlu tutulmuşlardır. Yahudi ve Türk düşmanlığı Ortaçağ'da kilise aracılığıyla halka yayılırken 15. yüzyıldan itibaren yazılı basın da buna aracılık etmeye başlamıştır.

Yahudileri içinde bulundukları topluma zarar veren “basiller” olarak tanımlayan Hitler döneminde, Yahudi düşmanlığını yayarak beyin yıkama politikasını gerçekleştirmek amacıyla çoğu Alman yazar tarafından Yahudilere karşı nefret kusan bir yayın seli oluşturulmuştur. Yahudi düşmanlığı ekonomik, siyasi, dini, psikolojik nedenlere ve önyargılara dayanmaktadır.

Ekonomik nedenler, Yahudilerin toprak sahibi olmalarına izin verilmediğinden, tefecilik ve bankerlikle uğraşarak zenginleşmeleri karşısında, Ortaçağ'da Avrupa'nın Hristiyan hükümdarlarının dini gerekçelerin arkasına sığınarak Yahudilerin mallarını yağmalamalarıdır.

Siyasi neden olarak değerlendirilebilecek husus, Yahudilerin dünya egemenliğini ellerine geçirme planları olduğu varsayılan “Zion Yasalarının Protokolleri” adlı belgelerin 1903 yılında Rusya’da yayımlanmasıdır. Daha sonra buradan dünyanın diğer ülkelerine yayılan bu belgelerle Yahudiler dünyaya, yıkıcı yeraltı siyasi hareketinin neferi olarak tanıtılmışlardır.

Dini neden, Hz. İsa’nın öldürülmesinden Yahudilerin sorumlu tutulmasıdır. Ayrıca Yahudilerin Hz.İsa’nın Allah’ın oğlu olduğunu kabul etmemeleri Hristiyanlık karşıtı gösterilmelerine sebep olmuştur.

Başta Sigmund Freud ve Maurice Samuel gibi bilim insanlarının Yahudi düşmanlığını Hristiyanlığa ve Hristiyanlara duyulan gizli nefretin ifadesi olarak yorumlamaları psikolojik nedenlerdir.

Önyargılara gelince, Yahudilerin sayısız olumsuz özelliği kendilerinde topladıkları, iş yaşamında açgözlü, görgüsüz ve hilekar oldukları, edebiyatı ve sanatı yozlaştırdıkları, sevimsiz, esrarengiz insanlar oldukları imgesi bilinçlere yerleştirilmiştir.

II. Dünya Savaşı esnasında altı milyon Yahudi'nin Almanlar tarafından sistemli soykırımına neden olan bu düşmanlık, II. Dünya Savaşı'ndan sonra da Batı Almanya'ya göçmen işçi olarak gelen yabancılara ve özellikle Türklere yöneltilmiştir. 1961'de Berlin Duvarı'nın örülmesi sonucu Doğu Almanya ile bağlantısı kesilen Batı Almanya geliştirmekte olan ülkelere yabancı işçi istihdam etmeye başlamıştır. 1973 yılından sonra ekonomik bunalım nedeniyle Federal Almanya, Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ülkeleri dışındaki ülkelere işçi alımını durdurmuştur. Yalnız işçilerin ailelerinin yanlarına getirilmesine (Aile Birleşimi) izin verilmiştir. Ekonomik bunalımla birlikte gittikçe artan yabancı nüfusu Almanya'da yabancı düşmanlığının başlamasına neden olmuştur. Federal Almanya'da 1983 – 1989 yılları arasında çoğu Türk, Asyalı ve Arap olmak üzere yabancılara yönelik 1131 saldırı yapılmıştır. 1989 yılından itibaren Doğu Blok'u ülkelerindeki ekonomik gerileme, özelleştirmenin gerçekleştirilememesi, gelir dağılımındaki adaletsizlik, giderek artan işsizlik sonucu oluşan etnik ve sosyal çatışmalar ve yılgınlık, buradan gelişmiş ülkelere doğru göçün başlamasına ve bu ülkelere daha önce var olan yabancı düşmanlığının artmasına yol açmıştır.

Doğu Blok'u ülkelerindeki değişim Doğu Almanya ve Batı Almanya arasındaki ilişkilerin yumuşamasına ve 1989'un sonlarında Berlin Duvarı'nın kaldırılmasına neden olmuştur. Yapılan anlaşmalar sonucunda 3 Ekim 1990'da Demokratik Almanya ile Federal Almanya birleşmiştir. Birleşme sonrasında ortaya çıkan kimlik sorunu, en farklı olan yabancıya karşı dışlama ve saldırganlık

olaylarını artırmıştır. Kimlik bunalımının yanında ekonomik, sosyal ve siyasal alandaki değişikliklerin de yabancı düşmanlığına etkisi olmuştur.

Almanya'da bozulan sosyal ve ekonomik koşullara, artan işsizliğe çare bulamayan siyasetçiler, 60'lı yıllarda tren garlarında kutlamalarla karşıladıkları yabancıları kendi ülkelerine geri göndermeye çalışmışlar ve bu yönde teşvikler ortaya atmışlardır. Ayrıca yeni yabancıların gelmesini önlemek için 80'li yılların başından itibaren de vize uygulaması koymuşlardır.

Almanya'daki yabancı ve Türk düşmanlığının temelinde ekonomik, siyasi, dini, kültürel nedenler ve tarihten gelen önyargılar yatmaktadır.

Ekonomik nedenler, 11. yüzyılda başlayan Haçlı Seferlerine kadar gitmektedir. Bu dönemde başlayan çatışmalar 18. yüzyıla kadar sürmüştür. II. Viyana Kuşatması'nda Türklerin yenilmeleri sonucu onlara karşı bakış açıları değişen Almanlar, II. Dünya Savaşı'ndan sonra iş gücüne ihtiyaç duyduklarında önce Avrupa ülkelerinden, yetmeyince başta Türkiye olmak üzere Kuzey Afrika ve Asya ülkelerinden işçi alımına başlamışlardır. 1970'li yıllarda başlayan ekonomik bunalım sonucu giderek artan işsizlik, yaşam düzeyinin düşmesi ve buna karşılık yabancı nüfusun özellikle de Türk nüfusunun artması ve yabancıların ekonomik yönden güçlenerek işveren konumuna gelmesi, yabancı düşmanlığının körüklenmesinde önemli bir neden olmuştur.

Siyasi nedenlerde, 1970’li yıllardaki ekonomik bunalım sonucu Almanya, Avrupa Ekonomik Topluluğu dışındaki ülkelerden işçi alımını durdurmuş, yabancıların bölgelerdeki nüfus oranının % 12’yi geçmemesi vb. yasal önlemler almıştır. Bazı eyaletlerde yabancılara daha önce tanınan yerel parlamentoya seçme ve seçilme hakkı, 31 Ekim 1991’den itibaren kaldırılmıştır. 2005 tarihli Göç Yasası ile AB üyesi ve ABD gibi ülkelere gelenler hariç olmak üzere, yabancıların Almanya’ya gelmeleri zorlaştırılmış ve Almanya’da ikamet edenlerin yabancıların da sınır dışı edilmeleri kolaylaştırılmıştır.

Dini nedenler ise, Yahudilerde olduğu gibi, Türklerin de Hz.İsa’yı Allah’ın oğlu olarak kabul etmemeleri ve Hristiyanlık karşıtı olmaları önemli bir faktör olmuştur. Ayrıca Martin Luther’in Almanca’ya çevirip Türklere uyarladığı Ricoldo’nun “Kuran’ın Çürütülmesi” adlı yapıtında ve Türklerin İstanbul’u alıp Avrupa’ya ilerlemesi ile kilisenin Türk tehlikesine karşı oluşturduğu çalışmalarda, Türkler, zalim, barbar, güvenilmez, ahlaksız vs. ulus olarak tanımlanmışlardır.

Avrupa kültürüne uzak ülkelere Almanya’ya işçi olarak gelen yabancıların buradaki yaşama kültürel olarak ayak uyduramamaları ve kendi içine kapanık yaşamaları onların gittikçe Almanlara karşı yabancılaşmasına neden olmuştur. Bu durum yabancı düşmanlığının başlamasında bir diğer etkidir. Dil ve kültür olarak, Alman kültürüne uyum sağlamaya çalışan ikinci ve üçüncü kuşak yabancılar ise, bu defa nüfus artışı nedeniyle saldırı hedefi haline gelmişlerdir. Göçmen işçilerin ikinci ve üçüncü kuşak çocukları, yaşadıkları

ortam ve olaylar sonucu kimlik bunalımına düştüler. Daha sonra karşı saldırılar oluşturmak amacı ile değişik organizasyonlarda örgütlenmeye başladılar.

Önyargılar da ise, Türklere karşı zaten tarihten gelen “barbar”, “zalim”, “güvenilmez”, “ahlaksız”, “yayılmacı”, “kafir” vb. imgelere daha sonra değişik ülkelerden gelen koyu tenli, esmer görünümlü insanlardan oluşan işçi göçünün artmasıyla yeni imgeler eklenmiştir. Özellikle Müslüman topluluklar için, kadınlara karşı baskıcı olmaları, paraya düşkün olmaları, çok çocuk yapmaları, fiziksel görünümleri (örneğin, kara kafalı diye nitelendirilmeleri) gibi nitelendirmeler sayılabilir.

Almanya’da 1970’lerden sonra yaşanan ekonomik bunalım, işsizlik ve bunlarla birlikte gittikçe artan yabancı nüfusuna karşı Alman halkı arasında tepkisel hareketler başlamıştır. Önce dağınık şekilde başlayan tepkisel hareketler büyük reklamlarla gösterime giren Joachim C. Fest’in Nazi Almanya’sını anlatan filmi sonucu, gençler arasında tekrar Nazi modasının esmesine neden olmuştur. Bu filmin gösteriminden sonra basında günlerce, belgelerle ve fotoğraflarla Nazi Almanya’sı dönemi işlenmiştir.

Yukarıda belirtilen nedenler sonucu gençler arasında önce şekilsel olarak (giysi, alabros saç tıraşı, motosiklet, zincir, bıçak vs.) Nazi Dönemi kopya edilmeye başlanmış, daha sonra bu gençler yabancılara ve özellikle Türklere karşı saldırılara yönelmişlerdir. Yabancı karşıtı gençler daha çok 15-20 yaşları arasında, eğitimde ve meslekte başarısız kimselerden oluşmaktadır. Başlangıçta dağınık olarak başlayan çete hareketleri gittikçe organize örgütler haline gelmiştir. Hitler

döneminde aktif olarak çalışan ve savaştan sonra Arjantin ve Kanada'ya kaçan Naziler, Almanya'da gelişen Neonazi Örgütlere dokümanlarla katkıda bulunmuşlardır. Almanya'da kalan eski Nazi Partisi üyelerinin bir kısmı bürokrasi içinde yer almış, askeri kesim içinde faaliyet gösterenler ise, Dostluk Dernekleri etrafında örgütlenerek NSPAD-AO (Alman Nasyonal Sosyalist İşçi Partisi Yabancı Ülkeler ve Yeniden Yapılanma Organizasyonu) vb. büyük organizasyonları kurmuşlardır. 1980'li yıllardan itibaren NPD gibi yabancı düşmanı partilerin kitle iletişim araçlarındaki yabancı karşıtı propagandaları, yukarıda sözü edilen örgütlenmeleri daha da cesaretlendirmiştir. Bu örgütler çerçevesinde önceleri yabancılara karşı sokak saldırıları şeklinde eylemler başlamış, gittikçe bu eylemler evlerin kundaklanarak, insanların yakılarak öldürülmesine kadar varmıştır.

Neonazi gruplara mensup *şiddete eğilimli* aşırı sağcıların büyük bir kısmı ileri düzeyde eğitim almamış, sosyal olarak toplumun içinde fazlaca yer almayan insanlardır. Bu gruplarca hararetle savunulan, yabancılara işlerini ellerinden aldıkları tezi aslında bir "*bahane*"den ibarettir. Almanya'daki yabancılar artık işçi konumundan işveren konumuna yükselmiş durumdadır. Bu insanlar, kurdukları işletmelerle önemli sayıda istihdam yarattılar ve bu işletmeleri ile hem Alman Gayrı Safi Milli Hasılasına hem de ihracatına azımsanamayacak düzeyde katkıda bulunmaktalar.

Bunun dışında, işsizliğin artmasında önemli bir diğer etken, yabancı işçilerin Almanya'ya gelmesinden ziyade, Alman sermayesinin ucuz işgücü ve

düşük maliyetler sebebi ile AB içinde Polonya, Macaristan, Çek Cumhuriyeti ve Romanya gibi ülkeler ile Çin, Hindistan, Tayvan, Endonezya, Vietnam gibi Uzakdoğu Asya ülkelerine gitmesidir.

Kaldı ki, teninin, ırkının, dininin ya da dilinin farklı olmasından ötürü insanların işe alınmamaları, işinden çıkarılmaları, tacize uğramaları ya da öldürülmeleri temel insan haklarının ihlali açısından sorgulanması gereken bir konudur. İnsanların yaşama, çalışma ve medeni ölçülerde hayatını idame ettirme özgürlüğünün aşırı sağcı ırkçı gruplarca barbarca ellerinden alınması, bu tür şiddet eylemlerinin 80’li yılların başından beri sürekli tekrarlanması ve bazı iyi niyetli çabalara rağmen halihazırda etkili önlemlerin hükümet yetkililerince bir türlü alınamamış olması insan hakları öğreticiliğine soyunan başta Almanya olmak üzere birçok Avrupa ülkesinin göz ardı ettiği bir utanç olarak karşımızda durmaktadır.

Neonazilerin yabancılara yönelik saldırılarına karşı Alman Hükümeti yeterli önlemleri almayınca yabancı gençler kendi aralarında savunma amaçlı çeteler oluşturmaya başlamışlardır. Bu çete üyeleri de genelde eğitimde ve meslekte başarısız gençlerden oluşmaktadır. Bunların yanında Almanya’da yaşayan yabancılara sorunlarına çözüm bulmak amacıyla parti politikası bağlamında birlikler, göçmen birlikleri, meslek grubu örgütleri ve ikinci kuşağın kurduğu çeşitli Akademisyenler Birliği vb. dernekler oluşmuştur.

1980’li yıllardan sonra yabancılar hakkında olumsuz imgeleri içeren fıkralar sohbet ortamlarında giderek yaygınlaşmıştır. II. Dünya Savaşı öncesi Yahudiler için söylenen fıkralar bu dönemden sonra düşman olarak görülen yabancılara uyarlanmıştır.

1980’li yıllarda basın, yabancı sorununun artık Türk sorunu haline geldiğini ve Türklerin % 25’inin işsiz olmaları nedeniyle işsizlik parası aldığını defalarca işlemesi, Almanlar üzerinde Türklerin çalışmadan onların sırtından geçindiği imgesini oluşturmuştur. Bu durum Türk düşmanlığını körüklemektedir. Örneğin, Aralık 1981 tarihli Der Spiegel dergisinde “Türk Düşmanlığı Resmen Başlamıştır” başlığı ile yayımlanan yazıda; “Yabancılar arasında 1,4 milyonla Türklerin birinci sırada olduğu biliniyor. SPD (Sosyal Demokrat Partisi) Milletvekili Thomas Schröder’e göre; problem artık sadece Türkler problemi haline gelmiş bulunuyor. Zira yabancılar arasındaki işsizlik oranı % 11.2 iken Türklerin %25’i işsiz durumdadır. 209 bin Türk, işsizlik parası alıyor” haberi bu konuyu desteklemektedir. Bu yazının diğer bir paragrafında ise, “*Almanya’da yabancı, daha doğrusu Türk düşmanlığı*, önce dedikodu şeklinde başladı ve bugün korkunç boyutlara ulaştı. Alman Knaipelerinde (meyhanelerinde) 'Bir Türk ile Yahudi arasında ne fark vardır?' sorusu soruluyor ve 'Yahudiler kışlarına tekme yi yiyip gittiler. Türkler henüz yemediler' yanıtı veriliyor” denilmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

1. Andersen, Uwe, Wichard, Woyke, “**Handwörterbuch des politischen Systems der Bundesrepublik Deutschland**”, Bundeszentrale für politische Bildung, Bonn, 2003,
2. Armaoğlu, Fahir, “**20. Yüzyıl Siyasi Tarihi 1914-1995**”, Ankara, Alkım Yayınevi,
3. Ataöv, Türkkaya, “**Siyonizm ve Irkçılık**”, İstanbul, İleri Yayınları, 2006,
4. Balibar Etienne, Wallerstein Immanuel, “**İrk-Ulus-Sınıf**”, Çev: Nazlı Ökten, İstanbul, Metis Yayınları, 1993,
5. Brubaker, Rogers, “**Fransa ve Almanya’da Vatandaşlık ve Ulus Ruhu**”, Çeviri: Vahide Pekel, Ankara, Dost Yayınevi, 2009,
6. Canşen Efgan, “**Hitler’den Torunlarına Almanya’da Eski ve Yeni Sağ**”, İstanbul, Göçebe Yayınları, 1997,

7. Duverger Maurice, **“Politikaya Giriş”**, Çev.: Samim Tiryakioğlu, 1984, Varlık Yayınları, İstanbul,
8. Ebelink, Hans ve Birkenfeld, Wolfgang, **“Die Reise in die Vergangenheit”**, Braunschweig, Westermann Verlag, , 1981,
9. Hitler, Adolf, **“Kavgam”**, Çeviri, A.Nejad, İstanbul, Toker Yayınları, 1992,
10. Jäggi J. Christian, **“Rassismus”**, Köln, Orell Füssli Verlag, 1992,
11. Klein, Thomas, Loseman Volker, Mai Günther, **“Judentum und Antisemitismus von der Antike bis zur Gegenwart”**, Düsseldorf, Droste Verlag, 1988,
12. Lewis Bernard, **“Semitizm ve Anti-Semitizm, Çatışma ve Önyargıya Dair”**, İstanbul, Everest Yayınları, 2003,
13. Miles, Robert **“İrkçilik”**, Türkçesi: Sibel Yaman, İstanbul, Sarmal Yayınevi, 2000,
14. Mora, Necla, **“Alman Kültüründe Düşman İmgesi”**, Alt Kitap, 2009,
15. Oswald, Walter. **“Die Rückkehr der Führer”**, Wien-Zürich, 1991,
16. Ömer Erdoğan, **“Yahudilik Tarihi”** , Kalipso Yayınları, İstanbul
17. Rattansi Ali, Westwood Sallie, **“İrkçilik, Modernite ve Kimlik”**, Çev: Seda Akyüz, İstanbul, Sarmal Yayınevi, 1997
18. Reinfrank Timo, **“Globalisierter Antisemitismus im 21. Jahrhundert. Zur Arbeit gegen den aktuellen Antisemitismus in Deutschland”**, Neues vom Antisemitismus: Zustände in Deutschland, Berlin, Karl Dietz Verlag, 2008,
19. Roth, Dieter, **“Meinungsstruktur der Republikaner”**, Mannheim, 1990,
20. Sander Oral, **“Siyasi Tarih, 1914-1994”**, Ankara, İmge Kitapevi, 2007
21. Somersan Semra, **“Sosyal Bilimlerde Etnisite ve İrk”**, İstanbul Bilgi üniversitesi Yayınları, İstanbul, 2004,

22. Söylemez, Kamer, “**Almanya’nın Mülteciler Politikası ve Irkçı Saldırıları**”, İstanbul, Z Yayınları, 1994,
23. Spohn Margret, “**Her şey Türk İşi**”, Çev.Leyla Serdaroğlu, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1996,
24. Stephane Bruchfelt ve Levine A. Paul, “**Erzählt es euren Kindern, Der Holocaust in Europa**”, München, Bertelsmann Verlag, 2000
25. Stöss, Richard, “**Rechtsextremismus im Wandel**”, Berlin, 2005,
26. Şenel, Alaaddin, “**İrk ve Irkçılık Düşüncesi**”, Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 1993,
27. Taş Mehmet, “**Avrupa’da Irkçılık, Göçmenler ve Aşırı Sağ Partiler**”, Ankara, İmge Kitabevi, 1999,
28. Türköne Mümtaz’er, “**Siyaset, Ulus-Devlet ve Milliyetçilik**”, İstanbul, Lotus Yayınevi, 2010,
29. Uçarol, Rıfat, “**Siyasi Tarih (1789-1994)**”, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş Dördüncü Baskı, İstanbul, Filiz Kitapevi, 1995,
30. **Unser Deutschland**, Çeviri: Ruth Härkötter-Uzun, Ayten Akdoğan, Merhaba Verlag, 1994, Ulm,
31. Willims Johannes, “**Nationalismus ohne Nation**”, Frankfurt am Main, 1985
32. Yılmaz Fatma, “**Avrupa’da Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı**”, Ankara, Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Yayınları, 2008,
33. Zarakolu, Ragıp, “**Doğu Avrupa Dosyası**”, İstanbul, Alan Yayınları, 1990,

Makaleler

1. Aktan Gündüz, **“Avrupa’daki Irkçılığın Kökenleri”**,
http://www.eraren.org/bilgibankasi/tr/index5_1_1.htm (erişim tarihi: 04.07.2011)
2. Ataöv, Türkkaya, **“Çatışmaların Kaynağı Olarak Ayrımcılık”**, A.Ü.S.B.F. İnsan Hakları Merkezi Yayınları, 1996, Ankara,
3. Balcı, Ergun, **“Yahudi Soykırımı ya da Modern Irkçılık”**, Cumhuriyet Gazetesi, 7 Mart 1994,
4. El-Kasım, Enis, **“Irkçılık ve Dünya Barışı”**, **Siyonizm ve Irkçılık**, Ankara, A.Ü.S.B.F. Yayınları No: 511, s. 7 - 17, 1982,
5. **Extreme Right Parties in Italy**, http://www.politik.uni-mainz.de/ereps/download/italy_overview.pdf (erişim tarihi: 30.12.2011)
6. Hövelmann, Holga, **“Neonazis haber im demokratischen Staat keinen Platz”**,
<http://www.mut-gegen-rechte-gewalt.de/print/debatte/kommentare/hoevelmann-kommentar-1> (erişim tarihi: 09.12.2011)
7. Kailitz, Steffen, **“Die Republikaner”**,
<http://www.bpb.de/methodik/T16G8K,0,REP.html> (erişim tarihi: 12.12.2011)
8. Laçiner, Ömer, **“Türkiye ve Almanya’da Antisemitizm ve Yabancı Düşmanlığı”**, Konrad-Adenauer Vakfı, <http://www.konrad.org.tr/23.%20Journalisten%20tr/209-218.pdf> (erişim tarihi: 30.08.2011)
9. Lepszy, Norbert, **“Rechtsextreme Parteien”**, **Handwörterbuch des politischen Systems der Bundesrepublik Deutschland**, s. 581-588, Wiesbaden, 2009,
10. Özçalık, Sevil, **“Ötekileşme ve İşlevleri”**,
<http://www.daplatform.com/images/otekilesme%20ve%20islevleri.pdf>
(erişim tarihi: 05.06.2011)

11. Radke, Johannes, “**Rechtsterrorismus in Deutschland - Der Nationalsozialistische Untergrund (NSU)**”, Bundeszentrale für politische Bildung, [http://www.bpb.de/themen/MU132L,1,0,Rechtsterrorismus_in_Deutschland_Der_Nationalsozialistische_Untergrund_\(NSU\).html](http://www.bpb.de/themen/MU132L,1,0,Rechtsterrorismus_in_Deutschland_Der_Nationalsozialistische_Untergrund_(NSU).html) (erişim tarihi 01.12.2011)
12. Schiffer Sabine, Wagner Constantin, “Antisemitismus und İslamophobie-Neue Feindbilder, alter Muster”, **Rassismus und Diskriminierung in Deutschland**, s 10-15, Heinrich Böll Stiftung, Berlin, Nisan, 2010
13. Schubert, Klaus, Martina Klein: **Das Politiklexikon**, 4, Bonn,
14. Şenay, Bülent, “**Yahudi-Hristiyan İlişkileri Tarihi ve Anti-Semitizm-Oryantalizm İlişkisi**”, Uludağ Üni. İlahiyat Fak. Cilt II, Sayı: 2, s. 117-146, 2002
15. **The Extreme Right in Austria**, http://www.politik.uni-mainz.de/ereps/download/austria_overview.pdf (erişim tarihi: 30.12.2011)
16. **The Vlaams Blok in Flanders**, http://www.politik.uni-mainz.de/ereps/download/belgium_overview.pdf (erişim tarihi: 02.01.2012)
17. Yakış, Yaşar. “**AB’nin Bir Çerçeve Kararında Soykırımı İnkâr Suçu**”, Ermeni Araştırmaları, Sayı: 37-38, s.275-292, 2011
18. Zick, Andreas, “Spielarten des Rassismus”, **Rassismus und Diskriminierung in Deutschland**, s. 4-9, Heinrich Böll Stiftung, Berlin, Nisan 2010,

Resmi Raporlar - Yasalar - Siyasi Parti Programları

1. Bundesparteiprogramm der Republikaner, Cumhuriyetçilerin Parti Programı,
2. Der Verfassungsschutzbericht 2010, 2009, 2008 (Anayasayı Koruma Dairesi Raporları 2010,2009, 2008),

3. European Union Agency for Fundamental Rights, Müslümanlara Karşı Ayırmıcılık Raporu, Viyana/Madrid, 28 Mayıs 2009
4. Grundgesetz Bundesrepublik Deutschland (Federal Almanya Anayasası)
5. NPD Parteiprogramm, NPD Parti Programı, (2010)
6. Programm der Deutschen Volksunion, Alman Halkının Birliği Partisi Programı,
7. Staatsangehörigkeitsgesetz , (Alman Vatandaşlık Yasası)
8. Strafgesetzbuch, (Ceza Yasası),
9. Symbole und Zeichen der Rechtsextremisten, Bundesamt für Verfassungsschutz, Kasım 2011
10. Vereinsgesetz, (Dernekler Yasası)
11. Zuwanderungsgesetz , (Göç Yasası)

İnternet Adresleri

1. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Antisemitizm> , (erişim tarihi: 01.01.2012)
2. <http://www.ajcgermany.org> , (erişim tarihi: 11.05.2011)
3. <http://www.bmi.bund.de> (Bundesministerium des Innern - Federal İçişleri Bakanlığı), (erişim tarihi: 22.11.2011)
4. <http://www.clio-online.de> (Informationszentrum für Rassismusforschung), (erişim tarihi: 01.12.2011)
5. <http://www.dw-world.de/dw/article/0,,15556384,00.html> , (erişim tarihi: 15.12.2011)
6. <http://www.euractiv.com.tr> ,(erişim tarihi: 15.12.2011)
7. <http://www.netz-gegen-rassismus.de/> (Rassismus in Deutschland, Europäisches Netz Gegen Rassismus), (erişim tarihi: 22.11.2011)

8. <http://www.politische-bildung-brandenburg.de/themen/die-extreme-rechte>
(Brandenburgische Landeszentrale für politische Bildung),(erişim tarihi: 02.01.2011)
9. <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de> (erişim tarihi: 02.12.2011)
10. http://www.turkfederasyon.com/haberdetay.php?haber_kod=4377,
(erişim tarihi: 12.11.2011)
11. <http://www.turkiyeavrupavakfi.org/index.php/genel-haberler/2058-irkcilik.html>
(erişim tarihi: 26.12.2011)
12. <http://www.spiegel.de/spiegel/print/d-45140960.html>, Der Spiegel 29.sayı, 1962,
(erişim tarihi:04.07.2012)
13. http://www.mlwerke.de/me/me01/me01_347.htm, (erişim tarihi:04.07.2012)

14. <http://www.turkyahudileri.com/content/view/279/221/lang,tr/> ,
(erişim tarihi: 14.05.2011)
15. <http://www.ushmm.org> , (United States Holocaust Memorial Museum, Washington D.C), (erişim tarihi: 19.05.2011)
16. www.juridat.be/jurispdf/R/C/04/B/RC04B91.pdf, (Belçika yargı kararları için),
(erişim tarihi: 12.02.2011)
17. www.atonet.org.tr , (Ankara Ticaret Odası), (erişim tarihi: 18.12.2011)
18. www.bundeswahlleiter.de (Federal Seçim Kurumu), (erişim tarihi: 03.10.2011)
19. www.dvu.de (DVU web sayfası) (erişim tarihi: 12.12.2011)
20. www.eurstat.de (erişim tarihi: 19.12.2011)
21. www.filozof.net/Turkce/ideolojiler-tarihi/445-antisemitizm ,
(erişim tarihi: 17.05.2011)
22. www.focus.de (erişim tarihi: 07.12.2011)
23. www.islamicpopulation.com, World Muslim Population, (erişim tarihi: 19.12.2011)
24. www.npd.de (NPD web sayfası), (erişim tarihi: 14.12.2011)
25. www.rep.de (Cumhuriyetçilerin web sayfası), (erişim tarihi: 10.12.2011)
26. <http://tdkterim.gov.tr> , (erişim tarihi: 27.10.2011, 01.10.2011)
27. www.antidiskriminierungsstelle.de/DE/DasGesetz/dasGesetz_node.html (erişim tarihi: 05.07.2012)

Tezler

1. Doğan, Ahmet Atilla, **“Almanya’ya Türk Göçü Türkçe Yayın Yapan Radyo Televizyonlar”**, İ.Ü.S.B.E., Yayınlanmamış Doktora Tezi, 1994, İstanbul
2. Gerlich, Horts Peter, **“Sekundärer Antisemitismus in Deutschland nach 1989”**, Technische Universität Berlin, Diplomarbeit, 2001, Berlin
3. Hançer Özlem, **“Avrupa’da Aşırı Sağın Yükselişi ve Nedenleri Üzerine Bir İnceleme: Fransa ve Almanya Örnekleri”**, Yüksek Lisans Tezi, 2005, Ankara
4. Petzold, Sebastian, **“Antisemitische Einstellungen in Deutschland”**, Institut für Psychologie Abteilung Kommunikationspsychologie, Friedrich-Schiller Universität Jena, Diplomarbeit, 2004, München
5. Yılmaz Fatma, **“Avrupa Birliği’nde Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı ile Mücadele”**, A.Ü.S.B.E. Yüksek Lisans Tezi, 2008, Ankara

ÖZET

Almanya’da ırkçı ve antisemitist eylemler, I. Dünya Savaşı sonrası yaşanan ekonomik bunalımla Yahudileri hedef almış ve 6 milyon Yahudi Naziler tarafından yok edilmiştir. 1970’li yıllarda başlayan ekonomik bunalım Federal Almanya’da yeniden yabancı düşmanlığının ortaya çıkmasına neden olmuş ve bu düşmanlık 1980’li yıllardan itibaren göçmen işçi ve mültecilere yönelik yabancı düşmanlığına dönüşmüştür.

Bu çalışmanın amacı, Almanya’da son dönemde artan ırkçı, yabancı düşmanı ve antisemitist düşünce ve eylemlerin köken ve nedenlerini tarihsel, siyasi, sosyolojik, psikolojik ve ekonomik faktörlerle birlikte ele alıp ortaya koymak ve bu yolla çıkarımlara ulaşabilmektir.

Irkçılık ve Antisemitizmin kavramsal olarak incelemesi yapılarak tarihsel süreç içerisindeki ideolojik dönüşümünün ve gelişiminin incelendiği ilk iki bölümden sonra üçüncü bölümde; dünya tarihinin Yahudi düşmanlığı ve ırkçılık sicilinde ayrı bir yeri olan Almanya’nın, geçmişinden yaşadığımız zamana gelinceye kadarki değişen eylemleri irdelenmiştir. Ardından, günümüzdeki önemli aşırı sağcı siyasi partilerin, çeşitli konulara ideolojik yaklaşımları ve içinde bulundukları koşullardan ne şekilde etkilendiklerine değinilmiş, ırkçılık ve yabancı düşmanlığının etkisiyle birlikte, göçmen işçilerin bugünkü toplumsal konum ve durumlarının sebep ve sonuçları üzerine tartışılmıştır. Son olarak, yabancı düşmanlığı ve ırkçılığın diğer Avrupa ülkelerindeki durumu ve aşırı sağcı siyasi partilerin yükseliş eğilimleri hakkında bilgi verilmiştir.

ABSTRACT

In Germany, racist and anti-Semitic actions were targeted the Jews with the effect of the economic crisis experienced during the post period of the World War I and 6 million Jews was destroyed by Nazis. Economic crisis started in 1970's caused the xenophobia occurring again in Federal Germany and this hostility turned to a xenophobia targeting the migrant workers and refugees beginning from 1980's.

This study's purpose is that to introduce the origins and reasons of the racist, anti-Semitic, and xenophobic thoughts and actions rising recently in Germany discussing together with the historical, political, sociological, phisological and economic factors and to reach conclusions by this way.

In this regard; in first two chapters, theoretical foundations of racism and anti-Semitism and their ideological transformation and development in the historical process are examined. In third chapter, the shifting actions of Germany, which has a distinct place within the World's anti-Semitism and racism historical memory, are explicated. Following, it is explained that how today's' extreme right-wing political parties are affected from their ideological approaches to various issues and their conditions and it is discussed that the reasons and the conclusions of the migrant workers today's social positions and status affecting from xenophobia. Lastly, racism, xenophobia, and the upward movement of the extreme right-wing political parties in other European countries are explained.

